

ЗЭЭГГИЙН УУРХАЙН 2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Хянасан:

БОУАӨЯ-БОУАХэлтэсийн
Байгаль орчны стратегийн үнэлгээ хариуцсан
Ахлах мэргэжилтэн

Б.Солонго

Боловсруулсан:

Байгаль орчны мэргэжилтэн

Б.Мядагбадам

2025 он

Агуулга

Агуулга	2
1. Тухайн оны уулын ажлын гүйцэтгэлийн товч танилцуулга	4
2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	6
3. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	33
5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	57
5.1 Соёлын өвийг хамгаалах тухай сургалт.....	58
6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	60
6.1 Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх.....	60
6.2 Үйлдвэрийн ослоос урьдчилан сэргийлэх	63
6.3 Гал түймэр, үер усны аюулаас урьдчилан сэргийлэх.....	67
Түр шатахуун түгээгүүрийн ойр орчимд иж бүрэн гал унтраагуур, галын сараа байрлуулах	70
7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	72
7.1 Ахуйн хог хаягдал.....	72
7.2 Аюултай хог хаягдал	75
7.2.1 Аюултай хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ байгуулах	75
5. Аюултай хог хаягдлыг бүртгэх, тогтоосон хугацаанд тээвэрлүүлэх	75
7. Сургалт зохион байгуулах	78
8. Нэвчилтгүй суурийн нүхтэй нийтийн бие засах газрыг байгуулах	78
8. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	80
9. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт.....	94
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТӨСВИЙН ТОВЧ ЗАДАРГАА	97
10. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт	99
11. ХАВСРАЛТ	100

БҮЛЭГ 1.

**ТУХАЙН ОНЫ УУЛЫН
АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН
ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

1. ТУХАЙН ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн товч мэдээлэл

“Сэкер ресорсус монголиа” ХХК нь Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутагт Шар хоолой нэртэй газарт MV-000905, MV-011965, MV-014217, MV-017438 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий 483,53га талбай эзэмшдэг.

Засаг захиргааны хувьд Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос баруун урагш 965км, Говь-Алтай аймгийн төвөөс зүүн урагш 230км, Чандмань сумын төвөөс баруун хойш 9км зайд оршдог. Физик газарзүйн мужлалаар Алтайн нурууны зүүн өмнөд талын салбар Гичгэний нурууны уулс хоорондын хотгорын нэг болох Шар хоолойн хотгорт дтд 2300гаруй метрийн өндөрт байрлана.

Зээгийн уурхайн 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний хүрээнд MV-000905 болон MV-014217, лицензийн талбайнуудад олборлолт хийгдсэн бөгөөд 2025 онд 1 сая.тн нүүрс олборлож, 907.3 мян.тн нүүрс экспортолж 6.5 сая.м3 хөрс хуулж нийт уулын цулаар 7.3 сая.м3 уулын ажил хийхээр төлөвлөсөн.

Зээгт уурхай нь 2025 онд 1 сараас 3-н сар хүртэл ажилласан бөгөөд 691,002 мян.м3 хөрс хуулж, 104,334 мян.тн нүүрсийг иргэдийн хэрэгцээнд зориулан олборлосон.

Үүнээс 2025 оны 02 сарын 20-ноос 4 сарын 4-н хүртэл Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын 5-н баг өрхүүдэд 422тн нүүрс түгээлтийг хийж, 2025 оны 10 сарын 15-наас 21-ны өдрийг хүртэл мөн 5-н багийн өрхүүдэд 110тн нүүрс орон нутгийн хэрэгцээнд нийт 532тн нүүрийн одоогоор борлуулан ажилласан.

Уурхайн 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн нийт зардал

Хамрах хүрээ: Сэкер ресорсус монголиа ХХК MV-000905 болон MV-014217, MV-011965 зөвшөөрөл бүхий талбайд явагдаж байгаа үндсэн олборлолтын үйл ажиллагаанаас гадна, уурхайн ажилчдын кемпийн талбайд явагдсан үйл ажиллагаатай холбоотой байгаль орчныг хамгаалах, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг нэгтгэн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулсан болно. Тус төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн ажлын нийт зардал 90,549,800 төгрөг болсон.

БҮЛЭГ 2.

**СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ
БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүрээлэн буй орчны агаарын чанарт нөлөөлж буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилгоор дараах 5-н арга хэмжээг төлөвлөж хэрэгжүүлэн ажиллаа.

Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт:

- 2.1.1 Зээгийн уурхайд 2025 оны 1 дүгээр улирлын нүүрс олборлолтын ажил гүйцгэсэн “Хонгор Алтайн Тал ХХК”, “Эн Ар Жи” ХХК-ийн 33 техник болон тээврийн хэрэгсэл Зээгийн нүүрсний уурхайд ажилласан бөгөөд эдгээр тээврийн хэрэгслүүд нь жил бүр эрх бүхий байгууллагаас шалгадаг техникийн хяналтын үзлэг оношилгоонд хамрагдсан. Тухайн үед төслийн бүх төрлийн тээврийн хэрэгсэл болон хөдөлгүүрт төхөөрөмжүүдийг үндсэнд нь хөнгөн, дунд, хүнд оврын, хүн тээврийн гэж дөрөв хуваан ангилж туулсан км болон мото/цагийг тооцон засвар үйлчилгээг хийж гүйцэтгэдэг. Үүн дээр нэмэх нь дотоод улирлын болон улсын жил тутмын үзлэг зэргийг тогтмол хийж гүйцэтгэж байна.

“Хонгор Алтайн Тал” ХХК-ийн машин механизмын бүртгэл

№	Компани	Төрөл	Парк дугаар	Ирсэн мото цаг /спидометр/	Модель	Аралын дугаар	Улсын дугаар
1	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	НТ-405	98	SKT95S	11U110900R3KT0289	01-81ММА
2	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	НТ-406	108.8	SKT95S	11U110901R3KT0284	01-84ММА
3	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	НТ-407	90	SKT95S	11U110903R3KT0285	01-82ММА
4	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	НТ-408	93	SKT95S	11U110903R3KT0285	01-83ММА
5	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	НТ-409	58.9	SKT95S	11U110907R3KT0287	01-85ММА
6	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	НТ-410	64.7	SKT95S	11U110909R3KT0288	01-86ММА
7	Хонгор Алтай Тал ХХК	Экскаватор	EX41	45	GAT395	CAT00395PMZA00275	1146ММА А

8	Хонгор Алтай Тал ХХК	Экскаватор	EX42	2921.3	GAT352	CAT00352JHLW006 23	2376УР
9	Хонгор Алтай Тал ХХК	Бульдозер	DO40	957.7	ShantuiDH24-C2	CHSDH24HNLC000 026	2569ММ А
10	Хонгор Алтай Тал ХХК	Авто ачигч	LT41	7945	Shandong Lugong L989F	VLGL989FJL063001 2	9751УР
11	Хонгор Алтай Тал ХХК	Технологийн механизм	GR40	0	PY PY200M	P19030335	1329УБ
12	Хонгор Алтай Тал ХХК	Шатахууны	FT40	10767	DALI PAI DLQ5258GJY EQ	LGDCW91L2KF109 827	8136УА А
13	Хонгор Алтай Тал ХХК	Хөнгөн тэрэг	LV403	33956	Creat Wall CC1030QA60 A	LGWDBF1A5PM042 390	7528УЕ У
14	Хонгор Алтай Тал ХХК	Усны машин	WT40	0	ZQL5255GSS	LZGCL2M40CX0153 39	7258УН У
15	Хонгор Алтай Тал ХХК	Автобус	SV401	116591	Hyundai County	KMJHD17HPJC0013 27	6829УН Р

Хүснэгт 1 МАШИНЫ АЖИЛЛАСАН МОТ/ЦАГ БҮРТГЭЛ

“Эн ар жи” ХХК-ийн техникийн бүртгэл

Техникийн мэдээлэл/Бэлэн байдал							
№	Компанийн нэр		Техникийн нэр	Улсын дугаар	Арлын дугаар	Парк дугаар	
1	NRG Industrial LLC	Үндсэн техник/Main Equipment	Экскаватор /Doosan 1000/ Excavator	4483 УР	DWGCECFDHP1010090	EX20	
2			Экскаватор /Doosan 800/ Excavator	23-10УР	DWGCECEKJN1010211	EX21	
3			Өөрөө буулгагч /SANY/ Dumptrack	2463 УАС	LZZSLMWD9LS001125	HT203	
4			Өөрөө буулгагч /TONLY/ Dumptrack	2490 УБӨ	TL870430TM8753484	HT204	
5			Өөрөө буулгагч /TONLY/ Dumptrack	2285УБЧ	TL870430HM8753481	HT205	
6			Өөрөө буулгагч /TONLY/ Dumptrack	0726 УБВ	TL870430AM8753090	HT208	
7			Өөрөө буулгагч /TONLY/ Dumptrack	4278 УАМ	TL870430JM8751917	HT210	
8			Өөрөө буулгагч /MT86/ Dumptrack	1140 ТТА	LWJMT860KJ070014	HT217	
9			Өөрөө буулгагч /SANY/ Dumptrack	9417УАВ	LZZSLMWD9LS001044	HT218	
10			Өөрөө буулгагч /SANY/ Dumptrack	3561 УБК	LZZSLMWD2LS001113	HT219	
11		Туслах техник	Бульдозер /CAT D9R/ Bulldozer	3674 УБ	WDM02238	DO20	
12			Лодер /DOOSAN SD300/ Loader	7858 УН	DXSSWLBCEN0011182	LO20	
13			Түлшний машин /Hyunda, 5ton/ 6тн Fuel trunk	6409 УАМ	KMFLAI9AP3C042550	FT20	
14			Усны машин / Watertruck	5702 УКО	LBZF56KBIDA002641	WT20	
15			Хөнгөн тэрэг	Nissan Patrol-Y61	0160 УАС	JNITCSY61Z0568876	LV-201
16				Nissan Patrol-Y61	3175ӨМЕ	JNITCSY61Z0563239	LV-202
17			light tower	LM9-G4000		SG19010151	LT-20
18			Дизель	TZH2-150WF		MX200205	

Хүснэгт 2 ТЕХНИКИЙН БЭЛЭН БАЙДАЛ

Уурхайн бүсэд техник, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулах журам

Техникийн хяналтын хуудас (ХҮНД МАШИН МЕХАНИЗМ)

2025 оны 12 сарын 16 өдөр

Компани	Конор Андам-Тай	Марк	CAT 352
Улсын дугаар	2376 УР	Мото цаг	2921.5
Парк дугаар	EX 042	Жолооч/Оператор	Анхсүх

№	Бичиг баримт	Тийм	Үгүй	Тайлбар
1	Тойрох үзэлгйн хуудас	✓		
2	ТХ гэрчилгээ	✓		
3	Даатгал/Жолооч	✓		
4	Даатгал/Тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ		✓	
5	Ансуулм баталгаажилт /хэрэв байгаа бол/		✓	
6	Паспорт, техник ашиглалтын заавар		✓	

№	Аюулгүй байдлын шаардлага	Тийм	Үгүй	Тайлбар
1	Парк дугаар	✓		
2	Маяг	✓	✓	
3	Гэрэлтүүлэгч тууз	✓		
4	Галын хор	✓		
5	Ансуул систем	✓		
6	Радио станц	✓		
7	Ослын салгуур	✓		
8	Эмийн сан	✓		
9	Шил арчигч шингэн	✓		
10	Халаагуур болон АС	✓		
11	Хөргөгч гоожилт	✓		

CRM-X3-J04-X01 Хуудас 8/12

Уурхайн бүсэд техник, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулах журам

ХУГАЦААТ ҮҮРЭГ ӨГӨХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУДАС

ОГНОО 2025 оны 11 сарын 16 ны өдөр

Хүсэлт гаргасан:

Компани: Конор Андам-Тай ХХК

Үүссэн нөхцөл байдлын мэдээлэл: Төврийн хэрэгслийн үүрэг бүс байдал орших

Шийдвэрлэх аргачлал / хугацаа: 2025.01.16-ны өдрийн дотор шийдвэрлэх.

Эзэмшигчийг төлөөлөгч: Албан тушаал Овог Нэр Гарын үсэг
 АНХСҮХ Энхсүх /Анхсүх/

Хугацаат үүргийн дагуух гүйцэтгэл: (Дэлгэрэнгүй мэдээлэл баримтыг хавсаргана)

Аюулгүй ажиллагаанд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, аюулын зэрэг, эрсдэлийн хэмжээ (товч тайлбар):

ХАБЭА-н мэргэжилтэн: Ардчилсан тусламт дала 2025-ны тохиолдолд эрсдэлгүй.

Уулын хэлтсийн томилогдсон ажилтан: Төврийн ажилтан

Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд ашиглахыг зөвшөөрч баталсан:

Уурхайн дарга: Овог Нэр Гарын үсэг

CRM-X3-J04-X01 Хуудас 8/12

Уурхайн бүсэд техник, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулах журам

Уурхайн бүсэд техник, тоног төхөөрөмж ШИНЭЭР АШИГЛАЛТАНД ОРУУЛАХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

ОГНОО 20... оны ... сарын ... ны өдөр

Хүсэлт гаргасан:

Компани: Конор Андам-Тай ХХК

Хэлтэс, нэгж: Үдэ 2025

Зориулалт: Борр Нүүр агшилт (Exc)

Эзэмшигчийг төлөөлөгч: Албан тушаал Овог Нэр Гарын үсэг
 АНХСҮХ Энхсүх /Анхсүх/

ГҮЙЦЭТГЭХ АЖИЛ:

УБ: 2376 УР (Уулын хор агшилт)
 №: EX-042
 Марк: CAT 352

Үзлэгт оруулахыг зөвшөөрсөн:

Тухайн компанийн/хэлтэс, нэгжийн удирдлага	Албан тушаал	Овог Нэр	Гарын үсэг
1	Уурхайн дарга	Энхсүх	Энхсүх

Үзлэгээр тэнцсэн эсэх:

ХАБЭАБО-ны хэлтсийн удирдлага	Тийм	Албан тушаал	Овог Нэр	Гарын үсэг
1	✓	АНХСҮХ	Энхсүх	Энхсүх
Уулын хэлтсийн удирдлага	Тийм	Албан тушаал	Овог Нэр	Гарын үсэг
2	✓	Уурхайн дарга	Энхсүх	Энхсүх

Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглахыг зөвшөөрч баталсан:

Уурхайн дарга	Овог Нэр	Гарын үсэг
1	Энхсүх	Энхсүх

ТАЙЛБАР: Маягтад тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, даатгал, аюулгүй ажиллагааны заавар, техникийн үзэлгйн хуудас гэх мэт холбогдох баримт материалуудыг хавсаргана. Шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт материал гаргуулан авч болно.

CRM-X3-J04-X01 Хуудас 7/12

Уурхайн бүсэд техник, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулах журам

2	Суудлын бүс	✓	
3	Хятах самбар	✓	
4	Тоормосны ажиллагаа	✓	
5	Кабины битүүлжлэл	✓	
6	Шал резин	✓	
7	Салон	✓	
8	Цэвэрлэгээ	✓	

Бусад: Төврийн хэрэгслийн түрээсийн үүрэг бүс байдал орших.

Хугацаат үүрэг авсан тухай тодорхой бичиж, шалтгаан хугацаа: Төврийн хэрэгслийн үүрэг бүс байдал орших. 2025.01.16-ны өдөр хугацааг хурдан хэрэгсэлд шийдвэрлэх.

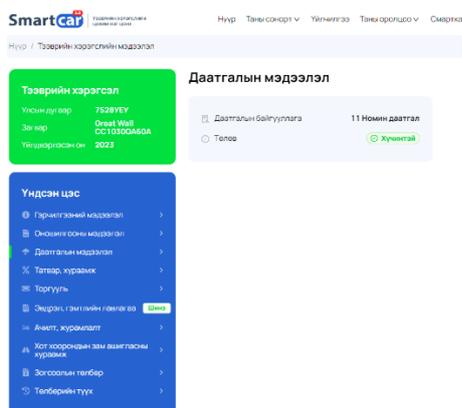
Тэнцсэн эсэх:

Хяналтын үзлэг хийсэн баг буралдахуун:

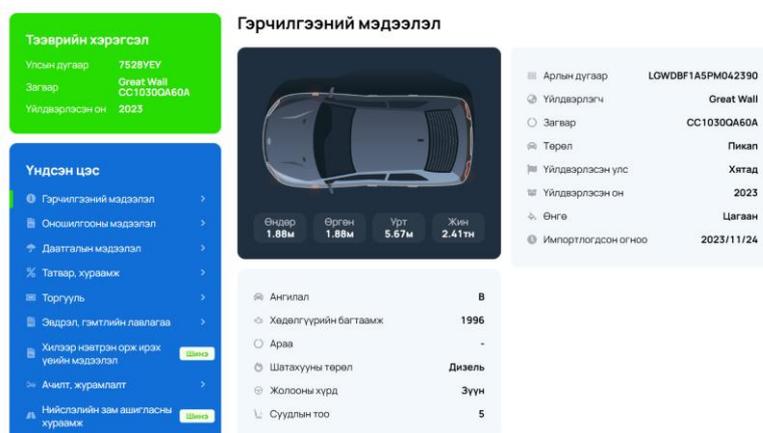
Овог нэр	Албан тушаал	Гарын үсэг
Энхсүх	АНХСҮХ	Энхсүх
Энхсүх	Уурхайн дарга	Энхсүх

CRM-X3-J04-X01 Хуудас 10/12

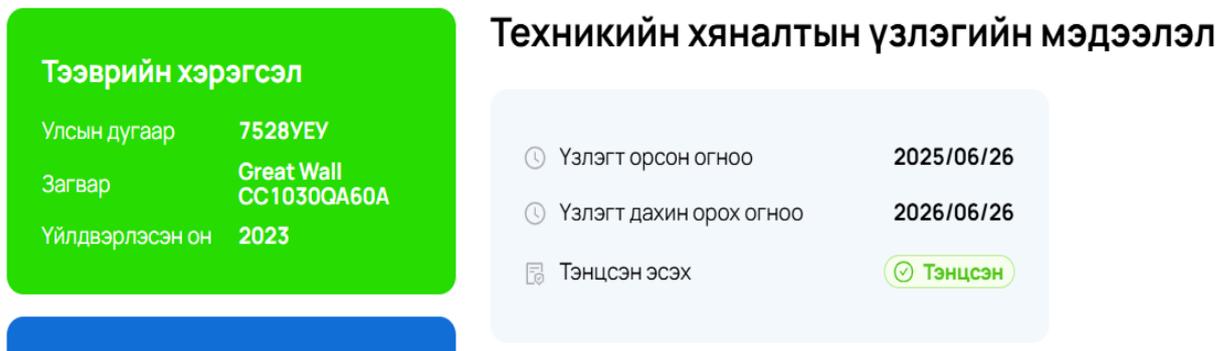
Зураг № 1 Техникийн үзлэг, шалгалтын хуудас

Зураг № 2 Даатгалын мэдээлэл

Зураг № 3 Техникийн гэрчилгээний мэдээлэл,

Зураг № 4 Машин техникийн үзлэг оношилгоо

Нөгөөтэйгүүр у урхайн хэмжээнд ашиглах түлш, шатахуун болон машин механизмд шаардлагатай тос тосолгооны бүтээгдэхүүнийг тусгай зөвшөөрөл бүхийн аж ахуйн нэгжүүдээс гэрээний дагуу худалдан авалт хийдэг ба шинэ техник, ирэх бүрд техникийн хяналтын хуудсаар шалгаж шаардлага хангасан техникийг ажилд оруулах зөвшөөрөл олгож, засвар үйлчилгээ шаардлагатай техникт хугацаат үүрэг өгч ажилласан.

VINAS
Accreditation
1102
Ulaanbaatar, Mongolia

АМБЕР ХХК

УЛСЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
Төрийн тос, Газрын тосны бүтээгдэхүүний шинжилгээний
MNS ISO/IEC 17025 стандартаар итгэмжлэгдсэн лаборатори

AMBER LLC

СОРИЛТЫН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН №01602/25

ДЭЭЖИЙН МЭДЭЭ.ТЭЛ		
Дэж ирүүлсэн байгуулалтын нэр	Эрхэт Тууш ХХК	
Дэжийг авсан газар	ХААК-ийн ГТБА, Улаанбаатар, Монгол	
Дэжийн түрэл	Дизель түлш	
Дэж авсан обьект	Автоиелдэн М85-08 ОЧ	
Дэж авсан ажилтан	Эрхэт Тууш ХХК-ийн ажилтан	
Дэжийн хэмжээ	2.0 литр	
Дэжийн замын дугаар	-	
Дэжийн нэмэлт тайлбар	-	
Дэж авсан өгнөө	Хувааж авсан өгнөө: 2025.02.21	Шинжилгээн өгнөө: 2025.02.21

СОРИЛТЫН ҮР ДҮН				
Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Сорилт гүйцэтгэсэн стандарт	Норм /MNS 6861:2020/ Өмнөд	Үр дүн
1 15°C дотоо хувиан ашиг ашиггүй	г/см ³	MNS ASTM D4052	0.8454	0.8384
2 Нийрлэгийн бүрэлдэхүүн				
50% зэрэглэл температур, ашиггүй	°C	MNS ISO 3405	280.0	233.0
99% зэрэглэл температур, ашиггүй	°C		380.0	211.0
3 Емчлэмжн хурдчилна, 20°C-д	мл/сг	MNS 6480	1.8-5.0	2.843
4 Шүүгдэх температурын хязгар, ашиггүй	°C	MNS 3830	125.0*	130.0*
5 Дотоо үүсгэх температур, ашиггүй	°C	MNS 6333	30.0	51.5
6 Цэвэр тос*, байгуу	-	Бөгөөдх зргачлалар	45.0	62.2
7 Цэвэр шилжээ*	-		-	52.6
7 Нийг хурдны агуулга, ашиггүй	мл/кг	ASTM D4294 CA3-22	2000	724
8 Эс хэвтэйг туршилт	-	MNS ISO 2160	тэсвэр гүй	1*
9 Механик хэмжээн агуулга, ашиггүй	%	MNS 6322	0.0024	0.001
10 Усны агуулга, ашиггүй	%	MNS 6332	0.02	байхгүй
11 Өнгө	-	MNS ISO 2049	-	0.5
12 Төсөөлснэл зэрэг*	мл/сг	MNS ISO 4406	-	100/7/1 гр:8

Тайлбар: *ML-0 өрсөөрөө гэрээлсэн

Шинжилгээ хийсэн хямыч

Баталгаажуулсан лабораторийн эрхлэгч

Г.Урианайч

М.Мпангидла

НАРНЫ ЗАМ 11. СБД 2. УЛААНБААТАР ХОТ, МОНГОЛ УЛС 14251

Энэ уу тэрийн нь тухайн дэжийн хувьд хүчинтэйд.

Хуульчлэн хэргийн хариуцагч.

000150509

ЗУРАГ № 5 ТҮЛШНИЙ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАРИУ

2.2 Тоосжилт бууруулах усалгаа хийх

2025 оны уулын ажил 3 дугаар сарын 18-ны өдрийг хүртэл ажилласан бөгөөд 2 усны машиныг бэлэн байлгаж тоосжилт бууруулах усалгааг үйл ажиллагаа эхэлсэн өдрөөс гүйцэтгэсэн.

Усны тухай хуулийн дагуу аймгийн Байгаль орчны газраар тухайн жилийн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж, дүгнэлтийн дагуу Чандмань сумын ЗДТГ-тай ус ашиглах зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулан ажилласан.

Зам талбайн усалгааг баталгаажсан тоолуур суурилуулсан хурдтай авс ашигласан. Тоолуурын баталгаажуулалтыг 2024 оны 12 сарын 17-нд хийсэн. 2025 оны уурхайн эхлэсэнээс хойш хүнд машин механизмын нөлөөгөөр тоосжилт үүсэх бөгөөд уурхайн кемп орчимд агаар дахь тоосжилт нэмэгдэхээс сэргийлэн 20 тн-ны 2 усны машинаар 36 удаагийн рэйсээр усалгааг хийж 3673м³ ус ашигласан байна. /тоолуур баталгаажсан актыг хавсаргав/. Уурхайн гадна болон дотор тал, зам талбайг хөмсөгжүүлэн тусгаарлаж шаардлагагүй зам гарцуудыг хааж, замын хөдөлгөөний чиглүүлэх болон мэдээлэх тэмдэг хурд, хязгаарлах тэмдэг, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын самбар 36 ширхгийг байрлуулж, нийт уртаар 800м аюулгүйн хөмсгийг засаж сайжруулсан. Гүйцэтгэх захирлын 2024 оны 05 дугаар сарын 15-ны өдрийн А/32 тоот тушаалын 03 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Замын хөдөлгөөний журам”-ын 8.2-т заасны дагуу уурхай дотор 30м тутамд гэрэл ойлгогчтой шон байрлуулсан. Цаашид үйл ажиллагаа жигдрэхээр шаардлагатай газар бүрд стандартын шаардлага хангасан тэмдэг нэмэлтээр байрлуулж ажиллана

ЗУРАГ № 6 УСАЛГАА ХИЙГДЭЖ БУЙ БАЙДАЛ

Эзэст уурхай

ЗРХЭТ ТҮНЦ

Уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах гүний хурааны хэрэгцээний бүртгэл

№	Тоолуурын эхлэх звалт	Тоолуурын дуусах звалт	Авсан хэмжээ/тонн/	Зориулалт	Компани	Ажилтан	Он сар
1	270	288	18 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/22
2	288	296	18 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/22
3	296	311	15 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/24
4	311	321	10 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/26
5	321	328	7 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/28
6	328	343	15 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/28
7	343	348	5 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/28
8	361	390	9 м ³ КМ	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайтсүрэн	2025/01/28
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

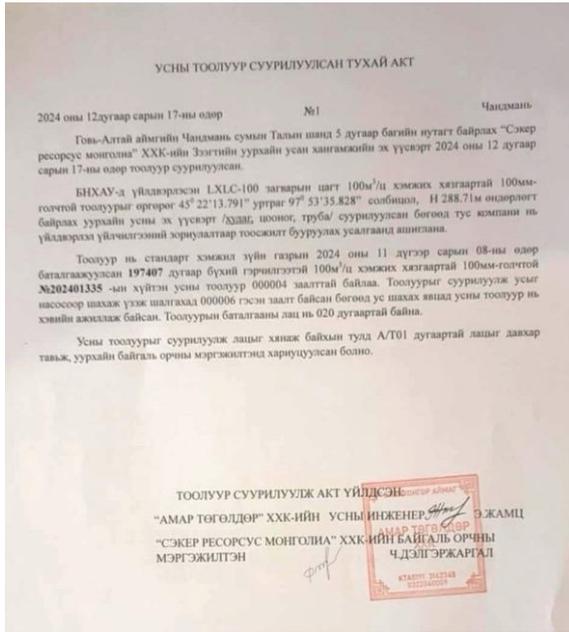
Эзэмдүрвэг

ЗРХЭТ ТҮНЦ

Уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах гүний хурааны хэрэгцээний бүртгэл

№	Тоолуурын эхлэх звалт	Тоолуурын дуусах звалт	Авсан хэмжээ/тонн/	Зориулалт	Компани	Ажилтан	Он сар
1	137 м ²	155 м ²	18 м ³	Усалгаа	ЗТТБ Уурхай	А.Байгальсүрэн	2025.01.12
2	155 м ²	178 м ²	23 м ³	Усалгаа	ЗТТБ Уурхай	А.Байгальсүрэн	2025.01.19
3	178 м ²	250 м ²	72 м ³	Усалгаа	ЗТТБ Уурхай	А.Байгальсүрэн	2025.01.20
4	250 м ²	270 м ²	20 м ³	Усалгаа	ЗТТБ Уурхай	А.Байгальсүрэн	2025.01.20
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

ЗУРАГ № 7 УСАЛГААНЫ БҮРТГЭЛ

Зураг № 8 Мэргээжлийн байгууллагаар тоолуур суурьлуулж, баталгаажуулсан акт

2.3 Уурхайн дотоод шороон замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор засвар арчилгааны тогтсон хуваарь гаргах

ЗЭЭГИЙН ЧУЛУУН НҮҮРСНИЙ ОРДЫН 2025 ОНЫ 1 ДҮГЭЭР УЛИРЛЫН ЗАМ АРЧИЛГАА, УСАЛГААНЫ ХУВААРЬ

1-р сар	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Хонгор алтайн тал ХХК	■																															
Эн ар жи индустриал ХХК																																
Их логийн говь ХХК																																

2-р сар	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Хонгор алтайн тал ХХК																															
Эн ар жи индустриал ХХК																															
Их логийн говь ХХК																															

3-р сар	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Хонгор алтайн тал ХХК																															
Эн ар жи индустриал ХХК																															
Их логийн говь ХХК																															

■ Замын усалгаа, арчилгаа хийх өдөр

- Тайлбар:
1. Гэрээт компаниуд батлагдсан усалгааны хуваарийн дагуу услах
 2. Зам арчилгаа болон усалгааг зургаар баталгаажуулах
 3. Усалгаа болон зам арчилгааны бүртгэлийг сар бүр нэгтгэж гаргах
 4. Техникийн эвдрэл гарсан үед засварыг яаралтай хийж гүйцэтгэх

ХЯНАСАН: ЭРХЭТ ТҮНШ ХХК-ИЙН УУРХАЙН ЕРӨНХИЙ ИФКЕНЕР
 ЭРХЭТ ТҮНШ ХХК-ИЙН ХАБЗАВО ХАРИУЦСАН МЕНЕЖЕР *А. Шагдар*

ТАНИЛЦСАН: ЭРХЭТ ТҮНШ ХХК-ИЙН ХАБЗА МЭРГЭЖИЛТЭН
 ЭРХЭТ ТҮНШ ХХК-ИЙН УУЛЫН МАСТЕР *М. А.*

ХУВААРЬ ГАРГАСАН: ЭРХЭТ ТҮНШ ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН *Б. Дэлгэр*

Б. ГҮРБАЗАР
 А. ШАГДАР
 Ш. ОСОРЧИМАА
 С. ГАНБАЯР
 Б. ЭНХ-ИРЭЭДҮЙ

Зураг № 9 Зам арчилгаа, усалгааны батлагдсан хуваарь

Хөрс хуулалтын ажил гүйцэтгэж байгаа гүйцэтгэгч бүхэн засвар үйлчилгээний хуваарь гаргаж хуваарийн дагуу, түр замыг тэгшилж нягтаршуулах арга хэмжээ авч байсан. Замын арчилгаанд грейдер, ковш усны машин техникийн ашигласан. Засвар үйлчилгээний хуваарийг доорх байдлаар харуулав. Уурхайн ажил эхлэсэн үед 1 сарын 20-ноос хойш нийт 69мөт/цаг зарцуулж, 24000м³ шороогоор дэвсэлт хийж түрж тэгшилэн зам засварын арчилгааг хийж, гүйцэтгэдэг байсан.

Гүйцэтгэгч компаниуд	Техникийн төрөл	Техникийн тоо	Арчилгаа хийх км	Мөт/цаг	Ашигласан шороо /м ³ /	Хийгдэх ажил
Эрхэт түнш ХХК	Грейдер	1	6	45	24000	Тэгшилгээ
	Усны машин	1	1	24		Нягтаршуулах
Нийт хэмжээ				69	24,000.0	

Зураг № 10 УСАЛГАА ТЭГШИГЭЭ ХИЙГДЭЖ БУЙ БАЙДАЛ

2.4 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах

2.4.1 Усны зохистой хэрэглээ сэдвээр сургалт зохион байгуулах

ХАБЭА-н сургалт зохион байгуулах журмын дагуу шинээр ажилд орж байгаа ажилтнуудад Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, байгаль орчны чиглэлээр сургалт орж нийт 50 асуулт бүхий шалгалт авч ажилладаг. Энэхүү сургалтын агуулгад усны хэрэглээний талаар тусгагдсан байдаг. Мөн гэрээт, туслан гүйцэтгэгч компаниудын инженер техникийн 19 ажилчдад 2025 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдөр усны зохистой хэрэглээ сэдвээр сургалт зохион байгуулсан.

№	ID эсвэл РЕГИСТЕР	Компани /Company/	Овог /Family Name/	Нэр /Given Name/	Анбан тушаал /Position/	Гарын үсэг /Signature/
1	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
2	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
3	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
4	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
5	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
6	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
7	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
8	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
9	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
10	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
11	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
12	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
13	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
14	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
15	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
16	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
17	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
18	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]
19	МОНГОЛЫН ХААГА	Сүхбаатар	Сүхбаатар	Хангалт	Хангалт	[Signature]

ТАЙЛБАР: Ажилтан нь тухайн сургалтыг авч өгснийг ажиллагсааны дүрэм журмыг ойлгосон бөгөөд цаашд мөрдөж ажиллахаа энэхүү баримтаар баталж байна.

СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН: [Signature] ГАРЫН ҮСЭГ: [Signature]

Зураг № 11 сургалтын явц, бүртгэл

2.4.2 Дэлхийн усны өдрийг тэмдэглэн өнгөрүүлэх

Дэлхий нийтээрээ жил бүрийн 3 сарын 22-нд “Усны өдөр”-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлдэг бөгөөд энэ жил дэлхий нийтээр “Мөстөл, мөсөн голыг хамгаалах нь” уриан дор тэмдэглэн өнгөрүүлсэн.

Удирдамжийн дагуу 2025.03.22-ны өдөр Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутагт байрлах Зээгийн нүүрсний уурхайд ажиллаж байгаа үндсэн болон гэрээт компаниудын нийт ажилчдыг хамруулан “Мөстөл, мөсөн голыг хамгаалах нь” сэдвээр нийт ажилчдад сургалт орон тус сэдэвтэй холбоотой асуулт хариулт бэлдэн ажилчдын дунд хөгжөөн цэнгээнт “АХА” тэмцээн зохион байгуулж эхний 3 байрт шалгарсан ажилчдад өргөмжлөл гарын бэлгээр шагнаж нийт 300 орчим мянган төгрөгний урамшуулалтай ажилчдыг идэвхижүүлсэн сургалтыг зохион байгуулсан. Тус сургалтанд Сэкер Ресурсос Монголиа ХХК-ийн 1, Эрхэт Түнш ХХК-ийн 7, Хонгор Алтайн Тал ХХК-ийн 10, Эн Ар Жи ХХК-ийн 10, Өрнөх Үндэс ХХК-ийн 10, Буман Хишигтэн гэрээт харуул хамгаалалтын 2, нийт 40 ажилтан хамрагдсан.

БАТЛАВ:
“СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА” ХХК-ийн
УУРХАЙН ДАТГАА
Б.БААСАНДОРЖ
2025 оны 03 сарын 22-ний өдөр

**“ДЭЛХИЙН УСНЫ ӨДӨР”-ИЙГ ТЭМДЭГЛЭН ӨНГРҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
УДИРДАМЖ**

Нэг: Зорилго

Дэлхий нийтээрээ жил бүрийн 3 сарын 22-нд “Усны өдөр”-ийг тэмдэглэн өнгөрүүлдэг уламжлалтай. Энэ жил “Мөстөл, мөсөн голыг хамгаалах нь” уриан дор тэмдэглэн өнгөрүүлж байгаа бөгөөд мөстөл, мөсөн голууд дэлхийн усны эргэлт, цэрвэр ус нооц, экосистемийн тогтвортой байдлын тулгуур болдог. Гэвч уур амьсгалын өөрчлөлтөөс шалтгаалан мөсөн голууд сүүлийн жилүүдэд хурвантай хайж байгаа тул үүнээс сэргийлэх, урьдчилан сэргийлэх, таниулах ач холбогдолтой юм.

ХОЁР: ХУГАЦАА, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Усны өдрийг тохиолдуулан зохион байгуулж буй арга хэмжээг 2025 оны 03-р сарын 22-ний өдрийн 20:30 шигт төслийн талбай дээр үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийн бүх ажилтны хүрээнд зохион байгуулна.

ГУРАВ: ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

1. “Усны хэрэглээ” сургалт
2. “Мөстөл, мөсөн голыг хамгаалах нь” сургалт
3. “Дэлхийн усны өдөр” сэдэв “Асуулт Хариулт Асуулт” /АХА/ тэмцээн
4. Гарын бэлэг гардуулах.

ДӨРӨВ: ШАГНАЛ, УРАМШУУЛАЛ

АХА тэмцээний эхний 3 байрыг шалгаруулна.

1-р байр Өргөмжлөл, гарын бэлэг
2-р байр Өргөмжлөл, гарын бэлэг
3-р байр Өргөмжлөл, гарын бэлэг

ХЯНАСАН:
ХАБЭА ХАРИУЦСАН МЕНЕЖЕР Ч.БЯМБАБАТ
БОЛОВСРУУЛСАН:
ХАБЭА ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН Э.САРУУЛ

Зураг № 12 АХА тэмцээний шагналт байр эзэд

Зураг № 13 Удирдамж, сургалтын явц, аха тэмцээн зохион байгуулсан байдал

2.4.3 Уст цэгүүд, цооногуудаас дээж авч хяналт шинжилгээ хийлгэх

Орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд Зээгтийн чулуун нүүрсний ордын хээрийн судалгааг 2025 оны 7 сард мониторингийн хэмжилт дээжлэлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн. Хээрийн судалгааны үер холбогдох аргачлалын дагуу унд, ахуйн ус (худгийн ус)-аас 1 сорьц авч Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Усны газрын “Хяналтын төв лаборатрид” болон Говь-Алтай аймгийн Стандарт хэмжилзүйн хэлтсийн итгэмжлэгдсэн сорилтын лабораторид шинжлүүлсэн.

Усны үндсэн ион, давсны найрлагын хувьд гидрокаронат бага зэрэг их байгаа ч бодирдлын шинжгүй, кальци бага зэрэг их, магни дунд байгаа нь байгалийн цэвэр гүний усны хэв шинж юм. Натри кали бага үзүүлэлт зааж байгаа бол төмрийн +2 болон +3 валент илэрээгүй байсан. Өөрөөр хэлбэл гидрокаронат калци, магни давамгайлсан байгалийн гүний цэнгэг ус. Ерөнхийд дүгнэхэд зөөлөн, эрдэжилт бага, өнгөгүй, үнэргүй, амтгүй, химийн найрлага тогтортой бохирдолгүй унд ахуйн хэрэглээнд хэрэглэж болохоор байгаа юм.

**ХӨРС СУДАЛЛЫН
ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Дугаар: 25/1053

ИНЖЕНЕР ГЕОДЕЗИ ХХК
 Утас/Факс 77278899, 77288899
 E-mail: soil_lab@geo-mongol.mn
 Дээж авсан огноо: 2025 он 07 сарын 21
 Шинжилгээ хийсэн огноо: 2025 он 07 сарын 26
 Дээж авсан газрын нэр: Говь-Алтай аймаг, Чандмань сум
 Координат: -
 Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Грийн Соловхи консалтинг" ХХК
 Хариуцах утас: -
 Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг
 Лаб № 25/5382

Усны химийн задлан шинжилгээний дүн

Анион	мг/л	мг/экв	%	Катион	мг/л	мг/экв	%
Cl ⁻	10.64	0.30	16.95	Na ⁺ +K ⁺	13.71	0.60	33.72
SO ₄ ²⁻	11.53	0.24	13.58	NH ₄ ⁺	1.00	0.06	3.14
NO ₃ ⁻	1.72	0.03	1.57	Ca ²⁺	12.02	0.60	33.94
NO ₂ ⁻	0.01	0.00	0.01	Mg ²⁺	6.08	0.50	28.29
CO ₃ ²⁻	0.00	0.00	0.00	Fe ²⁺	0.30	0.02	0.91
HCO ₃ ⁻	73.22	1.20	67.89	Fe ³⁺	0.00	0.00	0.00
Дүн	97.12	1.77	100.00	Дүн	33.11	1.77	100.00

Анион катионуудын нийлбэр: 130.23 мг/л
 HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын нийлбэр: 94.0 мг/л
 Хуурай үлдэгдэл: 98.0 мг/л
 Ерөнхий хатуулаг: 1.10 мг-экв/л
 pH: 7.81
 Ислэдэх чанар: 0.96 мг/л

Усны физик шинж чанар

Шүүгдсний өнгө: Өнгөгүй
 Үнэр: Үгүй
 Амт: -
 Булгар: Тунгалаг
 Тунада: Үгүй

Усны давсны химийн найрлагын томьёо $M (98.0 \text{ мг/л}) = \frac{HCO-67.89}{Ca-33.94 \text{ Mg}+K 33.72 \text{ Mg}-28.29}$

Тайлбар

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд нон ионизг буюу ялмгүй эрдэсжилтэй, маш зөөлөн ус байна.
 Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:
 (MNS 1097:1970, MNS 6271:2011, MNS ISO 10523:2001, MNS ISO 9297:2005, MNS ISO 6059:2005)

Лабораторийн эрдэлч: *[Signature]* Л.Цагаандархи /MS.c/с
 Задлан шинжээч: *[Signature]* О.Алтанцэнцэг /MS.c/

Зураг № 14 Усны дээж шинжилгээнд хамруулсан байдал

2.4.4 Чандмань сумын усны чанар хүртээмжийн судалгаа

Чандмань сум нь Өлзийбулаг, Эрдэнэ-Уул, Хүрхрээ, Талын Шанд, Чандмань-Уул гэсэн 5-н багтай. Усны чанар хүртээмжийн судалгааг шат дараатайгаар зохион байгуулж хийх нь илүү үр дүнтэй гэж үзсэн. Иймд эхний судалгааг дараах зүйлсийг шалгуур үзүүлэлт болгон уст цэгүүдээс гүний 9 худгийг сонгон усны шинжилгээ авч судалгааг хийсэн. Үүнд:

1. Уурхай болон сумаас 17км радиус доторх худгууд

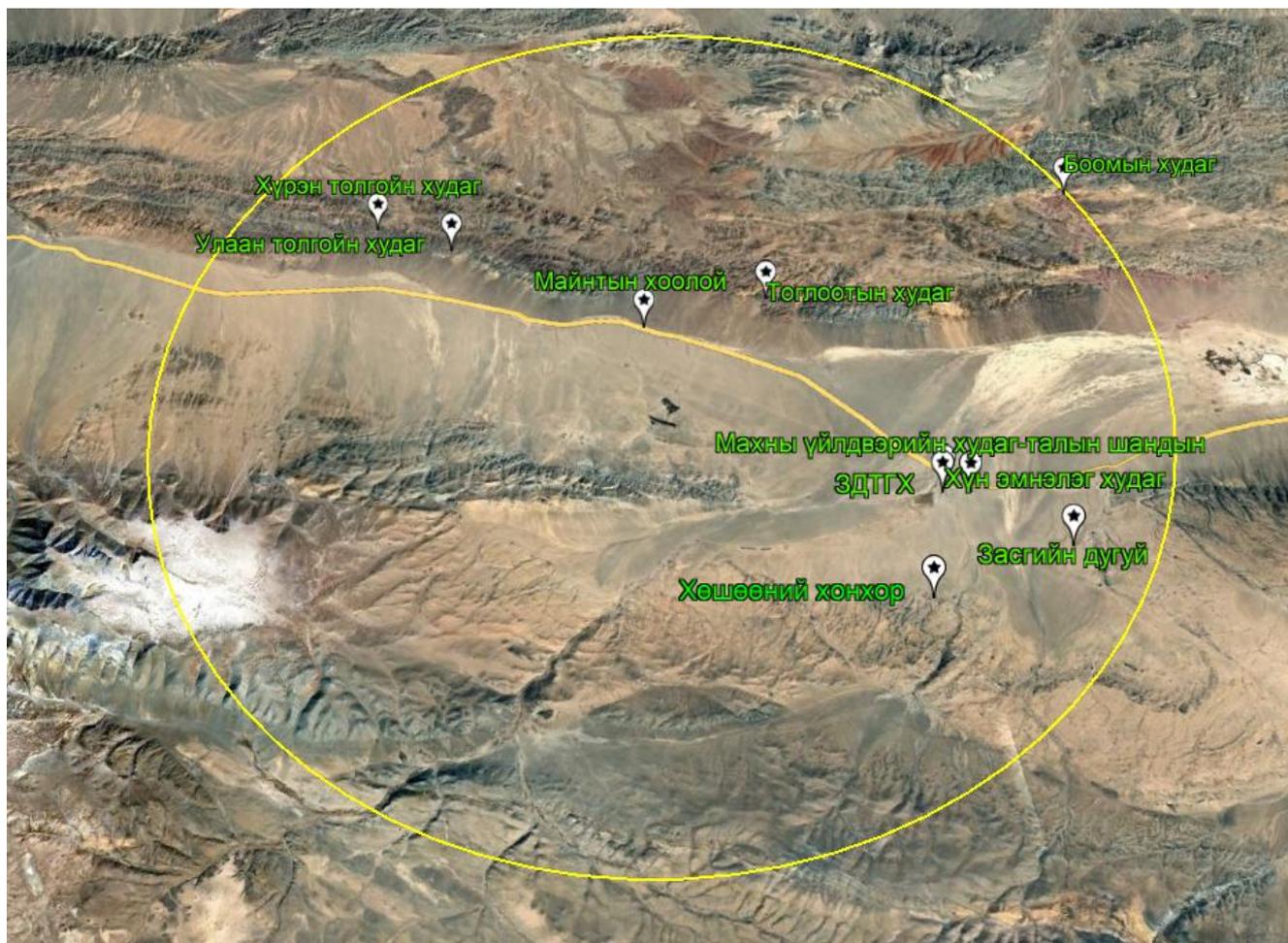
2. Хүн ам нягтаршилт ихтэй байршил гэсэн агуулгын хүрээнд худгийг сонгон авч судалгааг хийсэн.

Судалгааны арга зүй:

- Хээрийн судалгааны арга
- Лабораторын анализын арга
- Суурин дата анализ боловсруулалт
- Асуумж судалгаа гэсэн аргазүйгээр судалгааны ажлыг хийсэн. */Дэлгэрэнгүй тайланг хавсаргав/*

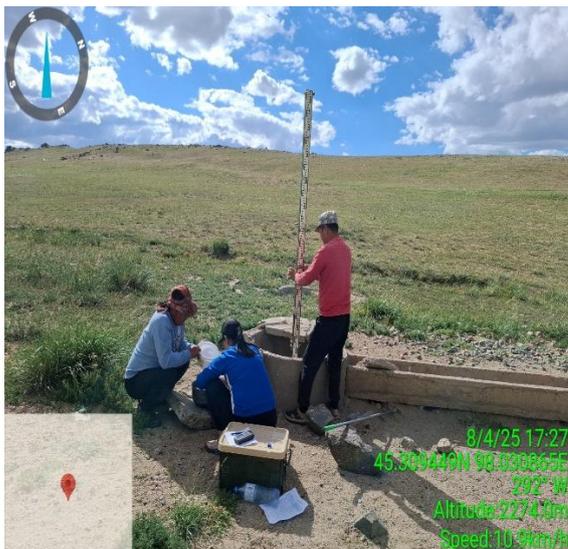
Судалгаанд Боомтын худаг, Засгийн дугуй, Хөшөөний хонхор, Тоглоотын худаг, Улаан толгой худаг, Хүрэн толгой худаг, ЗДТГ худаг, Хүн эмнэлэгийн худаг, Махны үйлдвэрийн худаг гэсэн 9 худагт дараах үзүүлэлтийг үзсэн. Үүнд:

1. Усны химийн шинжилгээ
2. Худгийн усны түвшин хэмжилт
3. Худгийн гүний хэмжилт
4. Иргэдээс авсан асуумж судалгаанд үндэслэн ундны усны чанарын судалгааг хийсэн. Хүртээмжийн судалгааг хийхэд тус худгуудын паспорт байгүй ундарга тодорхойгүй учир хүртээмжийг тодорхойлох боломжгүй байсан.

Зураг № 15 Худгуудын байршлын зураг

Худгуудаас усны дээж авч буй байдал

Зураг № 16 Хөшөөний хонхор худаг

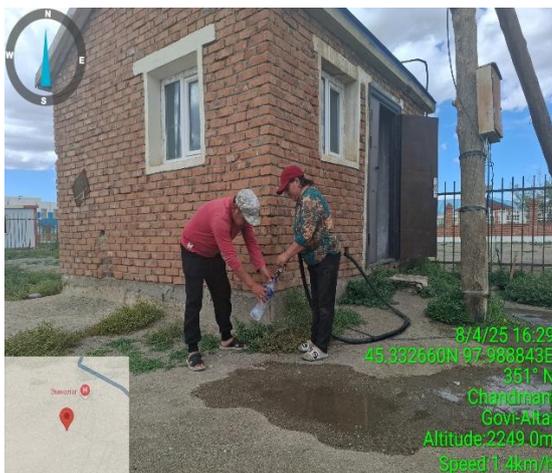
Зураг № 17 Засгийн дугуй

Зураг № 18 Боомын худаг

Зураг № 19 Тоглоотын худаг

Зураг № 20 ЗДТГ-ын худаг

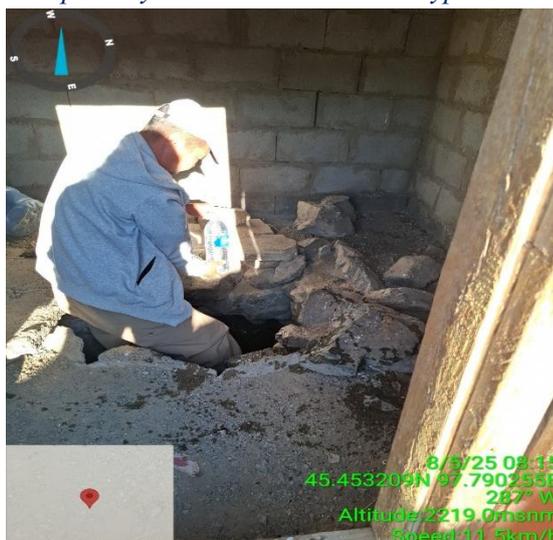
Зураг № 21 Хүн эмнэлэгийн худаг

Зураг № 22 Махны үйлдвэрийн худаг

Зураг № 23 Улаан толгойн худаг

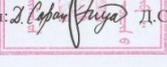
Зураг № 24 Хүрэн толгойн худаг

УС, ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДҮН

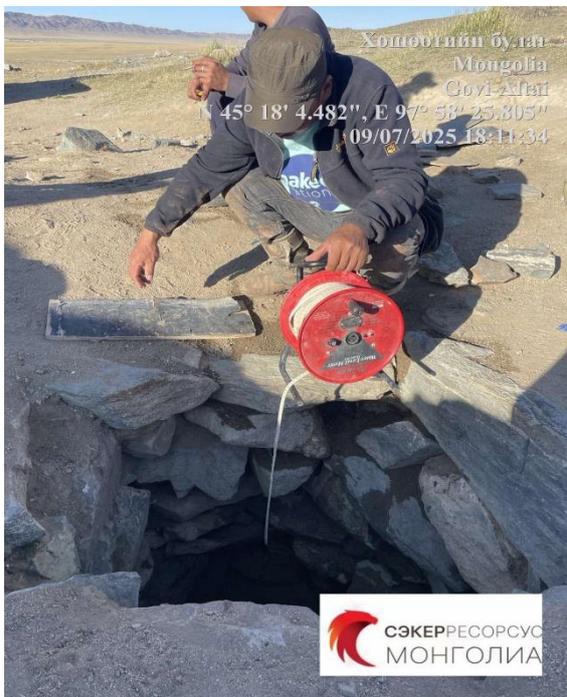
Дугаар он/№ : 2025/06
 Дээжийг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "ГРИЙН СОЛЮШН КОНСАЛТИНГ" ХХК, 95869576
 Дээжийг авсан хүний нэр, албан тушаал : Д.Сарантуяа, БОШЛ-ийн эрхлэгч
 Дээжийн тоо, төрөл : 9 ширхэг хугдгийн усны сорьц
 Хүлээн авсан огноо : 2025.08.05
 Дээжийн тодорхойлолт : Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын хугдгийн ус
 Шинжилсэн огноо : 2025.08.05-2025.08.13
 Хуудасны тоо : 1/1
 Үр дүн

№	Дээжийн дугаар	Байршлын мэдээлэл Цэгийн нэр	Ерөнхий хими																		
			Ес	рН	ж/б	ПИЧ	Ca ²⁺	Mg ²⁺	Na+K	SO ₄ ²⁻	Cl ⁻	HCO ₃	Эрд	Хат	NH ₄ ⁺	NO ₂ ⁻	NO ₃ ⁻	PO ₄ ³⁻	Fe	F ⁻	Si
			мСм/см		мг/л		мг/л										мг-экв/л	мг/л			
1	03	Хөшөөний хонхор	714	7.47	8.2	1.6	81.8	29.9	22.3	151.4	39.0	194	518.4	6.54	илр	0.015	4.17	0.030	0.06	0.92	4.9
2	04	Засгийн дугуй	555	7.16	10.6	4.6	40.5	21.8	55.0	112.4	43.6	148.9	422.2	3.81	1.96	0.176	6.14	0.652	0.17	0.59	3.0
3	05	Боомын худаг	1300	7.20	17.4	1.1	68.1	111.5	105.0	456.9	40.4	373.4	1155.3	12.6	0.08	0.028	2.48	0.016	0.08	0.93	4.4
4	06	Тоглоотын худаг	537	7.22	7.2	1.7	67.5	20.4	22.8	112.0	20.2	186.7	429.6	5.05	0.01	0.148	5.11	0.084	0.09	1.99	7.2
5	07	ЗДТГ-ын худаг	596	7.58	1.6	0.2	50.3	28.6	30.5	95.6	26.6	203.8	435.4	4.86	илр	0.004	1.46	0.003	0.12	0.07	4.8
6	08	Хүн эмнэлэгийн худаг	529	7.70	1.2	0.3	50.9	29.5	25.5	95.2	20.2	209.9	431.2	4.97	илр	0.003	1.88	0.009	0.16	0.08	4.6
7	09	Махны үйлдвэрийн худаг	588	7.58	илр	0.2	48.7	30.0	36.0	94.5	20.9	230.6	460.7	4.90	илр	0.001	1.18	0.014	0.15	0.67	5.4
8	10	Улаан толгой	787	7.54	5.2	0.9	59.9	28.7	97.0	217.3	33.0	230.6	666.5	5.35	илр	0.003	4.44	0.017	0.08	0.28	6.1
9	11	Хүрэн толгой	712	7.50	19.2	0.8	63.7	30.9	38.5	159.2	33.7	183.1	509.1	5.72	0.01	0.005	3.76	0.011	0.13	1.27	5.0
MNS0900:2018			1.0	6.5-8.5	илр	-	100	30	-	500	350	-	-	7.0	1.5	1.0	50	3.5	0.3	0.7-1.5	-

Хянаж баталгаажуулсан: Н.Алтантуяа, УЦУОШТ-ийн дарга
 Шинжилгээг гүйцэтгэсэн: Д.Сарантуяа, БОШЛ-ийн эрхлэгч

Шинжилгээний дүн нь зөвхөн тухайн шинжилгээнд дээжинд хүчинтэй.
Хуульчлан хэрэглэхийг хориглоно.

Зураг № 25 Худгуудын усны шинжилгээний хариу

Зураг № 26 Худгийн гүний болон түвшин хэмжилт хийж буй байдал

2.4.5 Хаягдал усны тоо хэмжээ, хяналт шинжилгээ

“Сэкер ресорсус монголиа” ХХК-н Зээгийн уурхайн кемп 30м³ бохир хуримтуулах 6-н ширхэг танзтай бөгөөд эрэгтэй эмэгтэй нойл, дүш, гал тогоо сууц зэрэгт суурилуулсан бөгөөд тус цооногос 20тн-ний өөрийн бохирын машинаар тээвэрлэлт хийн Баянхонгор аймгийн Шинэжинст сумын нутагт орших Хотгорын уурхайн цэвэрлэх байгууламжид 16 удаагийн рейсээр 300тн тооны бохир усыг тээвэрлэсэн байна. Цэвэрлэх байгууламжаас гарсан саарал уснаас дээж авч Баянхонгор аймгийн итгэмжлэгдсэн лабораторит хүргүүлж шинжлүүлсэн байгаа.

Шинжилгээний үр дүнг товч тайлбарлавал стандартуудтай харьцуулахад гэдэсний эмгэг төрөгч илэрээгүй, нитрат, нитрит давсан үзүүлэлтгүй, аммон бага зэрэг илүү байгаа нь ариутгал дэглэм сул байж болзошгүй бөгөөд бусдаар илэрхий өөрчлөлтгүй байна гэсэн дүгнэлтийг өгч болохоор байна.

№	Бохир ус бүртгэсэн огноо	Хэмжээ /төмөр/	Жошгийн дэг гэдэйн үсэг	Хяналт амжилтын нэг гэдэйн үсэг
1	9/18	15 mg/l	✓	✓
2	9/18	30 mg/l	✓	✓
3	9/18	18 mg/l	✓	✓
4	9/18	18 mg/l	✓	✓
5	9/18	15 mg/l	✓	✓
6	9/17	18 mg/l	✓	✓
7	9/17	18 mg/l	✓	✓
8	9/14	18 mg/l	✓	✓
9	9/15	18 mg/l	✓	✓

2.4.6 Хөрсөн бүрхэвч газрын гадаргад үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах

Шимт хөрсийг стандартын дагуу хадгалах

Зээгийн уурхайн хөндлөнгийн хяналт мониторингийн дүгнэлтээр тус уурхайн шимт хөрс нь элсэнцэр механик бүрэлдэхүүнтэй, цөлийн бүсийн цөлийн бор саарал хэв шинжид хамаардаг.

2025 онд уурхайн олборлолт 3-н сар явагдсан бөгөөд олборлолтын үед шимт хөрс хадгалах талбайг шинээр үүсгэн ТЭЗҮ-д заасан зузаанаар хуулж, 1.6-2га талбайд шинээр хөрс хуулах ажлыг уурхайн “Өнгөн хөрстэй ажиллах журам”, “Газар хөндөх журам”-ын дагуу гүйцэтгэсэн.

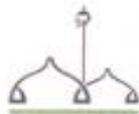
Өмнөх жилүүдэд хадгалсан шимт хөрсний үржил шимт чанарын шинжилгээг “Green consulting solution” ХХК-тай “Байгаль орчны хөндлөнгийн хяналт шинжилгээ хийх” гэрээ байгуулж магадлан итгэмжлэгдсэн лабораториор шимт хөрсний химийн задлан шинжилгээ, механик бүрэлдэхүүнийг тодорхойлуулсан. Доор дурьдсан SMP-03 гэх нэрээр шимт хөрсний дээжлэлтийг тодорхойлно.

Цэгийн дугаар	Ерөнхий байршил	Хөрсний гадаргын төлөв	Цэгийн солбицол	
			Өргөрөг	Уртраг
SMP-01	Оффис кемп	Нөлөөлөл байхгүй	45° 22' 48.98" N	97° 52' 35.08" E
SMP-02	Зам дагуу	Нөлөөлөл байхгүй	45° 22' 42.52" N	97° 52' 52.6" E
SMP-03	Шимт хөрс	Хагас бэхэжсэн	45° 22' 44.93" N	97° 52' 53.18" E
SMP-04	Карьер орчим	Нөлөөлөл байхгүй	45° 22' 18.48" N	97° 53' 4.52" E
SMP-07	Засварын газар	Дунд зэрэг талхадсан	45° 22' 2.32" N	97° 53' 6.09" E
SMP-08	ШТС	Дунд зэрэг талхадсан	45° 22' 1.01" N	97° 53' 5.49" E
SMP-09	Нөлөөлөлд өртөөгүй	Нөлөөлөл байхгүй	45° 21' 33.87" N	97° 55' 3.75" E
SMP-11	Хогийн цэг	Дунд зэрэг талхадсан	45° 22' 45.11" N	97° 52' 35.0" E

Хөрсний мониторингийн цэг SMP-03: Энэ цэг нь уурхайн шимт хөрсний овоолго дээр байрлах бөгөөд хөрсний гадарга нь талхагдалгүй, хөрсний өнгөн хэсэг сийрэг, элс болон давсны хуримтлал байхгүй, гадарга дээр хатуу шингэн хог хаягдлын бохирдолгүй цэвэр байна.

Зураг № 27 Хөндлөнгийн мониторингийн дүгнэлт

**ХӨРС СУДЛАЛЫН
ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ**

Дугаар: 25/1038

ИНЖЕНЕР ГЕОДЕЗИ ХХК
Утас:Факс 77278899, 77288899
E-mail: soil_lab@geo-mongol.mn

Дээж авсан өгнөө: 2025 он 07 сарын 21
Шинжилгээ хийсэн өгнөө: 2025 он 07 сарын 22-25
Дээж авсан газрын нэр: Говь-Алтай аймаг, Чандмань сум, Зээгт
Координат: -
Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Грийн солонхи консалтинг" ХХК
Харилцах утас: 95869576

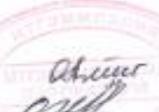
Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн

№	Лаб №	Дээжийн нэр	Гүн, см	pH	Дяас, %	ЦДЦ, дмм	Ялмар, %	NO ₃ м/100г	CaCO ₃ %	Шингээгдсэн суурьд м-эв/100 гр		Шингээгдлийн эхлэлтүүд м/100 гр	
										Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14
1	25/5251	SMP-01	-	8.88	0.05	0.111	2.49	1.24	0.32	12.8	7.7	2.2	49
2	25/5252	SMP-02	-	8.56	0.11	0.223	1.71	0.83	1.98	11.8	8.0	1.8	36
3	25/5253	SMP-03	-	9.16	0.06	0.128	2.74	1.36	0.16	11.4	6.1	2.0	95
4	25/5254	SMP-04	-	9.33	0.08	0.178	1.89	0.95	5.60	13.1	8.8	2.5	47
5	25/5255	SMP-07	-	8.52	0.10	0.219	2.68	1.02	1.65	13.1	6.9	3.6	82
6	25/5256	SMP-08	-	9.12	0.57	1.140	1.09	0.95	2.31	10.8	7.0	3.4	21
7	25/5257	SMP-09	-	9.46	0.06	0.134	1.80	1.26	3.79	21.4	8.5	2.0	47

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Лаб №	Дээжийн нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд %, ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/5251	SMP-01	-	20.3	36.9	19.2	6.3	7.4	9.8	23.5
2	25/5252	SMP-02	-	25.0	34.3	18.3	4.1	9.5	8.9	22.4
3	25/5253	SMP-03	-	22.5	36.2	18.3	8.9	7.4	6.7	23.1
4	25/5254	SMP-04	-	29.1	29.3	20.8	4.0	9.0	7.7	20.7
5	25/5255	SMP-07	-	41.0	34.2	8.8	4.2	6.1	5.7	16.0
6	25/5256	SMP-08	-	24.4	24.6	13.6	8.5	20.3	8.7	37.5
7	25/5257	SMP-09	-	36.4	25.8	14.9	2.6	10.8	9.4	22.8

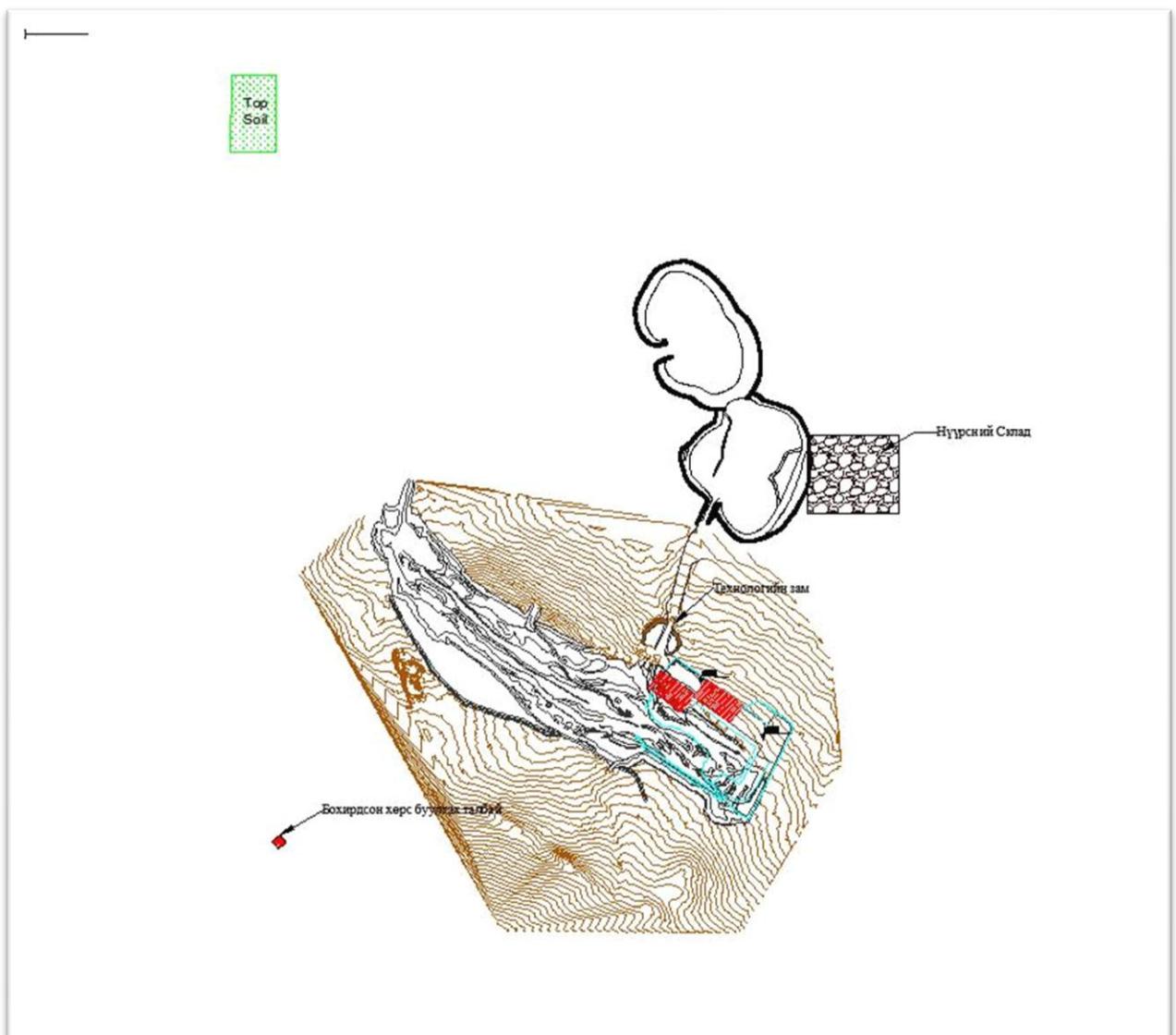
Жиш: Эзлүүр шинжилгээний зарцуу нь тухайн үзлийн дээжийн хэмжээг ба хуульчдын хэрэглэхийг харуулна.
Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:
(MNS 3310:1991, MNS ISO 10390:2001, MNS 6824:2020, MNS 6988:2022 MNS ISO 11466:2007)

Лабораторийн эрхлэгч: Л.Цагаандархи /MS.c/-
Задлан шинжээч: О.Давгвийжалам /MS.c/

Зураг № 28 Хөрсний задлан шинжилгээний дүн

Зураг № 29 Шинээр үүсгэсэн шимт хөрсний талбай.

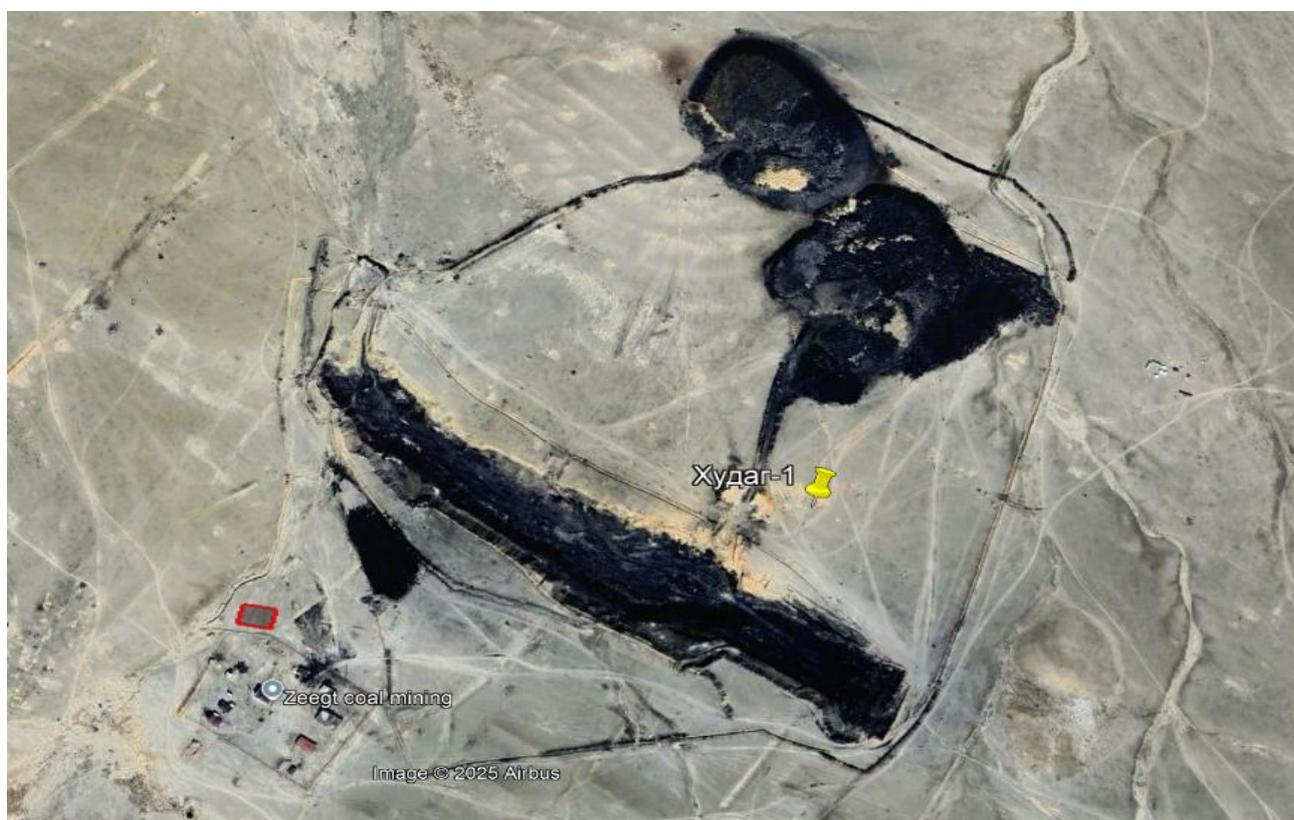
Зураг № 25 Шинээр үүсгэсэн шимт хөрсний талбайн план.

2.5 Шатах тослох материалын бохирдлоос сэргийлэх, саармагжуулах талбай бэлдэх

2024 онд засварын шопын баруун урд талд шатах тослох материалаар бохирдсон хөрс цуглуулах 900м² талбайг бэлтгэсэн байсан. Мөн уулын ажил эхлэх үед түр шатахуун түгээгүүрийн суурь бэлдэх үед геомембран хамгаалалтын материал дэвсэж талбайг ашиглалтад оруулсан. Үйл ажиллагаа зогссоноос хойш тус түр шатахуун түгээгүүрийн савыг ашиглахгүй болсон тул ШТС-ийн түр савыг Хотгорын уурхайруу нүүлгэн шилжүүлсэн.

Шатах тослох материал асгарахаас урьдчилан сэргийлж арга хэмжээгээр асгаралт үүсэх магадлалтай газар буюу шатахуун түгээгүүр болон уурхай доторх хог хаягдлын талбайд хөрсний гүний бохирдол үүсэхээс сэргийлэн суурийн хөрсөн дээр 20-30см зузаантай шороо дэвсэж үл нэвчих материал дэвсэж хөрсөөр хучин нягтруулсан. Нөгөөтэйгүүр асгалтын журамыг боловсруулж гэрээт гүйцэтгэгч компаниудад танилцуулсанаар үйл ажиллагаандаа мөрдлөгө болгон ажиллаж байна.

Зураг № 30 ШТМ-р бохирдсон хөрс саармагжуулах талбай

2.6 Шимт хөрсний тэмдэг тэмдэглэгээ

Зураг № 31 Шимт хөрс тэмдэгжүүлсэн байдал

2.7 Асгаралтын эсрэг авах арга хэмжээ

Зураг № 32 Асгаралтын журам болон иж бүрдэл байршуулсан байдал

СЭКЕРРЕСОРСУС МОНГОЛИА

АСГАРАЛТЫН ЖУРАМ

Баталсан огноо:

Гүйцэтгэх захирлын 2025 оны 01 дугаар сарын 12-ний өдрийн
№147-оор тушвалын 1-р Хавсралт

Утга	Албан тушаал	Овог нэр	Гарын үсэг
Баталсан	Гүйцэтгэх захирал	Б.Баттуул	<i>[Signature]</i>
Хянасан	Уурхайн дарга	Д.Амжаргал	<i>[Signature]</i>
Хянасан	Уурхайн дарга	Б.Бавсандорж	<i>[Signature]</i>
Хянасан	ХАБЗА, БО-ны хэлтсийн ерөнхий менежер	Э.Батцэцэн	<i>[Signature]</i>
Боловсруулсан	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Ч.Төрбат	<i>[Signature]</i>

АСГАРАЛТЫН ИЖ БҮРДЭЛ БАЙРШИЛ

Байршил	Тоо ширхэг	Олгосон огноо
Тэсрэх материал агуулах	1ш	2024.01.15
ЦЭТС	1ш	2024.01.25
Засвар талбай	4ш	2025.01.20
Нононд	2ш	-

Иж бүрдэл:

- 240лагтаамжтай, шар өнгөтэй, хогийн дугуйтай сав-1ш
- 48*43 хэмжээтэй, хонхорлоотой, шивсэн алчуур -5ш
- 1,2*75мм хэмжээтэй хөвөө-4ш
- Резинэн зузаан бэхлэй-2ш
- 450мм*720мм хогийн гажгар уут-10ш
- Хогийн шүүр тосгуур -1ш
- Асгаралтын иж бүрдэл наалт-1ш
- Асгаралтын иж бүрдэлийн ашиглах зааварчилгаа -1ш

Бүртгэл хөтөлсөн ивэр: Г.Цацралт *[Signature]*

Зураг № 33 Генераторын суурийг хөрс бохирдуулахаас сэргийлсэн байдал

Зураг № 34 Түр ШТС-ийн түлшний орлого, зарлагын хэсэгт хөрс бохирдохоос сэргийлэх материал дэвссэн байдал

2.7.1 Шатахуун түгээгүүрт асгаралтын иж бүрдэл байрлуулах

Түр шатахуун түгээгүүрийн түлш олгох хэсэгт шатахууны асгарч хөрс бохирдохоос урьдчилан сэргийлж геомембран хамгаалалтын материал дэвсэж, асгаралтын иж бүрдэл байрлуулсан

Зураг № 35 Түр ШТС-д асгаралтын иж бүрдэл байрлуулсан байдал болон хог хаягдлын журам 3,

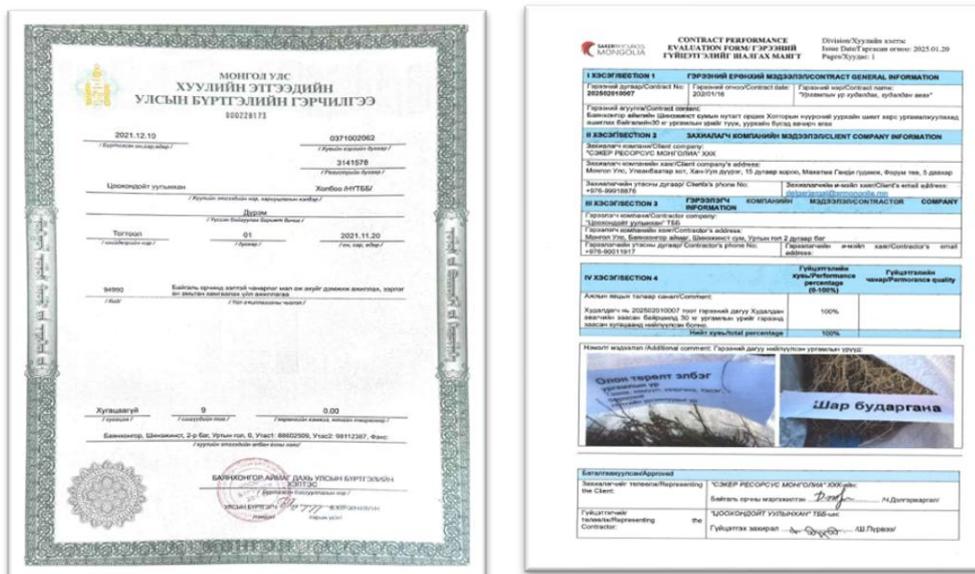
2.8 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах

Ургамлан нөмрөгийн суурь мэдээллийг цуглуулах

Нүүрс олборлолт, аливаа газар хөндөлтийн өмнө Газар хөндөх журмын дагуу газар хөндөх зөвшөөрөл авч БОННУ болон ОХШ-ны хөтөлбөрийн хүрээнд судлагдсан ургамлын бүрхэвчийн бүрдэл байгаа эсэхийг ургамлын бичиглэл хийж тус тэмдэглэлд дурьдсан. Ургамлын бичиглэлээр уурхай бүс орчимд үмхий шарилж, шар бударгана, зуны шарилж, агийн гол гэсэр, арзгар согсоот тааралдаж байсан. ОХШ-ны хүрээнд тодорхойлсон ургамлан бүрхэвчтэй таарч байсан. Нутгийн ургамлын үрийг ашиглан нөхөн сэргээлт шимт хөрс ургамалжуулахад ашиглах боломжийг судалсны үр дүнд говийн нутгаар ихэвчилэн тархадаг хөмүүл, таана, зээргэнэ, тэсэг, боролзой, шар бударгана зэрэг урамлын үрийн худалдан авалтыг хийж шимт хөрс ургамалжуулахад ашигласан. Барилга байгууламж болон бусда зорилгоор хөндөгдсөн талбайг газрын төлөвлгөөнд тусган 2026 онд нөхөн сэргээх арга хэмжээг авч ажиллахаар төлөвлөсөн байгаа.

Зураг № 36 Ургамлын бичилт хийсэн байдал /уурхайн хашиан дотор/

Зураг № 37 Үр худалдаж аж ахуй нэгж

2.9 Кемпийн мод тарилт

Зээгийн уурхайн кемпийн үйл ажиллагааг хариуцан ажилладаг “Өрнөх Үндэс “ ХХК нь кемпийн хашаан дотор 2025 оны 05 сард 600ш хайлаас мод тарьсан бөгөөд усалганы бүртгэлийн дагуу усалгааг аричлгааг хийж байна.

Модны нэр	Тоо ширхэг	Нэгж үнэ
Хайлаас/2настай/	600ш	3000

Зураг № 38 Усалгаа хийгдэж буй байдал

Зураг № 39 Намар ургасан байдал

2.10 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах

Мал амьтан унаж болзошгүй газруудад шороон хаалт хийж аюул эрсдэлийг бууруулах

Уурхайн аюултай бүсэд мал амьтан орж унаж бэртэхээс сэргийлэн шуудуу татаж, шороон хаалт хийсэн. Шаардлагатай газруудаар нэмэлт хашаа барих, шороон хаалтыг өндөрлөх ажлууд тогтмол хийнэ.

Зураг № 40 Ногоон байгууламж бий болгох

2.12 Ховор болон нэн ховор амьтад, тэдгээрийн нүүдэл хөдөлгөөний талаар сургалт зохион байгуулах

Шинэ ажилтны сургалтын “Байгаль орчны сургалт”-аар байгаль хамгаалах чиглэлээр “Ус ашиглалт, зохистой хэрэглээ”, “Зэрлэг ан амьдын тухай” “Соёлын өвийн тухай” “Хог хаягдлыг ангилан ялгах, зөв далад зуршилд хэвшүүлэх” зэрэг дэд сэдвүүдээр сургалт мэдээлэл хүргэдэг.

Уурхайд ажилладаг нийт ажилчдын 60 орчим хувь нь жолооч, хүнд машин механизмын оператор бөгөөд үүн дээр инженер техникийн ажилчид буюу дунд шатны удирдах албан тушаалтнууд төслийн талбайд тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхтэй байдаг. Иймд төслийн талбайд ажиллахаар ирсэн ажилтан бүрд “Шинэ ажилтны сургалт”-аар ан амьтдыг хамгаалах, зөвшөөрөлгүй агнах, үргээх, үүр ичээг сүйтгэхийг хориглох талаар мэдээлэл хүргэж, хэрэв зааварчилгааг зөрчсөн тохиолдолд хүлээх үүрэг

хариуцлагыг мөн сануулан ажиллаж байна.

Тайлант онд нийт 62 ажилтанд шинэ ажилтны сургалтгаар ан амьтныг хамгаалах талаар мэдээлэл хүргэж, зааварчилгаа өгч ажиллаа.

Аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа

- ✓ Ямар ч тохиолдолд зэрлэг ан амьтанд хүрч болохгүй
- ✓ Аюулгүй байдлыг хангах бүх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ
- ✓ Тохиромжтой хувийн хамгаалах хэрэгслийг заавал хэрэглэнэ
- ✓ Үхсэн амьтан тааралдсан тохиолдолд нэн даруй мэдэгдэнэ
- ✓ Амьтадын тайван байдлыг алдагдуулсан тохиолдолд аюул учруулах боломжтой

Үүрэг хариуцлага

Зэрлэг ан амьтадыг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шаардлагатай (усан сан, ухсан нүх гэх мэт)
 Зэрлэг амьтан ачсан машиныг төслийн талбай руу нэвтрүүлэх болон авч гарч болохгүй бөгөөд ХАБЭАБО хэлтэст мэдэгдэнэ.
 Тайван байдал алдагдсан ба гэмтсэн амьтныг авран хамгаалах шаардлагатай:

- I. Боломжтой бол нэн даруй тавьж явуулах
- II. Боломжгүй бол тавьж явуулах боломжтой болох хүртэл аюулгүй байлгах
- III. Төслийн талбайн орчимд зэрлэг амьтан харсан тохиолдолд байгаль орчны хэсэгт мэдээлэх

Зураг № 41 Ховор болон нэн ховор амьтны тахи сургалт

НИЙТ АЖИЛТНЫ СУРГАЛТ					
ОГНОО:		2025.09.28.			
СУРГАЛТ ОРСОН АЖИЛТАН:					
Компани	Албан тушаал	Овог Нэр	Гарын Ус		
Энэтхэг	ХАБЭАБО эрх зориулалтын менежер	У.МАНГАЛ	Гарын Ус		
ХАБЭАБО	ХАБЭАБО эрх зориулалтын менежер	У.МАНГАЛ	Гарын Ус		
ХАБЭАБО	ХАБЭАБО эрх зориулалтын менежер	У.МАНГАЛ	Гарын Ус		
ХАБЭАБО	ХАБЭАБО эрх зориулалтын менежер	У.МАНГАЛ	Гарын Ус		
ХАБЭАБО	ХАБЭАБО эрх зориулалтын менежер	У.МАНГАЛ	Гарын Ус		

№	Name Овог нэр	ID number Регистр №	Position Албан тушаал	Company Компани	Signature Гарын Ус
1	Б.Буртуяа		Төрийн менежер	Эрх зориулалтын	
2	Э.Монгол		УОД	ЭТ	
3	С.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
4	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
5	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
6	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
7	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
8	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
9	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
10	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
11	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
12	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
13	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
14	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
15	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
16	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
17	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
18	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
19	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
20	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
21	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
22	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	
23	У.Монгол		ХАТ-ХХК	ХАТ	

ЭРХЭТ ГҮНШ			
24	У.Монгол	NRG	У.Монгол
25	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
26	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
27	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
28	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
29	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
30	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
31	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
32	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
33	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
34	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
35	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
36	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
37	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
38	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
39	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
40	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
41	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
42	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
43	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
44	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
45	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
46	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
47	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
48	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
49	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
50	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
51	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
52	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
53	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
54	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
55	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
56	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
57	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
58	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
59	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
60	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
61	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол
62	У.Монгол	ХАТ	У.Монгол

Зураг № 42 Сургалтын бүртгэл

БҮЛЭГ 3.

НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Тайлант онд үйл ажиллагааны төлөвлөгөөгөөр гадаад дотоод овоолгын техникийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй болно.

3.1 Шимт хөрс ургамалжуулсан байдал

Зээгтийн нүүрсний уурхайн олборлолтийн үед тэгшилж хэлбэржүүлсэн 1.6га хэмжээтэй шимт хөрсний овоолгоны шимт тэжээл, хөрсний органик байдлыг алдагдуулахгүй байх зорилгоор шимт хөрсийг олон наст ургамлын үрийг цацаж ургамалжуулах ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбайд тарималжуулах ургамлын үрийг сонгохдоо Байгаль орчны нөлөөлөлийн нарийвчилсан үнэлгээний нөхөн сэргээлтийн менежментийн төлөвлөгөө, Байгаль орчин аялал жуучлалын сайдын 2015 оны А-138 тогтоолын хавсралт болох техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал, MNS 5918 : 2023 стандартад заасны дагуу ургамал-газарзүйн бүс бүслүүр ургах орчныг харгалзан мөн нутгийн ургамлуудыг сонгосон Царгас (Medico L), Шар бударгана, олон төрөлт элбэг ургамлын үр, /таана, хөмүүл, зээргэнэ, тэсэг, боролзой/ зэрэг ургамлыг сонгосон. Эдгээр нь говь, хээр, тал бүсэд бэлчээрийн зориулалтаар тариалахад тохиромжтой ургамал юм. Ургамалаас дурьдан тодорхойлбол:

Царгас-Medicago L-Люцерна. Царгасыг эвдэрсэн газрыг бэлчээрийн зориулалтаар нөхөн сэргээхэд амжилттай ашиглаж болох бөгөөд хурдан сэргэж, ургах чадвартай. Хөх царгас нь хөрсний үржил шимийг дээшлүүлж, хөрсийг давсжихаас хамгаалдаг тул нөхөн сэргээлтэд ашиглахад нэн тохиромжтой. Үндэсний систем нь хүчтэй хөгжсөн, 3-5м гүн хөрсөнд нэвтрэх чадвартай.

Царгасыг ойт хээрийн бүсэд услахгүйгээр тарьж болно. Хээр, говийн бүсэд усалгаатай тарихад ургац сайтай. Энэ нь хүйтэн болон ганд тэсвэртэй, усалгаа болон бороонд дасамтгай ургамал юм. Говийн усалгаатай нөхцөлд тарьсан царгасыг намар хадаж болно. Дараагийн жилүүдэд бордож, усан жилд 2 удаа ургац авах боломжтой. Царгас 4 жил ба түүнээс дээш насалдаг.

Шар царгас нь ширүүн, хэвтээ мөчирлөсөн, үндэсний систем сайн хөгжсөн, удаан амьдрах чадвартай, ган болон хүйтэнд тэсвэртэй, хөрс голдоггүй, элсэн ба шавран давсархаг хөрсөнд ургах чадвартай.

Үрийн нормыг 1.0 га-д 15-20 кг-аар тооцож, 3-4см гүнд тарих ба ургацыг нь нэмэгдүүлэхэд кали, фосфорын органик гаралтай бордоог ашиглана.

Шимт хөрсний талбайн хэмжээ 1.6га орчим бөгөөд гараар тарих учир ургамлын үрийн хэмжээг дараах байдлаар тооцсон:

№	Ургамал нэр	Латин нэр	1-га-д хольж тарих норм, /кг /	Гар аргаар тарих учир 2га-д хольж тарих нормоор тооцов /кг/
1	Царгас	Medico L	15	30
2	Шар бударгана	Elymus L	10	20
3	Олон төрөлт элбэг ургамал	Gaertu	10	20

Үрийг гараар цацах аргаар тарих тул эрсдэлийг тооцоолон 2га талбайд тариалах хэмжээний үрийг цацахаар нормлосон.

Тарих арга : Үржил шимт хөрсний нимгэн давхаргатай говийн бүсэд фосфор кали өндөр агуулгатай органик үндэстэй хар хөрснөөс үндсэн талбайн хөрсөн дээр болон үрийн дээр цацаж тараахаар тооцож авсан. Эхний алхам тухайн талбайн хөрсний өгөн хэсгийг тэгшилж , бөөгнөрсөн шороог булдаж бутласан бөгөөд гар аргаар тарималжуулах тул тармуураар газрыг хэлбэржүүлсэн. Үүний дараагаар бага зэргийн усалгаа хийж хөрсийг чийглэсэн бөгөөд дараагаар нь тармуураар нэгэн чигт тармуурдаж үр цацахад бэлэн болгосон үрийг гар аргаар жигд тараах байдлаар цацаж усалгааг хийнэ. Олон наст ургамлын үр ус чийгийг их шаарддаг тул үрийг орон нутгийн зонхилох салхины хөндлөн чиглэлд 2см гүнд суулгаж ус чийгийг алдагдуулахгүй тул дээрээс нь хар шороог 0,5-1см орчим цацаж өгсөн.

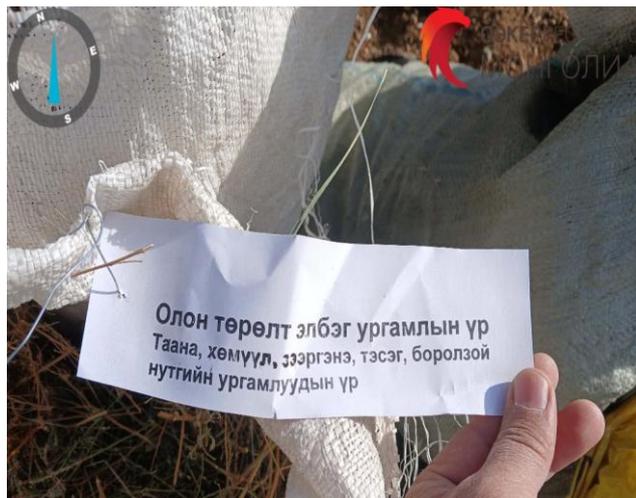
Усалгаа: Усалгааг газрын гадаргын дагуу налуу , хэлбэржилтээс шалтгаалан хийх бөгөөд манай нөхөн сэргээлтийн гадаргуу тэгш учир жигд цацах байдлаар усалсан бөгөөд хөрсний чийгийн горимийг барихын тулд тал хээрийн бүсэд 5-6 удаа усалгааг хийхээр тооцоолсон. Эхний усалгааг үр цацаж дуусаны дараагаар хийсэн. Усалгааны усыг хүйтэн биш усаар хийвэл тохиромжтой учир усыг өглөөгүүр саванд бэлэн авч орой нар жаргасаны дараагаар мөн өглөөгүүр услах нь тохиромжтой байдаг.

Шимт хөрс ургамалжуулахад бордоо 300кг, ургамал үр , усалгаа , ажилтаны ажлын хөлс зэрийг оруулан тооцоход нийт төсөв оройлоогоор 3сая орчим төгрөг зарцуулсан байна.

Шимт хөрс ургамалжуулах үеийн зураг

Царгас

Шар бударган

Нутгийн ургамал

Ургамлыг хольж буй байдал

Талбайн цэвэрлэгээг хийж шарилжыг түүж буй байдал

Талбайд үр цацахаас өмнөх усалгаа

Үр цацаж буй байдал

Үр цацсан байдал

Үр цацсаны дараах усалгаа

3.2 Ногоон байгууламж бий болгох

Ажилчдын хотхоны хашаанд 0.35га газарт ногоон байгууламж бий болгохыг төлөвлөгөөт аудитын зөвлөмжид тусгасан. 2024-2026 онуудад кемпийн хашааны дагуу салхинаас хамгаалах зурвас байгуулахаар төлөвлөн ногоон байгууламжийг арчлах усалгааны хуваарийг улирлаар нь гарган хяналт тавин ажиллаж байна. Тайланд онд Үндэсний мод тарих өдрөөр хавар 2500ш улиас, хайлаас модыг ургамал хооронд 70-80см, эгнээ хооронд 60-70см зайтай шуудуулан тарьсан бөгөөд намрын тариалалтаар мөн 1250ш хайлаас, 1250ш шар хуайс модыг тарьж хашаажуулан хамгаалахаар ажиллаж байна. Орон нутагт хүлээлгэн өгсөн. Модны үрслгээ болон усалгаа, ажилчдын хөлс зэргийг оруулан нийт 11.000.000 төгрөгийг зарцуулсан байна.

Зураг № 43 модны тариалалт хийж буй байдал

Зураг № 44 Тариалах модны суулгац 3-н настай

Орнох үндэс ХХК

Ногоон байгууламж усалгааны хуваарь																															
Усалгаа хийх сар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
7-сар																															
8-сар			К	С						С	К				С	К					К	С				К	С				
9-сар	К	С							К	С					К	С							К	С						С	К

Ногоон байгууламжийг хуваарьт өдөрт нийт 10-15тн усаар услах.

КЕМПИЙН МОД

СРМ СУМАН ДАХЬ МОД

Усалгаа хийх байршил:

- Хотгор
- Зээгийн уурхайн ажилчдын кемп
- Шинэжинст суманд байрлах "Сэкер Ресорсус Монголиа" ХХК-ийн байгуулсан Ногоон байгууламжийн усалгааг хуваарьт өдрүүдэд хийнэ.

- Жолоочид зааварчилгааг сайн өгөх.
- Усалгааг чанартай хийж гүйцэтгэх.

Хуваарь гаргасан: Н.Цээбум /Үйл ажиллагааны менежер/
Хариуцах ажилтнууд: Х.Элеман /Дахилгааны инженер/
Н.Баярцэцэг /Нярав-Кемп менежер/
Д.Пүрэвсүрэн /Нярав/

2025.07.24 ХУВААРЬ ШИНЭЧЛЭВ.

Зураг № 45 Ногоон багйууламж усалгааны хуваарь

БҮЛЭГ 4.

БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

4. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

4.1 Булгийн эхийг хашиж хамгаалах:

Үндэслэл, зорилго:

- Сум орон нутагаас санал болгосны дагуу унадарга бага малын хөлөөр бохирдож, унадарга нь алга болж багассан булгийн эхийг түшиглэн , багаар шүүрэх усыг хуримтлуулж ойр орчмын мал аж ахуйн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх зорилготой.
- Нөгөөтэйгүүр ширгэж байгаа, ус нь багасаж байгаа жижиг хэмжээний их булгууд байгаа учир гар аргаар хөв байгуулах аргыг сонгон 2024 он болон 2025 оны БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсны дагуу хөв байгуулсан.
- Чандмань сумын 3-р багийн нутагт орших Шорог нэртэй булгийг түшиглэн унрга багасаж ширгэх шахаж байгаа 2 булгийг түшиглэн 2 хөвийг байгуулсан болно. 2-р хөвийг 2025 оны БОМТөлөвлөгөөний хэрэгжилтийн нэмэлт ажлын хүрээнд хийсэн байгаа.
- Энэхүү хөв байгуулах ажил

Аргачлал -Бэлтгэл ажил;

1. Булгийн унадаргыг түшиглэн унадаргаас доош ус хурах боломжтой газрын хонхор хэсэгт нүхийг ухна. Эхний хөвний хэмжээ урт 2.3м, өргөн 1м, гүн-40см-ын хэмжээтэй бол эхний хөв байгуулсан газраас 50м орчим зайд 2 дахь хөвийг байгуулсан бөгөөд булгийн усны гарц маш бага байсан тул урт 1,5м, өргөн 1м, гүн 30см орчим нүхийг ухах бэлтгэсэн. Ийм хэмжээтэй нүхэнд ойролцоогоор 0,8-1м³ буюу 800-1000л хэмжээний ус хуримтлагдах боломжтой гэж үзэж байгаа юм. Түүний дараагаар бэлтгэсэн нүхэндээ тааруулан полиэтилен хальс дэвсэж өгнө энэ нь геотекстиль резинэн мембран (EPDM8 HDPE) цоорхоос хамгаалж зөөлөвч болж өгч байгаа юм. Мембраныг 2 давхарлаж дэвсэж өгсөн учир нь цооролт үүсэхээс урьдчилан сэргийлж.

2. Бэлтгэж дэвссэн мембран дээрээ байгалийн чулуугаар хучилт хийж өгсөн энэ нь мал амьтан ус уухад байгалийн тогтоцтой адилтгасан нөгөөтэйгүүр мембран хөдлөж малын хөлөөр элэгдэхээс хамгаалж байгаа юм. Байгалийн чулууг өрөх явцад хөдлөх хэв алдагдах магадлалтай тул зориулалтын чулууны цавууг ашиглан чулуу бүрийг хооронд нь нааж өгсөн байгаа.

3. Ингээд бэлтгэсэн хөвийн ус орж ирэх голдиролыг оруулж ирсэнээр ус хуримтлагдах болно.

4. Хөв байгуулах үед нутгийн иргэд ирж уулзаж байсан бөгөөд мал ус уухаар ирдэгч хангалттай хэмжээний ус хуримтлагддаггүй ингэж хөв байгуулсанаар мал ус уух боломжтой болж байгаа талаар үзэл бодолоо илэрхийлж байсан нь бид ажил үр дүнтэй байх ач холбогдолтойг тодорхойлж байсан.

5. Хөвийг ойролцоох айлуудад хүлээлгэн өгч хагас жилийн арчилгааг уурхайгаас хийж өгч, цаашид иргэд өөрсдөө арчилж хамгаалж байх талаар багийн даргатай харилцсан ярилцаж санал солилцохоор болсон байгаа.

Ажиллах хүч:

6. Хөв байгуулахад шаардлагатай материалыг 2024 онд бэлтгэж авсан байсан бөгөөд тус материалаар орон нутгийн 2 ажилчин, харуулын 3-н ажилчид ХАБЭАБО ерөний менежер Э.Батцэрэнгийн удирдлагад БО мэргэжилтны зааварчилгаагаар нийт 7 хүний бүрэлдэхүүн ажилласанбарьж байгууллаа. Хөв байгуулах материал 1.910.000 бол ажилтаны хөлс түллш зэргийг оруулаан нийт 2.510.000 төгрөгийг зарцуулсан байна

Ашигласан материал

1. Геотекстиль , полиэтилен хальс (EPDM8 HDPE)- 100м²
2. Ггеомембран-40м²

3. Чулууны цавуу 40кг -Чулуу хоорондын завсарыг бөглөх , ирмэгийг хэсгийг бэхлэх чулуу цавуу
4. Хүрз, жоотуу, байгалийн чулуу бусад материал

Зураг № 46 Хөв байгуулах материалын бэлтгэл хангасан байдал

ШОРВОГИЙН БУЛГИЙН ХӨВ-1

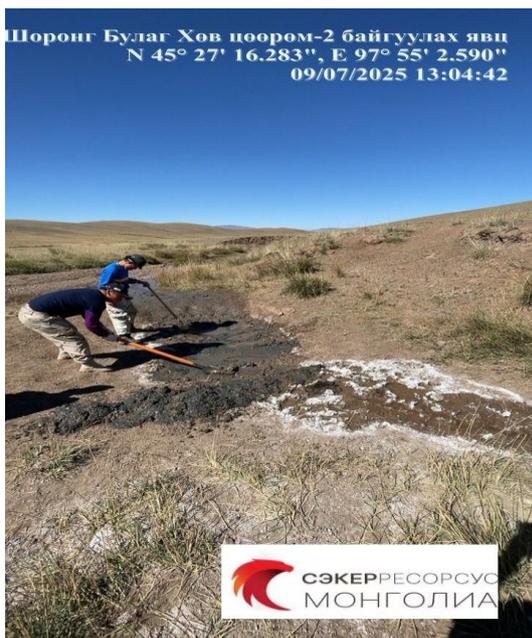

Зураг № 47 Хөв байгуулах үйл явж, дараалал

ШОРВОГИЙН БУЛГИЙН ХӨВ -2

Зураг № 48 суурь талбайг бэлтгэж буй байдал

Зураг № 49 Сум орон нутгийн төлөөлөлд танилцуулж буй байдал

4.2 Техникийн нөхөн сэргээлт

“Сэкер ресурс монголиа” Захиалагчийн нийгмийн хариуцлага болон 2025 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд эзэн холбогдогч үгүй эвдрэлд орж орхигдсон Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын Өлзий булаг багт байрлах Хөх сайр нэртэй

10 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг гэрээнд заасан хугацаанд, стандартын дагуу чанарын өндөр түвшинд гүйцэтгэж 2025.08.26-ний өдрөөс 2025.09.03-ны өдрийг хүртлэх хугацаанд хийж гүйцэтгэв. Тухайн талбай нь 2006 оноос хойш нинжа нар сүйдтгэсэнээс болж эвдрэлд орж байгалийн унаган өнгө төрхөө алдсан байсныг нөхөн сэргээн байгалийн байгалийн унаган хэв маягт орууллаа.

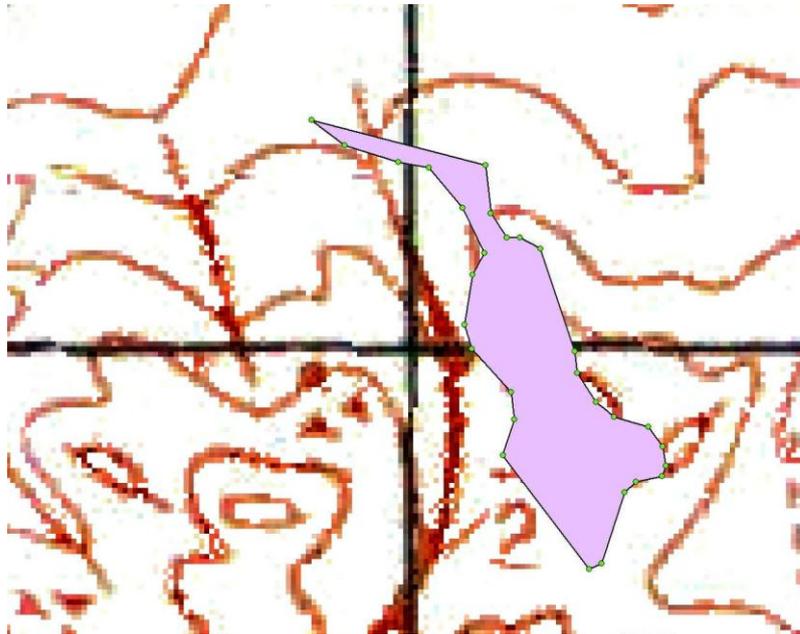
Тус талбай нь өмнө эвдрэлд орж бага оврын экскаватороор ухагдан овгор шороон далан хэлбэртэй хаягдсан байсан талбай юм. Талбайн зарим хэсэг нь гуу жалга, хад ихтэй, хамгийн гүн карьерын 2м жалганы зах хэсгийн ирэг 1,5м орчим байсан болно. Бусад ихэнх хэсэг гуу жалга дов байсныг хэлбэржүүлж техникийн шаардлага дагуу тэгшилсэн.

Мөн нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэх хугацаанд хайгч барьсан хууль бус алт олборлогчид ихээр ирж байсан боловч тухайн үеийн нөхцөл байдал, хууль дүрэм, журам танилцуулан буцаан явуулж ажиллаа. Тус ажлыг гүйцэтгэхдээ Байгаль орчны газраас өгсөн ажлын даалгаврын дагуу нөхөн сэргээлт хийгдэж байна гэх 2 самбарыг зөөвөрлөн байршуулж иргэд олон нийтэд сурталчлан анхааруулж байршуулан ажилласан болно.

Цаашид бүс нутгийн газрын хөрсөнд дасан зохицох ургамал тарьж ургуулах, байгалийн өнгө аясаар сэргэж нэг наст болон олон наст ургамал ургах бүрэн боломжтой болгож тэгшилгээ сийрэгжүүлэлт хийж ажлын гүйцэтгэлийг 100% гэж үзэн хүлээлгэн өгөхөд бэлэн болгосон.

Хүлээлгэж өгөх үед ажлын даалгавар, заавар зөвлөмжийн дагуу 1,5*1 хэмжээтэй гэрлийн тусгалд гэрэлтдэг, өнгө үзэмж нь гандахгүй стикер наан хоёр талд холбогдох хууль тогтоомж, хориглох зүйлс болон холбогдох байгууллагын мэдээлэл бүхий самбар байршуулсан болно. Тус техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийхэд нийт 49.900.000 төгрөгний төсвийг зарцуулсан байна.

*Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн байр зүйн зураг.
/10 гектар/*

Тэгшилжэ, булах ажилд SDLG 1G953 Ковш ашиглав

Нөхөн сэргээлт хийхийн өмнө

Зураг № 50 Нөхөн сэргээлт хийгдэж тэгшилэгдсэн байдал

Зураг № 52 Аймгийн ажлын хэсгийн зөвлөмжийн дагуу самбарын хөлийг богино болгож хүрээг будсан байдал

Зураг № 51 Хууль бусаар газар хөндөхийг хориглосон мэдээлэл агуулсан байдал

Зураг № 53 Нөхөн сэргээлт хийсний дараах байдал

Зураг № 54 Говь-Алтай аймгийн болон сумын ажлын хэсэгт хүлээлгэн өгч буй байдал

Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн координат

Сумын нэр	Баг нэр	Талбайн хэмжээ	Газрын нэр	№	Ү	Х
Чандмань	Өлзийбулаг	10 га	Хөх сайр	1	98° 18' 21.477" E	45° 35' 11.314" N
				2	98° 18' 24.088" E	45° 35' 9.913" N
				3	98° 18' 28.294" E	45° 35' 8.987" N
				4	98° 18' 30.693" E	45° 35' 8.714" N
				5	98° 18' 33.396" E	45° 35' 6.502" N
				6	98° 18' 35.097" E	45° 35' 3.999" N
				7	98° 18' 34.197" E	45° 35' 2.810" N
				8	98° 18' 33.598" E	45° 35' 0.010" N
				9	98° 18' 34.196" E	45° 34' 58.700" N
				10	98° 18' 37.293" E	45° 34' 56.307" N
				11	98° 18' 37.599" E	45° 34' 54.804" N
				12	98° 18' 36.692" E	45° 34' 52.814" N
				13	98° 18' 43.558" E	45° 34' 46.519" N
				14	98° 18' 44.501" E	45° 34' 46.860" N
				15	98° 18' 46.250" E	45° 34' 50.810" N
				16	98° 18' 47.146" E	45° 34' 51.394" N
				17	98° 18' 49.168" E	45° 34' 51.699" N
				18	98° 18' 49.460" E	45° 34' 52.290" N
				19	98° 18' 49.200" E	45° 34' 53.360" N
				20	98° 18' 48.079" E	45° 34' 54.440" N
				21	98° 18' 45.399" E	45° 34' 55.002" N
				22	98° 18' 43.969" E	45° 34' 55.811" N
				23	98° 18' 42.466" E	45° 34' 57.390" N
				24	98° 18' 42.280" E	45° 34' 58.606" N
				25	98° 18' 39.485" E	45° 35' 4.294" N
				26	98° 18' 37.899" E	45° 35' 4.882" N
				27	98° 18' 36.478" E	45° 35' 4.873" N
				28	98° 18' 35.635" E	45° 35' 6.221" N
				29	98° 18' 35.180" E	45° 35' 8.885" N

4.3 Биотехникийн арга хэмжээ

Зорилго: 2025 оны БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу ган гачиг, зуд болох үед Чандмань ууланд байх зэрлэг ан амьтдад өвс тавьж өгөх зорилгоор 100 боодол ногоон тэжээлийн Чандмань сумын байгаль хамгаалагчид хүлээлгэн өгсөн. Зуд болон гантай үед Чандмань ууланд байх зэрлэг ан амьтны нутагладаг хэсэгт байршуулахаар төлөвлөсөн. Багийн иргэдийн нийтийн хуралаар 4-н ууланд тавиулан санал гаргасан тул нэмэлтээр 100 боодол өвсийг нэмэлтээр өгөхөөр болсон.

Бараа материал нэр	Тоо ширхэг	Нэгж үнэ	Нийт үнэ
Ногоон тэжээл	200ш	25000	5,000,000

Хүснэгт 3 Өвсний тоо хэмжээ

Зураг № 55 Өвсийг хураасан байдал

БҮЛЭГ 5.

**ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ
ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

5. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Түүх соёлын өвийг эрэн сурвалжлах, бүртгэх, судалж шинжлэх, зэрэглэл тогтоох, үнэлэх, хадгалж хамгаалах, сурталчлах, сэргээн засварлах, өвлүүлэн уламжлуулах, холбогдох харилцааг зохицуулах зорилттой Соёлын өвийн тухай хуулийн дагуу хүлээсэн үүргээ биелүүлж 2012 онд ШУА-ийн Археологийн хүрээлэнтэй хамтран археологийн авран хамгаалах малтлага судалгааны ажил, 2024 онд тус академийн Түүхийн хүрээлэнгийн судлаачдаар Угсаатны зүйн авран хамгаалах малтлага судалгааны ажил гүйцэтгүүлсэн. Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн дагуу Зээгийн уурхайн шар хоолой, асгат, зээгт нэртэй ашиглалтын талбайд Палеонтологийн судалгааг ШУА-ийн палеонтологийн хүрээлэнгээр хийлгэсэн. Судалгааны товч тайлбар үр дүнг танилцуулвал:

“Сэкер ресурс монголиа” ХХК-ийн Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутагт орших MV-011965 тоот "Шар хоолой" нэртэй 256.56 га, MV-014217 тоот "Шар хоолой" нэртэй 201.77 га, MV-017438 тоот "Асгат" нэртэй 146.12 га, MV-000905 тоот "Зээгт" нэртэй 25 га ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талбайн ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талбайн палеонтологийн тандан судалгаа болон гадаргуун болон ухагдсан нүх, жалганд эрэл хайгуулын ажлыг гүйцэтгэсэн. Судалгааны явцад эрэл хайгуул, гадаргуун тандан судалгааны явцад палеонтологийн үлдвэр, түүнд хамаарал бүхий ямар нэгэн биет илрээгүй болно. Гиймээс тус компанийн талбайн палеонтологийн нөлөөллийн бүсчлэлийг энэ удаад “Нөлөөлөл бага” гэсэн ангилалд хамааруулж байгаа ч, палеонтологийн үлдвэр нь нүдэнд үзэгдэхгүй микроскопын тусламжтайгаар хэд дахин өсгөж харах боломжтой бичил биет ч багтаж байдаг тул цаашдын газар шорооны болон олборлолтын ажлын явцад анхааран ажиллах шаардлагатай гэж онцлов.

ЗУРАГ № 56 MV-017438 ТООТ АСГАТ НЭРТЭЙ 146.12 ГА ТАЛБАЙ

5.1 Соёлын өвийг хамгаалах тухай сургалт

Шинэ ажилтны сургалтаар нийт 61 ажилтанд төслийн талбайн соёлын өвийн судлагдсан байдлын мэдээллийг хүргэж, түүхийн дурсгалт эд өлгийн зүйлсийг хамгаалах, хөндөхгүй байх мөн шинээр түүх соёлын өвийн олдвор, дурсгалт зүйлс олоход үед мэдээлэл хадгалах, авран хамгаалах талаар төслийн ажилтнууд, гэрээт байгууллагын ажилтнуудад аргазүйн зааварчилгаа өгч ажиллаа.

Мөн түүнчлэн уурхайн нийт талбайд хийгдсэн археологи,палеонтологий, угсаатан зүйн судалгааны дүгнэлтийг танилцуулахаас гадна, хуулийн заалт зэрэг мэдэг олгох сургатыг орсон.

SAKER RESOURCES MONGOLIA БҮРТЭЛИЙН ХУУДАС

2024 оны 11 дугаар сарын 21-ны өдөр

Сургалтын сэдэв: *Соёлын өвийг хамгаалах тухай* Чандмань

№	Огноо нэр	Албан тушаал	Гарын үсэг
1	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
2	Сүхбаатарын Хөдөлгөөн	Мэргэжлийн	Сүхбаатарын Хөдөлгөөн
3	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
4	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
5	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
6	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
7	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
8	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
9	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
10	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
11	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
12	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
13	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
14	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
15	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
16	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
17	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
18	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
19	Хангалуун Дорнод	Мэргэжлийн	Хангалуун Дорнод
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
32			
33			
34			
35			

Сургалтад хамрагдсан ажилтны тоо: 19

Сургалт зохион байгуулсан: *СЭМ Дорнод*

БҮЛЭГ 6.

ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

6. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

6.1 Байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэх

1. Байгалийн гамшгийн үед үйл ажиллагааг түр зогсоох, аян замд гарахгүй байх

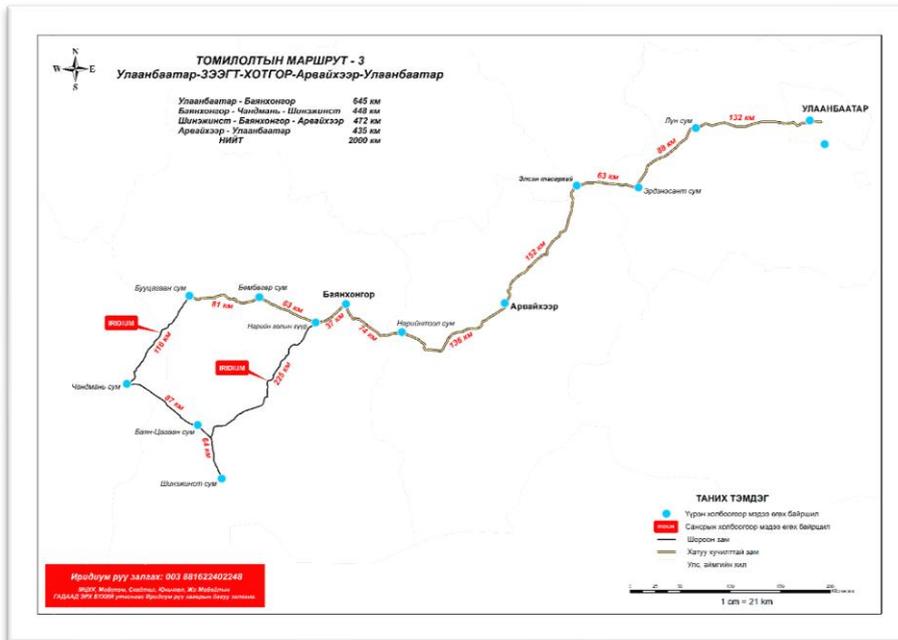
Цаг агаарын онц аюултай нөхцөл байдал буюу эрсдэлтэй нөхцөл байдал болсон тохиолдолд уурхайн үйл ажиллагааг хэсэгчлэн болон бүрэн зогсоох хүртэл арга хэмжээ авч шаардлагатай тохиолдолд гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөний дагуу ажлын тусгай горимд шилжин ажиллаж байна.

Мөн холын аяллын журмын дагуу цаг агаарын мэдээг урьдчилан тооцоолж, аяллын ахлах ажилтныг томилон дараах арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллаж байна:

- Техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг урьдчилан шалгах,
- Холын аяллын аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх,
- Батлагдсан маршрутын дагуу зорчих, тээвэрлэх
- Маршрутын дагуу мэдээ өгөх цэгүүдэд аяллын мэдээг тогтмол өгөх.

Зураг №28. Зээгийн уурхайн ХАБЭА төлөвлөгөө, Холын аяллын журам

Зураг №29. УБ-Зээгт маршрут

2. Байгалийн гамшгийн үед ашиглах нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл бэлтгэх, бэлэн байлгах

Гамшгаас хамгаалах удирдлага штаб, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн томилж, ХАБЭА-н 2025 оны төсөвт төлөвлөгөөг батлан гамшиг ослын үед хариу арга хэмжээ авах багаж хэрэгсэл болон нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн бэлэн байдлыг ханган ажиллаж байна.

Нэгтгэлтэй зургаар.

ОГНОО: 2025.02.02

СУРГАЛТ ОРСОН АЖИЛТАН:

Компани	Албан тушаал	Огноо Нэр	Гарын үсэг
Эрхэлтэй Түүш	ХАБЭА-н менежер	Ч.Аюуш	[Signature]
Эрхэлтэй Түүш	ХАБЭА-н менежер	Д.Аюуш	[Signature]
Эрхэлтэй Түүш	ХАБЭА-н менежер	Б.Аюуш	[Signature]
Эрхэлтэй Түүш	ХАБЭА-н менежер	В.Аюуш	[Signature]

No	Name Огноо нэр	ID number Регистр №	Position Албан тушаал	Company Компани	Signature Гарын үсэг
1	Т.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
2	В.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
3	Г.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
4	Д.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
5	Э.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
6	Т.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
7	О.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
8	А.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
9	Б.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
10	Д.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
11	Л.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
12	Х.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
13	С.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
14	М.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
15	Я.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
16	Ц.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
17	Э.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
18	Ш.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
19	У.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
20	Х.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
21	Б.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]
22	В.Аюуш	728701019	Төрийн дарга	Эрхэлтэй Түүш	[Signature]

SAFETY - FIRST

ТЭСГЭХ МАТЕРИАЛЫН АГУУЛАХЫН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ АЛБАНЫ ШТАБЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Томилгоот албан тушаал	Албан хаагчийн нэр	Үндсэн албан тушаал	Гар утас
1	Штабын дарга	Ч.Баянбаатар	ХАБЭА-н менежер	85006226
2	Холбоо, зарлан мэдээлэл хариуцах туслах	С.Аюуш	Уурхайн хамгаалах ажилтан	95752757
3	Сургалт, мэргэжлийн ангийн бүлэг бэлэн байдал хариуцах туслах	С.Аюуш	Сургалт хариуцах мэргэжилтэн	95912988
4	Аж ахуй, хангалт хариуцах туслах	Н.Аюуш	Нараа	88037573

ТЭСГЭХ МАТЕРИАЛЫН АГУУЛАХЫН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ОРОН ТООНЫ БҮС МЭРТЭЖЛИЙН АНГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

1. Мэргэжлийн ангийн удирдлага

№	Томилгоот албан тушаал	Албан хаагчийн нэр	Үндсэн албан тушаал	Гар утас
1	Мэргэжлийн ангийн дарга	Э.Аюуш	Төрийн дарга	88091528

2. Аврах, гал унтраах бүлэг

№	Томилгоо	Албан хаагчийн нэр	Үндсэн албан тушаал	Гар утас
1	Бүлгийн ахлагч	Л.Аюуш	Төрийн дарга	80088160
2	Аврагч	А.Аюуш	Төрийн дарга	88672951
3	Аврагч	Г.Аюуш	Төрийн дарга	88909808
4	Аврагч	Б.Аюуш	Төрийн дарга	85006235
5	Аврагч-хоолооч	Г.Аюуш	Болбат оператор	94185513

3. Холбоо, зарлан мэдээллийн бүлэг

№	Томилгоо	Албан хаагчийн нэр	Үндсэн албан тушаал	Гар утас
1	Бүлгийн ахлагч	Н.Тууга	Нараа	85006206
2	Холбоочин	С.Аюуш	Төрийн дарга	94763208
3	Холбоочин	Ж.Аюуш	Төрийн дарга	88352475
4	Холбоочин	М.Аюуш	Төрийн дарга	95466982
5	Холбоочин	Ц.Аюуш	Төрийн дарга	95361220
6	Холбоочин	Б.Аюуш	Төрийн дарга	80706005

Зураг № 30. Гамшгаас хамгаалах удирдлага штаб, мэргэжлийн ангийн бүрэлдэхүүн

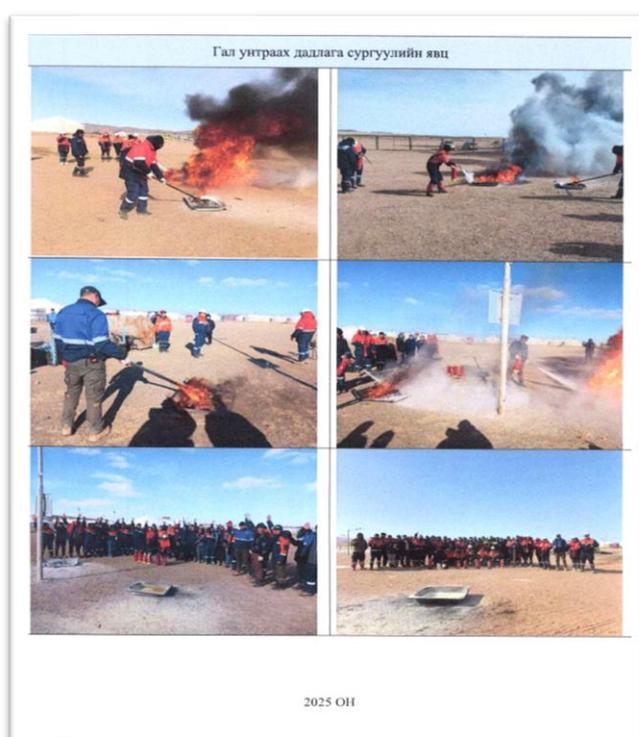
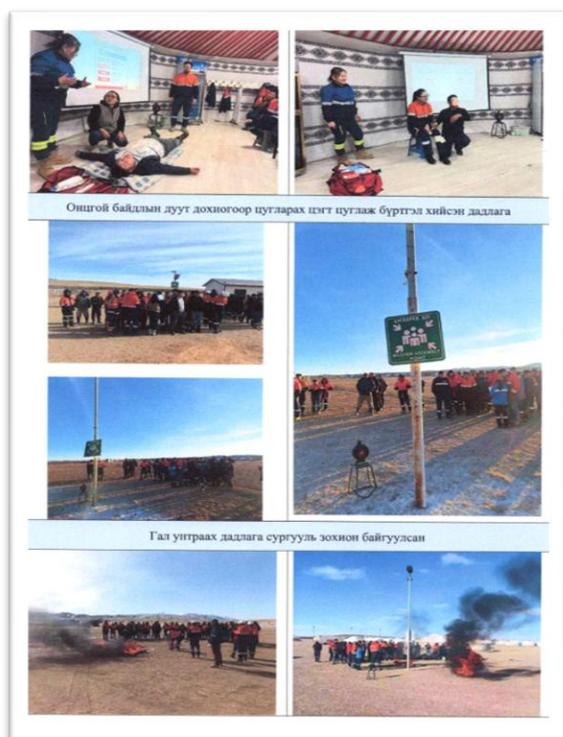
Уурхайн даргийн баталсан удирдамжийн дагуу 2025.02.28-ны өдөр Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутагт байрлах Зээгтийн нүүрсний уурхайд ажиллаж байгаа үндсэн болон гэрээт компаниудын бие бүрэлдэхүүнийг хамруулан хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, дүрэм, журам, стандарт, Байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууралахад ажилчдын оролцоо, онцгой байдлын үед ажиллах хариу арга хэмжээ авах, эмнэлэгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх, гал унтраах онол, дадлагын сургалтыг Өрнөх Үндэс ХХК-ийн кемп дээр зохион байгуулсан.

Тус сургалтанд Сэкер Ресурсос Монголиа ХХК-ийн 2, Эрхэт Түнш ХХК-ийн 16, Хонгор Алтайн Тал ХХК-ийн 30, Эн Ар Жи ХХК-ийн 27, Их Логийн Говь ХХК-ийн 22, Өрнөх Үндэс ХХК-ийн 9, Си Си Ай Си ХХК-ийн 2, Буман Хишигтэн гэрээт харуул хамгаалалтын 5, нийт 113 ажилтан хамрагдсан. Тус сургалтаар дараах дадлага, сургуулийг зохион байгуулсан. Сургалтаар:

- Осолд өртөгсдөд үзүүлэх эмнэлгийн анхан шатны тусламж,
- Галын аюулгүй ажиллагаа, гал унтраах дадлага,
- Онцгой байдлын үед авах арга хэмжээ, цугларах цэгт гарах дадлагаар төслийн талбай дээр ажиллаж буй компаниудын ХАБЭАБО хариуцсан ажилчид хамтран батлагдсан сэдвийн хүрээнд нийт ажилчид дадлага хийх ажлыг зохион байгуулсан.

Зориудаар гал гаргахад 20 литр АИ-92 шатахуун, 30 литр дизел түлш, гал унтраахад АВС-6 загварын гал унтраагуул - 18 ширхэгийг ашигласан болно.

Гал унтраах дадлага сургалтыг зохион байгуулсаны дараа зориудаар гал асаасан талбайг цэвэрлэсэн.

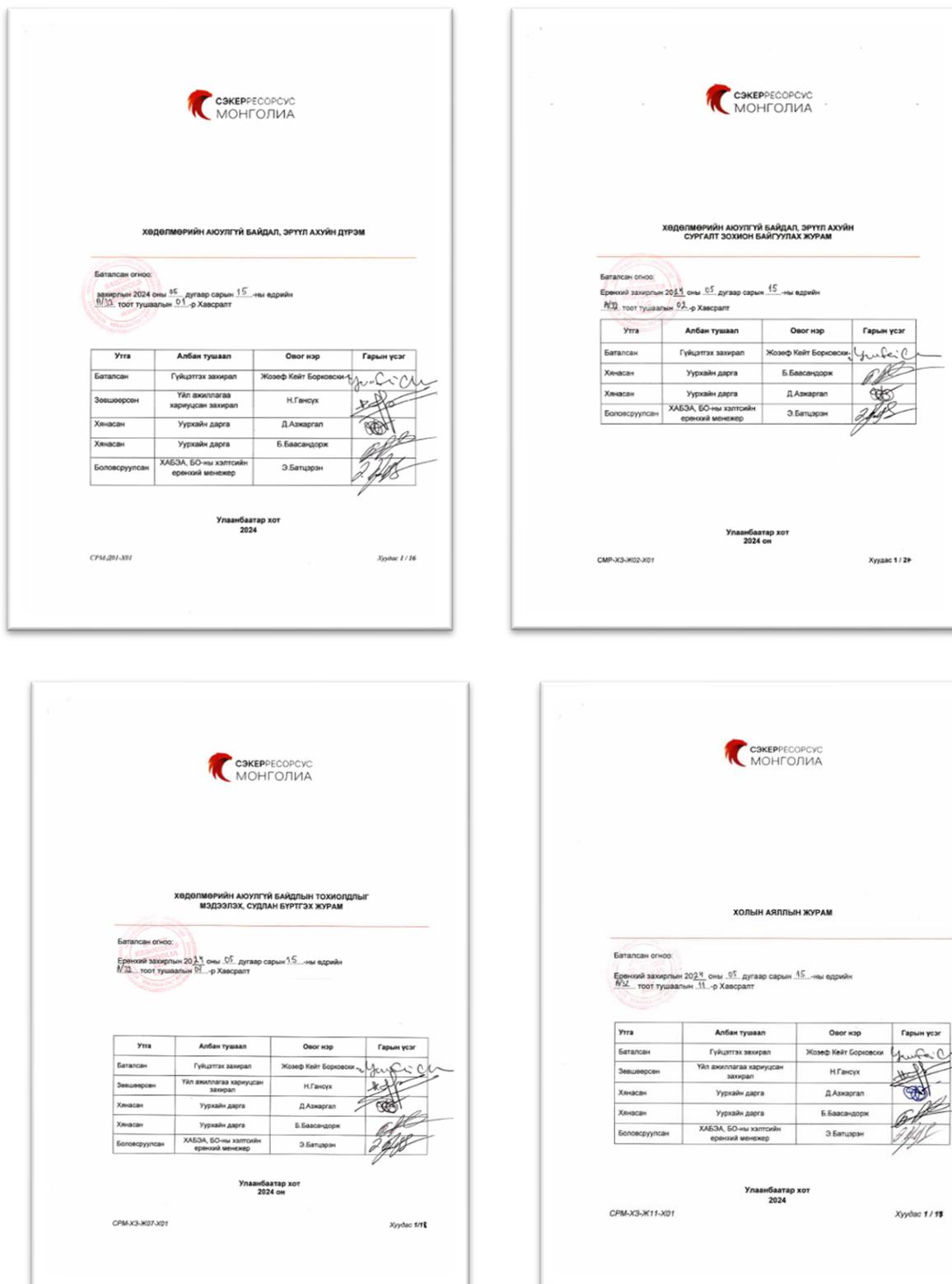

Зураг № 57 Галын аюулгүй байдал болон анхан шатны тусламж сургалт

6.2 Үйлдвэрийн ослоос урьдчилан сэргийлэх

1. ХАБЭА-н дүрэм журмууд боловсруулж дагаж мөрдөх

Компанийн ХАБЭА-н бодлого, төлөвлөгөөний дагуу хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм, журам, заавруудыг баталгаажуулан мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Одоогоор уурхайн үйл ажиллагаатай холбоотой 33 журам 43 зааваарыг боловсруулсан байна.

Зураг №31. ХАБЭА-н чиглэлээр боловсруулсан журмууд

2. ХАБЭА-н сургалт зохион байгуулах

Нийт ажилтны сургалт- Ажлын байранд ажилчдад аюулгүй ажилах, ажлын байрны сөрөг хүчин зүйлээс эрүүл мэндээ хамгаалахад зайлшгүй шаардлагатай ХАБЭА-н тухай хууль эрхзүйн ойлголтыг өгөх зорилгоор “Гэрэлт наран хонгор” ХХК, “ХАБ академи” мэргэжлийн байгууллагаас сургалт авсан.

- Гэрэлт наран хонгор ХХК- Нийт ажилтан-23, Удирдах ажилтан-7
- ХАБ академи-Нийт ажилтны сургалт-25, Удирдах ажилтан-6

Зураг №33. Нийт ажилтны сургалт болон удирдах ажилтны сургалтын гэрчилгээ

Шинэ ажилтны сургалт-нийт ажилтнууд болон гэрээт компанийн ажилтнуудад ХАБЭА-н батлагдсан сургалтын хөтөлбөрийн дагуу ХАБЭА-н журам, зааварчилгааг танилцуулах сургалтыг тогтмол зохион байгуулж ажилласан. 2025 оны 10 дугаар сарын 25-ний өдрийн байдлаар шинэ ажилтын сургалтад - 37 ажилтан,

Давтан сургалт-2025 оны 10 дугаар сарын 25-ний өдрийн байдлаар давтан сургалтад-9 ажилтан,

Хүрээлэн буй орчны сургалт-Шинэ ажилтны чиглүүлэх сургалтын “Хүрээлэн буй орчин” сургалтын бүлэгт “Хог хаягдлыг ангилан ялгах”, “Ус ашиглалт, зохистой хэрэглээ” сэдэвт хэмнэлтийн дадалд хэвшүүлэх сургалтад нийт 29 ажилтан хамруулсан байна.

Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Сургалтын зохион байгуулалт. Үндсэн дүрэм **MNS:4969:2000** стандартыг дагаж мөрдөн, батлагдсан сургалтын хөтөлбөр төлөвлөгөөний дагуу нийт ажилтнуудад ХАБЭА-н журам, зааварчилгааг танилцуулж сургалтыг тогтмол зохион байгуулж, сургалтыг дараах төрөл, хэлбэрээр зохион байгуулж байна.

- Шинэ ажилтны чиглүүлэх сургалт
- Уурхайн бүсэд жолоо барих эрх олгох сургалт
- Түр ажилтны сургалт
- Ажлын байр шилжин ажиллаж байгаа ажилтны сургалт
- Зочны зааварчилгаа
- Ажлын байрны анхан шатны зааварчилга
- Давтан зааварчилга

- Өдөр тутмын зааварчилга

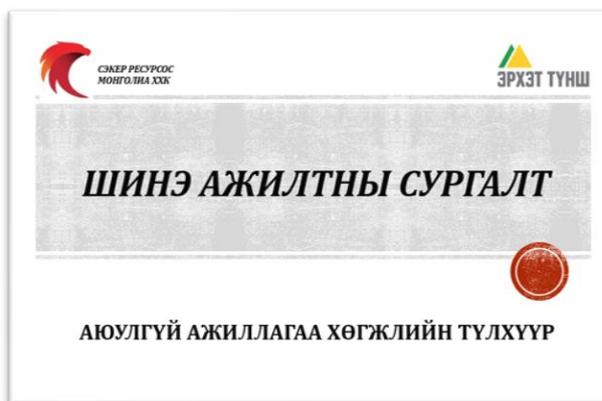
ЭРХЭТ ТҮНШ ХХК-ийн ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

НЭГ. ШИНЭЭР АЖИЛД ОРЖ БАЙГАА АЖИЛТНЫ СУРГАЛТ

№	Сургалтын сэдэв	Сургалтын агуулга	Хугацаа Цаг	Хариуцах албан тушаалтан
1.	Төслийн танилцуулга	Компанийн танилцуулга /Бүтэц зохион байгуулалт/	30 мин	ХАБЭА-н сургалтын мэргэжилтэн
		Уурхайн үйл ажиллагаа, газар зүйн онцлог		
		Техник, тоног төхөөрөмжийн мэдээлэл		
2.	Кемпэд мөрдөх журам	Кемпийн танилцуулга	30 мин	Кемп менежер
		Кемпэд мөрдөх журам, цагийн хуваарь		
3.	Холбогдох хууль, дүрэм, журам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль	2 цаг	ХАБЭА-н сургалтын мэргэжилтэн
		ХАБЭА-н дүрэм		
		Ажлын тусгай хувцас, НБХХ олгох, ашиглах журам		
		Уурхайн замын хөдөлгөөний журам журам		
		Радио станц ашиглах журам		
		Тэсэлгээний аюулгүй ажиллагаа журам		
		ХАБ-н тохиолдлыг мэдээлэх журам		
4.	Хүрээлэн буй орчин	Байгаль орчин, ан амьтан, тэдгээрийн онцлог	40 мин	Байгаль орчны мэргэжилтэн
		Хог хаягдал, ангилан ялгах		
		Асгаралт, химийн бодис		
5.	Ажлын байрны аюулгүй ажиллагаа	Ажлын байрны аюул, эрэдэл	2 цаг	ХАБЭА-н сургалтын мэргэжилтэн
		Ажилтны зан үйл		
		Ажлын байрны эмх цэгц		
		Хаалт хашилт		

Хуудас 1 / 6

Зураг № 34. Сургалтын батлагдсан хөтөлбөр

Зураг №35. ХАБЭА-н чиглэлээр зохион байгуулсан сургалтын материал, бүртгэл

3. Ажлын тусгай хувцас, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл

ХАБЭА-н тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд заасны дагуу өвөл зуны хувцас, ажлын тусгай хувцас, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслээр бүрэн хангасан.

Хавсгал	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
Хавсгал хэсгүүд										
Мярагч урт	12.6	12.8	13	13.2	13.4	13.6	13.8	14	14.2	14.4
Арын өргөн	36.5	40	40.5	41	41.5	42	42.5	43	43.5	44
Ерөнхий урт	64	66	66	67	68	69	70	71	72	73
Хөндийн урт	59	65.5	60	60.5	61	61.5	62	62.5	63	63.5
Бугалтын өргөн	40	42	44	46	48	50	52	54	56	58

Хавсгал хэсгүүд	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
Мярагч урт	15.4	15.9	15.9	16	16.2	16.4	16.6	16.8	17	17.2
Арын өргөн	47	47.5	48	48.5	49	49.5	50	50.5	51	51.5
Ерөнхий урт	88	70	72	74	76	78	80	82	84	86
Хөндийн урт	62.5	63	63.5	64	64.5	65	65.5	66	66.5	67
Бугалтын өргөн	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
Замны урт	44	46	48	50	52	54	56	58	60	62

Тусгай хувцас
Хэт өндөр, бусгалтын тойрог болон биеийн чад тэмтэй хэсгүүд, замнагч хэсгүүд өөрийн биеэр өчнө биеийн хэвсгээр хангагдана.

ЗУРАГ №3, 4

ЗУСААН ЦАМЦ

Эмэгтэй залварыг эмэгтэй хүний биеийн галбирт хааж болон бусгалтын тойрог/ТАЙЛТАЙ хийж тохируулан гүйцэтгэнэ.

ХАВСРАЛТ №3

Матлааны 2 талын үүр хэсгийг илэрхээгээр үүрчлөлийн дагуу хийж (дэлгэцлэлийн биеийн хэсгийг үүрчлөлийн дагуу хийж) хамгаалах хэрэгсэл болж ашиглагдана.

Эмэгтэй залварыг эмэгтэй хүний биеийн галбирт хааж болон бусгалтын тойрог/ТАЙЛТАЙ хийж тохируулан гүйцэтгэнэ.

СЭЖЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА-гийн хамтын ажиллагааг дэмжсэн. ДЭВСГЭР ФОНГИЙГЭЭР шилж, өсөн бичсэн.

ХАВСРАЛТ №2

ЗОРГИУЛАЛТ: АЖЛЫН ХУВЦАС (ЗУСААН ЦАМЦ)

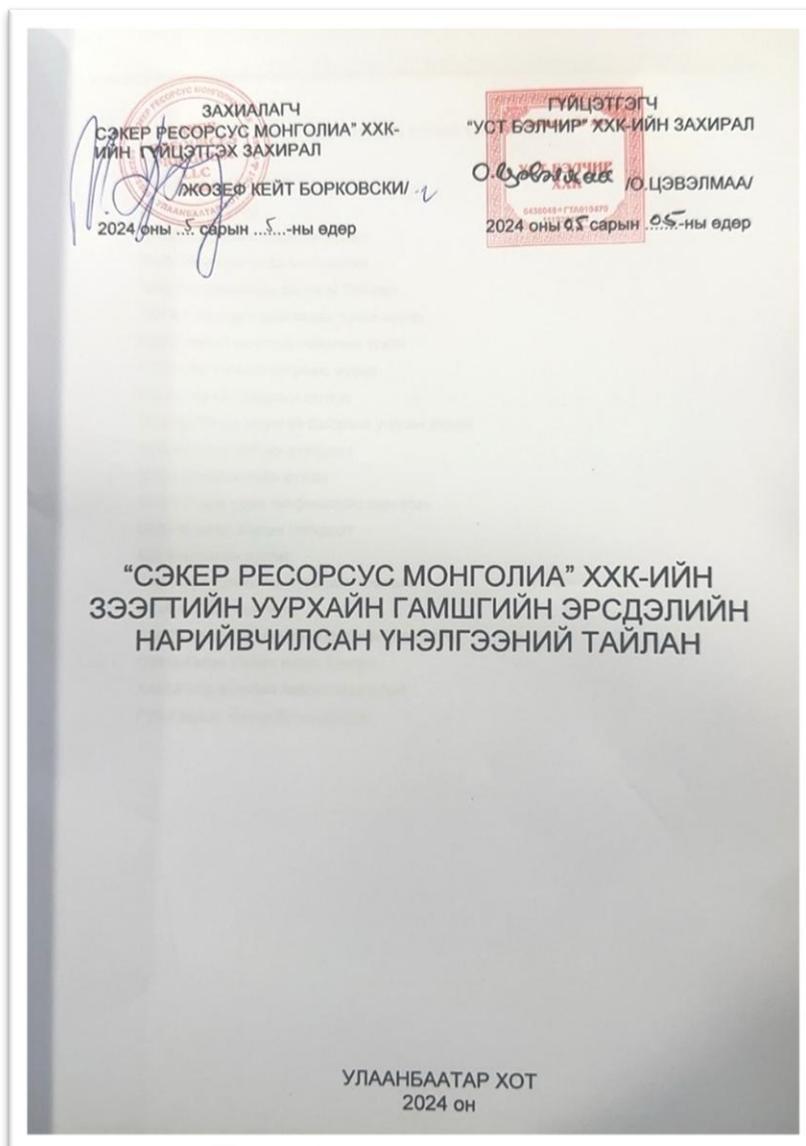

Зураг №37. Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл олгосон байдал

6.3 Гал түймэр, үер усны аюулаас урьдчилан сэргийлэх

Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний тайлан

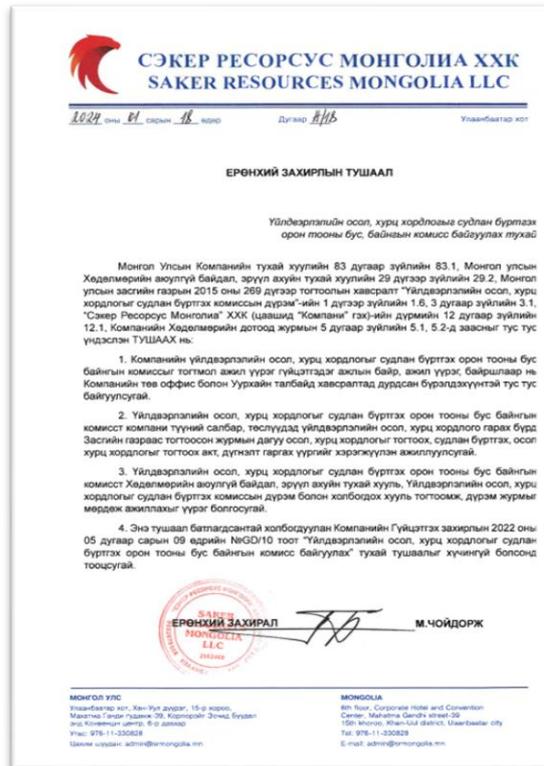
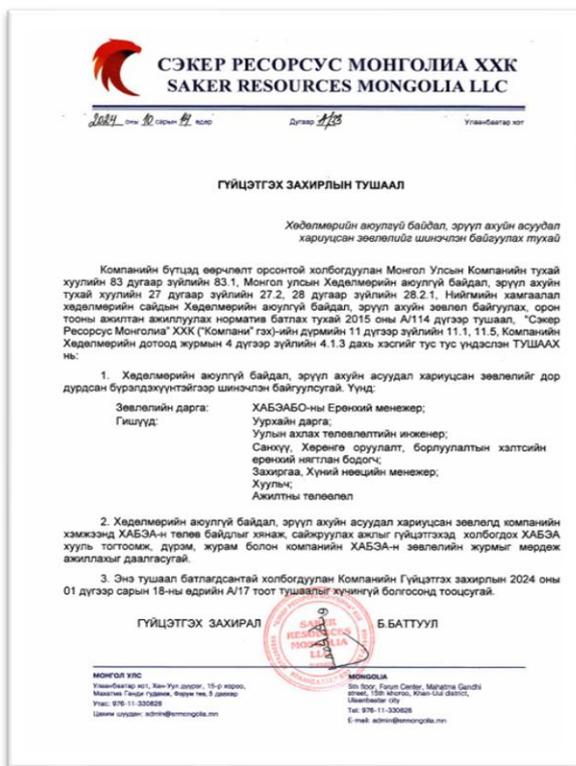
Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн дагуу “Уст бэлчир” ХХК-тай ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулан Зээгийн уурхайн Гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан боловсруулсан.

Зураг №38. Гамшгаас хамгаалах эрсдэлийн үнэлгээний тайлан

2. Үйлдвэрлэлийн ослыг судлан бүртгэх комисс, ХАБЭА-н зөвлөл байгуулах

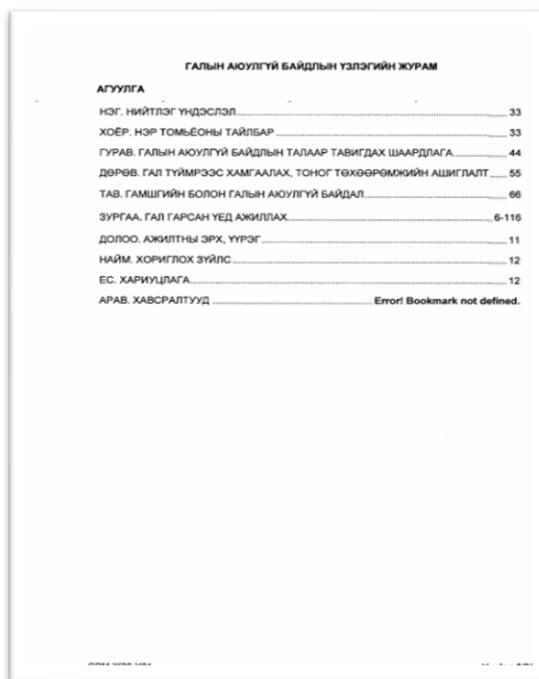
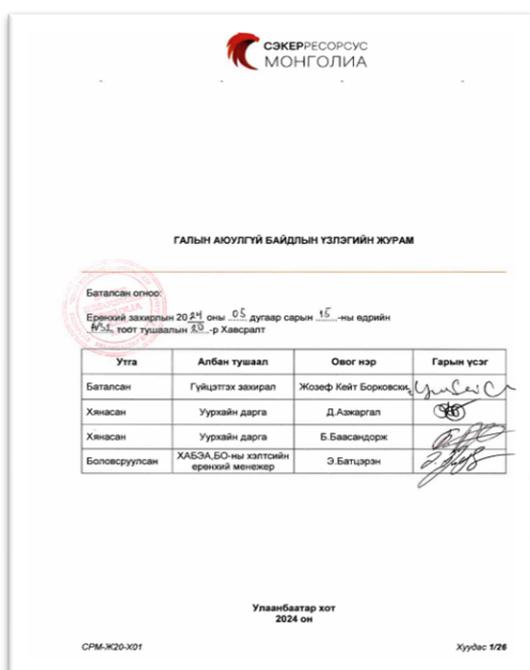
Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн дагуу Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судлан бүртгэх комисс, ХАБЭА-н зөвлөлийг байгуулан хэрэгжилтэд нь хяналт тавин ажиллаж байна.

Зураг №39. ХАБЭА-н зөвлөл, Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судлан бүртгэх орон тооны бус байнгын комисс шинэчлэн байгуулсан тушаал

3. Галын аюулгүй байдлын төлөвлөгөө батлуулж, журам боловсруулах

Гүйцэтгэх захирлын болон Галын аюулгүй байдлын журам боловсруулан батлуулахаар холбогдох албан тушаалтнуудад хүргүүлэн ажиллаж байна. Мөн галын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж ажилчдын хотхон болон галын аюултай объектуудад галын сараа болон химийн нунтаг бодис бүхий галын хоруудыг байршуулж, сар бүрийг үзлэгээр хэвийн ажиллагааг тогтмол шалган ажиллаж байна.

Зураг №40. Галын аюулгүй байдлын үзлэгийн журам

Зураг №41. Галын анхан шатны багаж хэрэгсэл

4. Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө боловсруулж, мөрдөж ажиллах

Уурхайн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөг боловсруулж, Говь-Алтай аймгийн Онцгой байдлын газраар батлуулсан.

Төслийн хүчин чадалд тохирсон газардуулгыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж, сэргээгдэх эрчим хүч ашиглан ажилчдын хотхоны гэрэлтүүлгийг шийдсэн.

Зураг №42. Зээгийн уурхайн гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө

Зураг №43. Ажилчдын хотхоны галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

Түр шатахуун түгээгүүрийн ойр орчимд иж бүрэн гал унтраагуур, галын сараа байрлуулах

Уурхайн ажилчдын хотхоны гэрүүд болон зөөврийн сууцуудад “Аж ахуй нэгж, байгууллага, барилга байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм MNS 5566:2020” стандартад нийцсэн ABC нунтаг галын хор, хотхоны талбайд иж бүрэн галын саравч 3 ширхгийг байрлуулж улирлын үзлэг хийсэн. 12 дугаар сарын 07-ны байдлаар гэр сууц, гал тогоо, оффист 27 ширхэг ABC нунтаг галын хор, гал унтраагуурын хошуу 12 ширхгийг бэлэн байдалд нөөцөлсөн байна.

Түр шатахуун түгээгүүрийг галын аюулгүй байдлыг ханган иж бүрэн галын сараа, гал унтраагуур, мэдээллийн самбар байрлуулсан.

Зураг №44. Галын аюулаас урьдчилан сэргийлсэн байдал

БҮЛЭГ 7.

ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

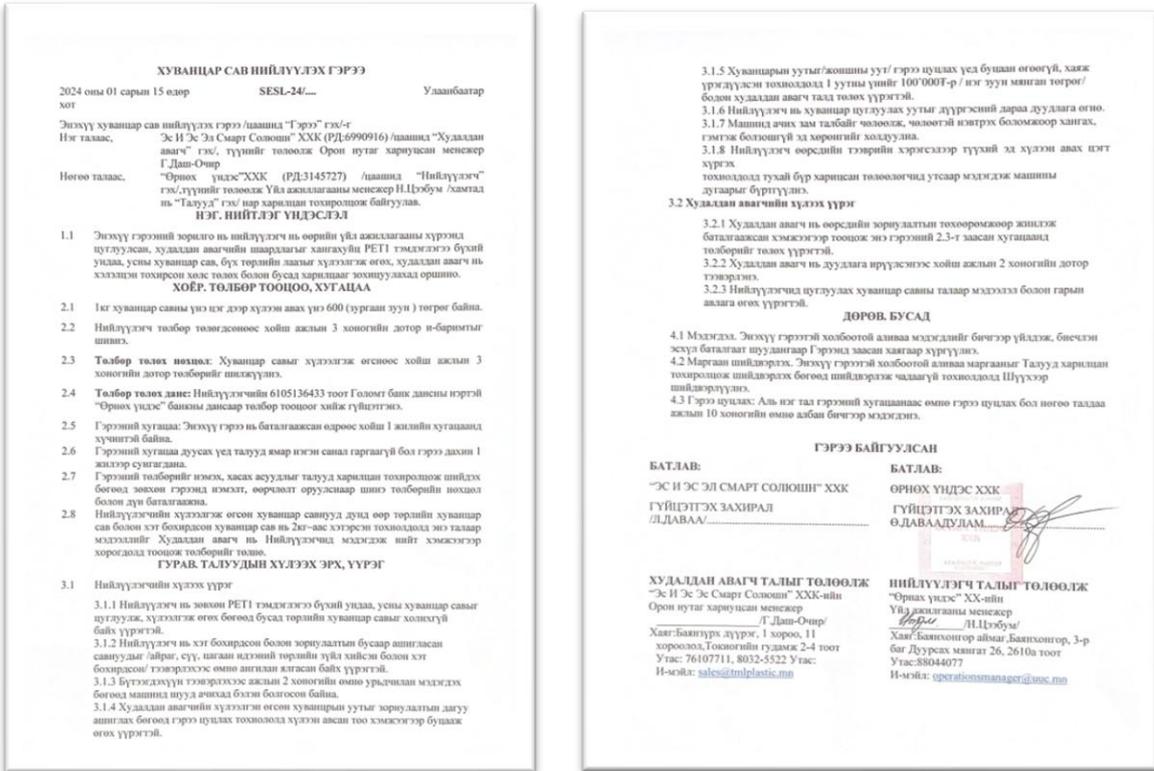
Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5170019511	СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА	120,000.00 MNT	1.00
/ Нэг зуун хорин мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	05	Хаан банк	120,000.00 MNT	1.00
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	5176120446	МТА.ТАТВАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
2240900027236; 2862468; 99553581

Зураг №46. Хог хаягдлын хураамж төлсөн баримт

2. Дахин боловсруулах хог хаягдал

Хог хаягдлыг ангилан ялгаж, дахин боловсруулах хог хаягдлыг дахивар авах цэгт нийлүүлэхээр "Эс И Эл Смарт Солюшн" ХХК-тай дахин боловсруулах цэвэр усны савыг нийлүүлэх гэрээ байгуулсан. Усны савыг ангилан ялгаж, цуглуулах 2ширхэг сав гэрүүдийн гол шинээр байруулсан. Дотоод орчинд буюу оффисын байрууд болон гал тогоонд нийт 11ширхэг ангилан ялгах хогийн сав байрлуулж, хог хаягдлын ангилж байна.

Зураг №47. Дахин боловсруулах хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ

Зураг №48. Ангилан ялгах хогийн сав

3.Технологид нийцсэн хогийн сав байрлуулах

Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх энгийн хог хаягдлыг цуглуулах түр хогийн сав байрлуулсан. Ажилчдын хотхоны хашаанд сумын байгаль орчны мэргэжилтний зөвлөмжийн дагуу салхины дор зориулалтын ангилан ялгах хогийн цэгийг байршуулсан.

Зураг №49. Ангилан ялгах түр хогийн цэг

7.2 Аюултай хог хаягдал

7.2.1 Аюултай хог хаягдал нийлүүлэх гэрээ байгуулах

Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн Y-001867 дугаар авч, тусгай зөвшөөрөл бүхий “Элемэнт” ХХК-тай аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, устгуулах гэрээ байгуулсан. Эмнэлэгийн хог хаягдал устгах гэрээг Чандмань сумын эрүүл мэндийн төвтэй байгуулан ажилласан.

5. Аюултай хог хаягдлыг бүртгэх, тогтоосон хугацаанд тээвэрлүүлэх

Хог хаягдлын тухай хуульд *сард 1000кг-аас бага аюултай хог хаягдал үүсгэгч нь эх үүсвэр дээр нь 180 хоног хүртэл хадгалж болно* гэж заасан. Хөрс хуулалт, олборлолтын ажил эхэлж байгаатай холбогдуулан тоног төхөөрөмж, хүнд машин механизмын таталт эхэлж байгаа бөгөөд тэдгээрийн төлөвлөгөөт бус засвар үйлчилгээнээс гарах хог хаягдлыг Хог хаягдлын тухай хуулийн 22 зүйлд заасны дагуу эх үүсвэр дээр нь ангилан хадгалж байна.

Тухайн жилийн уулын ажил 12 дугаар сарын 17-ны өдөр эхэлсэн тул засвар үйлчилгээнээс гарсан аюултай хог хаягдал ачуулах хэмжээнд хүрээгүй учир тээвэрлэлт хийгдээгүй.

SAKER RESOURCE MONGOLIA LLC
CONTRACT HANDOVER PAGE
ГЭРЭЭНИЙ ҮҮРЭГ ХҮ.ГЭЭЛЭГЭН ӨГӨХ ХУУДАС

Original to be kept by: Эсийн хяналал:
 Legal Division/Хуулийн хэлтэс
 Issue Date/Гарсан өгнөө: 2024.02.15
 Pages/Хуудас: 1

Гэрээний төсөв утса: Энэхүү Гэрээгэр Гүйцэтгэгч тал нь зориулалтын шатаах зууханд химийн бодисын аюултай хог хаягдлыг Гэрээнд заасан хугацаанд авч тээвэрлэх, устгахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Нийт үнэ: Аюултай хог хаягдлын хэмжээгээс хамааран устгал өгөх бүрд тооцно.
 Устгал өгөхөөс өмнө устгалын урьчилгаа тодбор 2,500,000 (Хоёр сая таван зуун мянга) төгрөг (Энэ дунд НОАТ болон аливаа татвар хурцаж байгаагүй болно)

Гэрээний хугацаа: 2024 оны 02 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн 1 (нэг) жил

Гэрээний бүтээх хувиар харууцсан албан тушаалын төрхийг, компаний ажлын төлөвлөгөөнд заасны дагуу иргэд, цаашид гэрээний хэрэгжилтийг хариуцаж ажиллах ажилтан:
 Лабораторийн мэргэжилтэн *[Signature]* С.Олбаар

Гэрээний төслийг батлсан: Гүйцэтгэгч Гэрээний төсөлд санал оруулж бэлтгэв.
 Туслах хуульч *[Signature]* О.Түвшинсайхан

The undersigned confirms that the draft contract has been reviewed and approved the final version of the contract.
 (Contract No./2024)
 Дор гарын үсэг зурсан нь 2024 оны дугаар Гэрээний төслийг хянаж, гэрээний эсийн хувилбарыг зөвшөөрч байна.

ХИМИЙН ХОРТОЙ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ХАЯГДАЛ ТЭЭВЭРЛЭХ, УСТГАХ АЖЛЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ (Гүйцэтгэгч: "Элемэнт" ХХК)						
Contract title/Гэрээний нэр:	Renewed by /Хянагч:	Divisions/Газар, хэлтэс	Name/Оног, нэр	Comment/Санал	Date/Өгнөө	Sign/Гарын үсэг
Saker Resource Mongolia LLC	Saker Resource Mongolia LLC	Ерөнхий захирал	М.ЧОЙДОРЖ			<i>[Signature]</i>
Saker Resource Mongolia LLC	Saker Resource Mongolia LLC	Үйл ажиллагаа хариуцсан захирал	Н.ГАНСҮХ		2024/02/16	<i>[Signature]</i>
Saker Resource Mongolia LLC	Saker Resource Mongolia LLC	Санзүү, Хөрөнгө оруулалт, Бодуулалтын хэлтсийн ерөнхий менежер	Б.МӨРӨНГУА			<i>[Signature]</i>

N.B.: If the person is on the site or on a business trip then confirmation should be obtained via e-mail and should be attached to the confirmation page. In the case of absence of signatory due to illness or other private reasons the acting officer shall sign on the confirmation page. After all approvals, contract could be approved by General Director.

Аюултай хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу нутаг захиргааны байрнал, эсхүл томилолтой байгаа бол зөвшөөрлийг цахим шуудангаар авч хяналтын хуудаст хавсаргана. Гарын үсэг зурал нь өмчийн, эсхүл хувийн бусад шалтгаанаар эггүй байгаа тохиолдолд үүргийг орлон гүйцэтгэж буй ажилтан хяналтын хуудаст гарын үсэг зурна. Бүх зөвшөөрлийг авсны дараа Ерөнхий захирал гарын үсэг зурна.

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ, УСТГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар: 000025 Өгнөө: 2023.09.25

Хавсралт 1-д заасан нөхцөлийн дагуу аюултай хог хаягдал Аюултай хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг 9011082081 урсан бүртгэлийн дугаартай 2100061 регистрийн дугаартай Элемэнт ХХК-д 2023 оны 09 дугаар сарын 25-ны өдрөөс 2028 оны 09 дугаар сарын 25-ны өдөр 5 жилийн хугацаагаар олгов.

Үйл ажиллагаа эрхлэх талварх мэдээлэл:
 Аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэгчийн бүртгэлийн дугаар 0000025
 Аж ахуйн нэгж/иргэний хаяг: Улаанбаатар хот аймаг, хот Налайх сум, дүүргийн 3-р дугаар баг, хорооны бүс нуур /12610/, 77 тоот
 Зөвшөөрөл олгосон үйл ажиллагаа явуулах газрын байршил: Улаанбаатар аймаг, хот Налайх сум, дүүргийн 3-р дугаар бүс нуур /12610/, 77 тоот баг, хорооны (байгууллагын нэр, албан туслах)

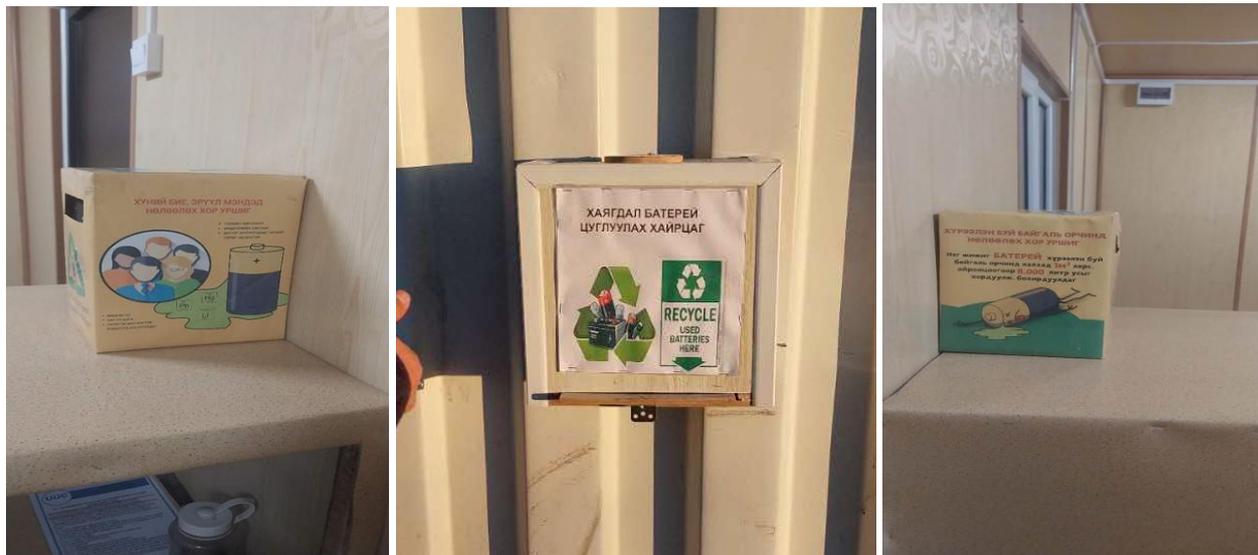
Хавсралт нь энэхүү зөвшөөрлийн салшгүй нэг хэсэг болно.

Зөвшөөрөл олгосон: *[Signature]* Б.БАТ-ЭРДЭНЭ (байгууллагын нэр, албан туслах) *[Signature]* Б.БАТ-ЭРДЭНЭ (олгогч)

Зураг №50. Гэрээт байгууллагын тусгай зөвшөөрөл

Кемпийн генератороос шатах тослох материалын бохирдол үүсэхээс сэргийлэн генераторын түлшний нөөцийг савыг байрлуулах 1.5м*3м хэмжээтэй 2ширхэг суурь бэлдэн доторлож, хөрсөөр дүүргэлт хийн нягтуулсан бөгөөд бохирдсон хөрс цуглуулах сав, арчих материалын хаягдал цуглуулах сав бэлтгэсэн.

Ажилчдын амрах байрын хог хаягдлыг ангилан ялгаж энгийн хог хаягдал, хуванцар хаягдал, аюултай хог хаягдал буюу хаягдал зай, электрон тамхины хаягдал цуглуулах сав 2 байршил байрлуулан ангилан хадгалж байна.

Зураг № 52. Хаягдал зай, электрон тамхи цуглуулах хэсэг

Хог хаягдлын ангилан ялгах дадал зуршил хэвшүүлэх

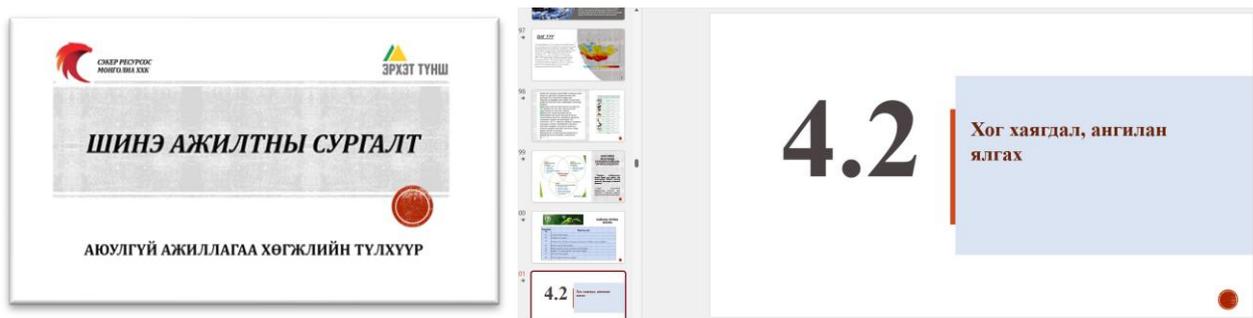
Орчны хог хаягдал түүх

Улирлын онцлогоос шалтгаалан кемпийн гэрүүдийн эргэн тойронд цасан хунгар үүссэнийг тогмтол зайлуулж байна. Орон нутгаас зохион байгуулсан үйл ажиллагаанд хамрагдан ажиллахад байнгын бэлэн ажиллаж байна.

7. Сургалт зохион байгуулах

Шинэ ажилтны сургалтын агуулгад байгаль дэлхийгээ хайрлах, усны зохистой хэрэглээ, хог хаягдлыг ангилан ялгах талаар ажилтнуудад тогтмол мэдээлэл хүргэдэг. Ахуйн хог хаягдлын ангилан ялгах дадал зуршилд нэвтрүүлэхээр кемпэд нэвтрэхээс өмнө шалган нэвтрүүлэх постноос хог хаягдлаа ангилан ялгах талаар сануулж, тээврийг хэрэгсэл болон зочдын хог хаягдлыг ангилан ялгах хогийн саванд хийлгэдэг.

Зураг №54. Сургалтын агуулга

8. Нэвчилтгүй суурийн нүхтэй нийтийн бие засах газрыг байгуулах

Газрын доорх усны эх үүсвэр, хөрс, агаарыг бохирдуулахгүй байх шаардлага хангасан хийц бүхий нэвчилтгүй суурийн нүхтэй нийтийн бие засах газрын 30м³ багтаамж бүхий танк суурилуулсан. Зээгийн уурхайгаас шингэн хаягдлыг соруулан Баянхонгор аймгийн Шинэжинст сумын нутагт байрлах Хотгорын уурхай дахь цэвэрлэх байгууламжид шилжүүлэн, 99% цэвэршүүлж тоосжилт бууруулах усалгаа болон ногоон байгууламжийн усалгаанд дахин ашиглана.

Зураг №55. Нийтийн бие засах газар

БҮЛЭГ 8.

**ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ**

8. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээний “Грийн солюшн консалтинг” ХХК-тай “Байгаль орчны хөндлөнгийн хяналт гүйцэтгэх гэрээ” байгуулан хөрс ус, агаарын шинжилгээг хийлгэж дүгнэлт, зөвлөмж хүлээн авсан.

	Сорьц авсан байршил		Цэгийн солбицол	
			Өргөрөг	Уртраг
Агаар	1	Хяналтын цэг	45° 21' 34.0" N	97° 55' 4.0" E
	2	Нөлөөллийн айл орчим	45° 21' 38.0" N	97° 53' 0.0" E
	3	Засварын газар, ШТС орчим	45° 22' 1.0" N	97° 53' 6.0" E
	4	Уурхайн ам, карьер орчим	45° 22' 18.0" N	97° 53' 4.0" E
	5	Отваль орчим	45° 22' 44.0" N	97° 52' 53.0" E
	6	Кемп орчим	45° 22' 49.0" N	97° 52' 34.0" E
	7	Чандмань сумын төв	45° 20.3' 3.82" N	97° 59' 37.37" E
Ус	1	Чандмань сумын худаг	45° 19' 58.141" N	97° 59' 20.274" E
Хөрс	1	Оффис кемп	45° 22' 48.98" N	97° 52' 35.08" E
	2	Зам дагуу	45° 22' 42.52" N	97° 52' 52.6" E
	3	Шимт хөрс	45° 22' 44.93" N	97° 52' 53.18" E
	4	Карьер орчим	45° 22' 18.48" N	97° 53' 4.52" E
	5	Засварын газар	45° 22' 2.32" N	97° 53' 6.09" E
	6	ШТС	45° 22' 1.01" N	97° 53' 5.49" E
	7	Нөлөөлөлд өртөөгүй	45° 21' 33.87" N	97° 55' 3.75" E
	8	Хогийн цэг	45° 22' 45.11" N	97° 52' 35.0" E
Ургамал	1	Хашааны гадна	45°22'02" N	97°52'49" E
	2	Уурхайн орчимд	45°22'19" N	97°53'04" E
	3	Уурхайн өмнө	45°21'55" N	97°53'14" E
	4	Шинэ Кемп	45°22'49" N	97°52'35" E
	5	Хяналтын цэг	45°21'34" N	97°55'05" E

ЗУРАГ № 59 ДЭЭЖ АВСАГ ЦЭГҮҮДИЙН БАЙРШИЛ-2025

1. Агаарын хяналт шинжилгээ

Хяналтын цэг, нөлөөллийн айл орчим, засварын газар, ШТС орчим, уурхайн ам, карьер орчим, отваль орчим, кемп орчим, Чандмань сумын төв гэсэн долоон цэгт агаарын хүхэрлэг хий (SO₂), азотын давхар исэл (NO₂), нийт тоос (нийт жинлэгдэгч бодис) болон дуу шуугиан үзүүлэлт тус бүрийг хээрийн судалгаа болон лабораторийн шинжилгээний үр дүнгээр тодорхойлов. Үүнд: Хүхэрлэг хий болон азотын давхар исэл: Хүхэрлэг хий болон азотын давхар ислийг тодорхойлохдоо химийн шинжилгээний аргачлалаар тодорхойлсон. - - Хүхэрлэг хий: Агаараас тетрахлормеркурат натрийн уусмал /ТХМ/-аар норгосон шингээгч гуурсанд 2 л/мин хурдтайгаар 20 минутын турш агаараас сорьц авч шингээгч гуурсны шилэн бөмбөлгийн давхаргад шингэсэн хүхэрлэг хийг лабораторийн нөхцөлд усан уусмалд шилжүүлж тэр уусмал дээрээ формальдегид, парарозанадины уусмал нэмэхэд үүссэн нэгдлийн өнгөний эрчимшлийг спектрофотометрээр хэмжин хүхэрлэг хийн агууламжийг тодорхойлов. Азотын давхар исэл: Агаараас азотын давхар ислийг үл хатах мышьяклаг хүчлийн натрийн давс агуулсан кали иодын уусмалаар норгосон шингээгч гуурсаар 0.25 л/мин ын хурдтайгаар 20 минутын турш соруулан сорьц авч шингээгч гуурсны шилэн бөмбөлгийн давхаргаанд шингээж лабораторийн нөхцөлд уусмалд шилжүүлж үүссэн нитрит ион сульфанадины хүчилтэй харилцан үйлчилж diaзонэгдлийг үүсгэх бөгөөд тэр нь нафтиламинтай урвалд орж азобудагч бодисыг уусмалын өнгөний эрчимшлээр азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлов. Нийт тоос (Нийт жинлэгдэгч бодис), дуу чимээ: Төслийн талбай орчмын агаарт агуулагдах нийт тоос (Нийт жинлэгдэгч бодис)-ны агууламжийг Цаг уур, орчны

шинжилгээний газар, Байгаль орчин, хэмжилзүйн төв лабораторийн MODULAIRTM-PM зөөврийн багажийн тусламжтай тодорхойлсон. Хяналтын цэг, нөлөөллийн айл орчим, засварын газар, ШТС орчим, уурхайн ам, карьер орчим, отваль орчим, кемп орчим, Чандмань сумын төв гэсэн долоон цэгт MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага”-д заасны дагуу тус бүр нийт 20 мин хэмжилт хийж гүйцэтгэсэн болно.

1.3.1 Хүхэрлэг хийн агууламж (SO₂)

Агаарын чанарын хяналтын 7 цэгт 20 минутын сорьц авсан бөгөөд MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад Хүхэрлэг хийн агууламж хүлцэх агууламжаас **ДАВААГҮЙ, ХЭВИЙН** хэмжээнд байна. 2024 онд 3-н цэгээс авч байсан цэгийг 2025 онтой харьцуулахад хэвийн байна.

Хүснэгт 4 Хүхэрлэг хийн агууламжийн үр дүн 2024,2025

№	Сорьц авсан байршил	Координат		Хүхэрлэг хий, мг/ м ³	
				2025 он	2024 он
1	Хяналтын цэг	45 21 34	97 55 4	0.007	0.006
2	Нөлөөлөлийн айл орчим	45 21 38	97 53 0	0.009	
3	Засварын газар, ШТС орчим	45 22 1	97 53 6	0.009	
4	Уурхайн ам, карьер орчим	45 22 44	97 53 4	0.011	0.008
5	Отваль орчим	45 22 49	97 52 53	0.007	
6	Кемп орчим	45 22 49	97 52 34	0.006	0.009
7	Чандмань сумын төв	45 20 3.82	97 59 37.37	0.010	
MNS 4585:2016	Хүлцэх агууламж			0.450	

1.3.2 Азотын давхар исэл (NO₂)

Агаарын чанарын хяналтын 7 цэгт 20 минутын сорьц авсан бөгөөд MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад Азотын давхар исэл хүлцэх агууламжаас **ДАВААГҮЙ, ХЭВИЙН** хэмжээнд байна. 2024 онд 3-н цэгээс авч байсан цэгийг 2025 онтой харьцуулахад мөн хэвийн байна.

Хүснэгт 5 Азотын агууламжын үр дүн-2024,2025

№	Сорьц авсан байршил	Координат		Азотын давхар исэл, мг/ м ³	
				2025 он	2024 он
1	Хяналтын цэг	45 21 34	97 55 4	0.027	0.02
2	Нөлөөлөлийн айл орчим	45 21 38	97 53 0	0.025	
3	Засварын газар, ШТС орчим	45 22 1	97 53 6	0.032	
4	Уурхайн ам, карьер орчим	45 22 44	97 53 4	0.03	0.024
5	Отваль орчим	45 22 49	97 52 53	0.02	
6	Кемп орчим	45 22 49	97 52 34	0.027	0.022
7	Чандмань сумын төв	45 20 3.82	97 59 37.37	0.023	
MNS 4585:2016	Хүлцэх агууламж			0.2	

1.3.3 Нийт тоос /TSP/

Агаарын чанарын хяналтын 7 цэгээс авсан нийт тоосны хэмжээг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас **ДАВААГҮЙ, ХЭВИЙН** хэмжээнд байна. Тоосонцорын хэмжилт 2024 болон 2025 онд хэвийн байна.

Хүснэгт 6 Нийт тоосонцорын хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан байршил	Координат		Нийт тоосонцор, мг/ м ³	
				2025 он	2024 он
1	Хяналтын цэг	45 21 34	97 55 4	0.068	0.038
2	Нөлөөлөлийн айл орчим	45 21 38	97 53 0	0.054	
3	Засварын газар, ШТС орчим	45 22 1	97 53 6	0.095	
4	Уурхайн ам, карьер орчим	45 22 44	97 53 4	0.142	0.051
5	Отваль орчим	45 22 49	97 52 53	0.085	
6	Кемп орчим	45 22 49	97 52 34	0.076	0.054
7	Чандмань сумын төв	45 20 3.82	97 59 37.37	0.085	
MNS 4585:2016	Хүлцэх агууламж			0.5	

1.3.4 Дуу чимээ

Дуу шуугианы үзүүлэлтийг хяналтын 7 цэгийн ойр орчимд хэмжсэн ба хэмжилтийн үеийн утга 43-55 дБа байна. Энэ нь MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад 20248 2025 оны хүлцэх агууламжаас **ДАВААГҮЙ, ХЭВИЙН** хэмжээнд байна.

Хүснэгт 7 Дуу чимээний хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан байршил	Координат		Дуу чимээ	
				2025 он	2024 он
1	Хяналтын цэг	45 21 34	97 55 4	50	47
2	Нөлөөлөлийн айл орчим	45 21 38	97 53 0	46	
3	Засварын газар, ШТС орчим	45 22 1	97 53 6	54	
4	Уурхайн ам, карьер орчим	45 22 44	97 53 4	55	49
5	Отваль орчим	45 22 49	97 52 53	49	
6	Кемп орчим	45 22 49	97 52 34	43	44
7	Чандмань сумын төв	45 20 3.82	97 59 37.37	52	
MNS 4585:2016	Хүлцэх агууламж			60	

1.4 Дүгнэлт,

Мониторингийн судалгааны үед Зээгийн чулуун нүүрсний ордын үйл ажиллагаа явагдаагүй, уурхайн олборлолт болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнгүй байсан болно. Хяналтын цэг, нөлөөллийн айл орчим, засварын газар, ШТС орчим, уурхайн ам, карьер орчим, отваль орчим, кемп орчим, Чандмань сумын төв гэсэн долоон цэгт агаарын хүхэрлэг хий (SO₂), азотын давхар исэл (NO₂), нийт тоос (Нийт жинлэгдэгч бодис) болон дуу шуугиан хэмжилт хийж гарсан үр дүн тус бүрийг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс давсан үзүүлэлтгүй байна.

2. Усан орчны шинжилгээ

2.1 Химийн шинжилгээний дүн

Гол ионы найрлага Шинжилгээнд авсан цэвэр усны 2 уст цэгийн зонхилох ионы химийн шинжилгээний үр дүнг Хавсралтаар харуулав, эрдэжилт, болон хатуулгийн агууламжийг Хүрээлэн буй орчин, Эрүүл мэндийг хамгаалах, Аюулгүй байдал, Ундны ус, Эрүүл ахуйн шаардлага чанар, байдлын үнэлгээ MNS 0900:2018 (цаашид MNS 0900:2018 гэх) стандарттай харьцуулав. Сумын гүний худаг (25/5382)- Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гирокарбонат ангийн, кальцийн бүлгийн, I төрлийн, чанарын хувьд нэн цэнгэг буюу ялимгүй эрдэжилттэй, маш зөөлөн ус байна. Шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь MNS 0900:2018 стандартад зааснаас хэтрээгүй.

ХҮСНЭГТ 8 ЧАНДАНЬ СУМЫН ТӨВИЙН ХУДАГ

#	Үзүүлэлт /Parameters/	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ /Technical specification/	Үр дүн /Test result/ 2025 он	Үр дүн /Test result/ 2024 он
1	pH-Усны орчин /Hydrogen ions/	6.5-8.5	7.81	7.60
2	Цахилгаан дамжуулах чанар, мСм/cm /Electrical conductivity/	<1.0	0.63	0.63
3	Карбонат, (CO ³⁻) мг/л /Carbonate ion, mg/l/	-	0.00	0.00
4	Гидрокарбонат, (HCO ₃ ⁻) мг/л /Hydrocarbon ion, mg/l/	-	73.22	231.80
5	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л /Total hardness, mg/l/	<7.0	1.10	5.12
6	Кальци, (Ca ²⁺) мг/л /Calcium ion, mg/l/	<100.0	12.02	56.11
7	Магни, (Mg ²⁺) мг/л /Magnesium ion, mg/	<30.0	6.08	28.21
8	Хлорид, (Cl ⁻) мг/л /Chloride ion, mg/l/	<350.0	10.64	45.38
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л /TDS, mg/l/	<1000.0	98.0	408.00
10	Сульфат, (SO ₄ ²⁻) мг/л /Sulfate ion, mg/l/	<500.0	11.53	65.12
11	Нитрат, (NO ₃ ⁻) мг/л /Nitrate ion, mg/l/	<50.0	1.72	6.22
12	Нитрит, (NO ₂ ⁻) мг/л /Nitrite ion, mg/l/	<1.0	0.01	0.00
13	Аммони, (NH ₄ ⁺) мг/л /Ammonia ion, mg/l/	<1.5	1.00	0.00
14	Төмөр, (Fe ³⁺) мг/л /Ferrum ion, mg/l/	<0.3	0.00	0.02
15	Натри +Кали, (Na ⁺ , K ⁺) /Sodium+Potassium ion mg/l/	<200	13.71	32.60

Унд ахуйн хэрэглээнд шууд хэрэглэхэд тохиромжтой, маш зөөлөн тул амт, ундарга сайтай, эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй. Зөөлөн усанд Са, Mg бага байдаг тул зарим тохиолдолд удаан хугацаанд хэрэглэвэл хүний биед кальци, магнийн дутагдал үүсгэх эрсдэл байдаг.

Зөвлөмж:

1. Тусгай ус цэвэршүүлэх систем шаардлагагүй (RO, ион солилцоо гэх мэт нь хэрэггүй).
2. Энгийн механик + идэвхжүүлсэн нүүрстөрөгчийн шүүлтүүр хангалттай (тоос, зэв, үнэр, органик үлдэгдэл шүүх зорилгоор).
3. UV эсвэл бага тун хлоржуулалт хийж ариутгах (нянгийн бохирдлоос сэргийлэх зорилгоор).

4. Эрүүл мэндийн хувьд эрдэс тэжээлийг хүнсний замаар нөхөх (хоол хүнс, эрдэс баялагтай бусад ундаанаас)

2.1 Дүгнэлт

2024 онд 09 дугаар сарын 27-ны өдөр хяналт шинжилгээний ажлыг гүйцэтгэсэн бол 2025 онд 7 сард гүйцэтгэсэн болно. Унд ахуйн усанд Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын унд ахуйн гүний худгаас дээж аван өмнөх онтой харьцуулан доорх дүгнэлтийг гаргаж байна.

• рН: 2024 → 7.60, 2025 → 7.81

Хоёул стандарт (6.5–8.5)-ын дотор, сул шүтлэг, тогтвортой.

• Цахилгаан дамжуулах чанар (ЕС): 2024 → 0.63, 2025 → 0.61

Хоёул <1.0 маш бага давсжилттай, өөрчлөлтгүй.

- Карбонат (CO_3^{2-}): Аль жилд ч илрээгүй.
- Гидрокарбонат (HCO_3^-): 2024 → 73.20 мг/л, 2025 → 73.22 мг/л Үзүүлэлт ижил, тогтвортой.
- Нийт хатуулаг: 2024 → 5.12 мг-экв/л, 2025 → 1.10 мг-экв/л 2025 онд эрс багассан, маш зөөлөн ус болсон.
- Кальци (Ca^{2+}): 2024 → 56.11 мг/л, 2025 → 12.02 мг/л •
- Магни (Mg^{2+}): 2024 → 20.01 мг/л, 2025 → 6.08 мг/л
Хоёулаа буурсан, хатуулаг багассантай холбоотой.
- Хлорид (Cl^-): 2024 → 15.80 мг/л, 2025 → 10.64 мг/л Тогтвортой, буурсан.
- TDS: 2024 → 408 мг/л, 2025 → 98 мг/л 2025 онд маш их буурч, нэн цэнгэг ангилалд орсон.
- Сульфат (SO_4^{2-}): 2024 → 40.00 мг/л, 2025 → 11.53 мг/л
- Нитрат (NO_3^-): 2024 → 0.73 мг/л, 2025 → 1.72 мг/л Хоёулаа стандартын доор.
- Нитрит, аммони, төмөр: Хоёр жилд илрээгүй.
- Натрийн+Калийн ион ($\text{Na}^+\text{+K}^+$): 2024 → 32.60 мг/л, 2025 → 13.71 мг/л
Буурсан, тогтвортой сайн түвшин.
- Чанарын ангилал:
 - 2024 онд ус нь ялимгүй эрдэжилттэй, зөөлөн ус байсан.
 - 2025 онд маш зөөлөн, маш бага TDS-тэй, нэн цэнгэг ус болж өөрчлөгдсөн.
- Эрүүл ахуйн үнэлгээ: Бүх үзүүлэлтүүд MNS болон WHO-ийн ундны усны стандартын шаардлагад нийцсэн. Хортой ион (NO_2^- , NH_4^+ , Fe) илрээгүй.
- Онцлог өөрчлөлт:
 - 2025 онд Ca, Mg, хатуулаг, TDS эрс багассан нь усны найрлага илүү цэнгэг, зөөлөн болж өөрчлөгдсөнийг харуулж байна.
 - Хэт зөөлөн ус нь амт сайтай боловч кальци, магнийн агууламж бага тул хүний эрүүл мэндийн хувьд эдгээр эрдсийг хоол хүнсээр нөхөх шаардлагатай.

Зураг №56. Цэвэр, бохир ус болон хөрсний шинжилгээний харьцуулалт

✓ Хөндлөнгийн мониторингийн дээж авсан цэгүүдийг тогтоож, хөрсний 9 цэг агаарын 7цэгийг тэмдэгжүүлээ.

3. Хөрсний шинжилгээний дүн

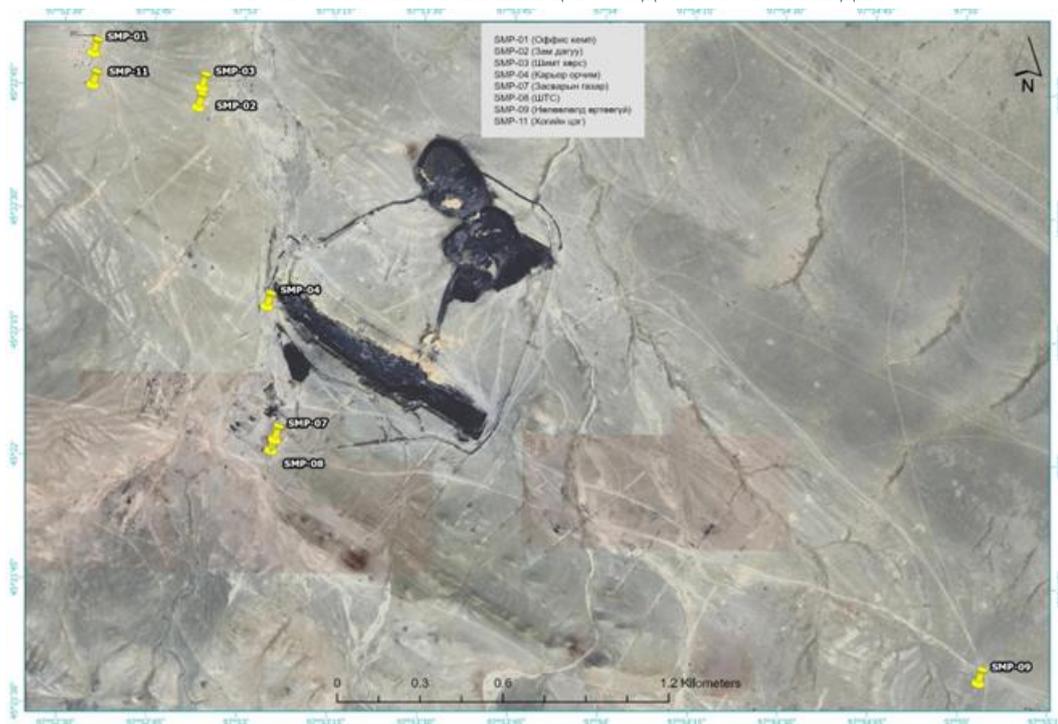
Зээгийн уурхайд хөрсний мониторингийн ажил 7-р сард хийгдсэн. Энэхүү талбайд өмнөх жилүүдэд хөрсний мониторинг хийдэг нийт 4 цэг байсныг энэ жил 5 болгож нэмэгдүүлж өнгөн хөрсний буюу 0-10 см гүнээс дээжлэлт хийсэн. Хөрсний бохирдлын дээжийг холимог дээж байдлаар авсан. Дээжийг авахдаа “Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд MNS 3298 : 1991” стандартыг баримталсан.

Хөрсний дээжүүдэд агро-хими, ус-физик шинж чанар, хүнд металл зэрэг 20 орчим үзүүлэлтүүдийг лабораторийн задлан шинжилгээний аргаар тодорхойлсон. Хөрсний агрохимийн шинж чанарын үзүүлэлтүүдийг “Инженер геодези ХХК”, “SGS Mongolia”, лабораторид тодорхойллоо. Үүнд:

- Ялзмаг
- Урвалын орчин (pH)
- CaCO₃ карбонат
- Механик бүрэлдэхүүн
- Давсжилт, ЕС
- Нийт давс
- Азот
- Фосфор
- Шингээгдсэн сууриуд (Ca, Mg)
- Кали
- Тюриний
- Потенциометрийн
- Кальциметрийн
- Каченскийн
- Потенциометрийн
- Жингийн
- Кельдалийн
- Спектро фотометр
- Дөлт фо

Зураг № 60 Мониторингийн цэг тэмдэгжүүлсэн байдал

Зураг № 61 Хөрсний мониторингийн цэгүүдийн байршил

3.1 Хөрсний нянгийн бохирдол

Кемпийн цэвэрлэх байгууламж болон хог хаягдал түр хадгалах цэг түүний ойр орчмын хөрсний нянгийнбохирдлыг шалгах зорилгоор авсан дээжид нийт бичил биетний тоо нь байх ёстой хязгаарт илэрсэн, мөн халдварт өвчин үүсгэгч болон гэдэсний бүлгийн савханцар илрээгүй буюу бохирдолгүй гарсан байна. Шинжилгээний үр дүнг хавсралтаас үзнэ үү.

Дээжний нэр: Зээгт “шинэ кемп хог хаягдал, цэвэрлэх байгууламж”

Шинжилгээ хийсэн стандарт: MNS 3297:2019; MNS ISO 4831:2023; MNS ISO 6579-1:2020; MNS 6341:2012

ХҮСНЭГТ 9 НЯНГИЙН БОХИРДОЛЫН ХАРЬЦУУУЛСАН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Шинжилгээний нэр	Шинжилгээний харну 2025 он	Шинжилгээний харну 2024 он
Бактерийн нийт тоо	7.9×10^5	1.0×10^5
Гэдэсний бүлгийн савханцар (<i>E.coli</i>)	Илрээгүй	Илрээгүй
Өвчин үүсгэгч (<i>Salmonella/Shigella</i>)	Илрээгүй	Илрээгүй
<i>Clostridium perfringens</i>	Илрээгүй	Илрээгүй

Микробиологийн ерөнхий шинжилгээний стандартад хөрсний дээжид нийт бичил биетний тоо 1 г-д 106 -аас хэтрэхгүй, гэдэсний бүлгийн савханцар (*E.coli*), өвчин үүсгэгч (*Salmonella/Shigella*), *Clostridium perfringens* илрэх ёсгүй байдаг. Тус дээжинд нийт бичил биетний тоо 1г-д 7.9×10^5 буюу байх ёстой хязгаараас хэтрээгүй хэдий ч өмнөх оноос 8 дахин ихэссэн үзүүлэлттэй байна, гэдэсний бүлгийн савханцар (*E.coli*), өвчин үүсгэгч (*Salmonella/Shigella*), *Clostridium perfringens* илрээгүй учраас бохирдолгүй хөрс байна.

3.2 Хөрсний хүнд металл

Хөрсний хүнд металл гэдэг нь нягт нь 5 г/см³–ээс илүү, атом масс нь 40-өөс илүү, хөрсөнд тогтвортой удаан хугацаагаар хадгалагддаг, амьд организмд аюултай хор нөлөө үзүүлдэг, уусах чанар багатай, удаан задардаг био-идэвхт, хортой, онцгой хортой элементүүд юм. Судалгаагаар хөрсний мониторингийн цэгүүдээс авсан өнгөн хөрс (0 10см)-ний дээжүүдэд Кадмий (Cd), Хром (Cr), Зэс (Cu), Никель (Ni), Хар тугалга (Pb), Цайр (Zn) зэрэг элементүүдийг тодорхойлуулсан.

ХҮСНЭГТ 10 ХӨРСНИЙ МОНИТОРИНГИЙН ЦЭГҮҮД ДЭХЬ ХҮНД МЕТАЛЛЫН АГУУЛАМЖ

Цэгийн дугаар	Хортой, мг/кг				Био-идэвхт, мг/кг							
	As	Cd	Cr	Pb	Co	Cu	Mo	Ni	Sn	Sr	V	Zn
SMP-01 (Оффис кемп)	12	<1	78	30	14	32	1	41	<10	164	92	84
SMP-02 (Зам дагуу)	10	<1	86	27	15	37.9	1	45	<10	215	102	83
SMP-03 (Шимт хөрс)	22	<1	87	25	16	36.3	2	47	<10	161	103	93
SMP-04 (Карьер орчим)	3	<1	150	15	15	31.6	1	53	<10	347	116	58
SMP-07 (Засварын газар)	4	<1	128	30	14	28.6	1	45	<10	251	99	79
SMP-08 (ШТС)	3	<1	139	25	16	29.6	1	53	<10	241	110	65
SMP-09 (Нөлөөлөлд өртөөгүй)	19	<1	59	20	11	25.7	1	34	<10	198	73	58
SMP-11 (Хогийн цэг)	13	<1	67	21	12	28.7	1	36	<10	154	81	68
Хүлцэх агууламж	20	3	150	100	50	100	5	150	50	800	150	300

ЗУРАГ № 62 ХӨРС, УС, АГААРЫН ХЭМЖИЛТ

ЗУРАГ № 63 АГААРЫН ДЭЭЖ АВСАН БАГАЖ

4. Ургамлын хяналт шинжилгээ

Ургамлын мониторинг хийхдээ ургамлан нөмрөгийн олон янз байдал, нөлөөллийн зэргээс хамаарч өмнө сонгосон 5 цэгт хийлээ.

ЗУРАГ № 64 УРГАМЛЫН МОНИТОРИНГИЙН ХЭМЖИЛТ ХИЙСЭН ЦЭГҮҮД

№	Координат	Байршил	Цэг сонгосон үндэслэл
Мониторинг -1	E 97°52'49" N 45°22'02"	Хуучин кемпийн хашааны гадна	Төслийн талбай орчмын ургамлан нөмрөгийн суурь нөхцөлийг тодорхойлох зорилгоор сонгов.
Мониторинг -2	E 97°53'33" N 45°22'13"	Уурхайн орчимд	
Мониторинг -3	E 97°53'14" N 45°21'55"	Уурхайн урд толгод орчим	
Мониторинг -4	E 97°52'35" N 45°22'49"	Шинэ Кемп	
Мониторинг -5	E 97°55'05" N 45°21'34"	Хяналтын цэг	

Судалгааны талбайд 2019 оны 6 сард 13 овгийн 28 төрлийн 30 зүйл ургамал тэмдэглэгдсэн бөгөөд 2024 онд 16 овог 29 төрөл 36 зүйлийн ургамал, 2025 оны 7 сард онд 17 овгийн 35 төрлийн 46 зүйл ургамал бүртгэлээ. Энэ талбайд нийт 17 овгийн 38 төрлийн 49 зүйл ургамал бүртгэгдсэн.

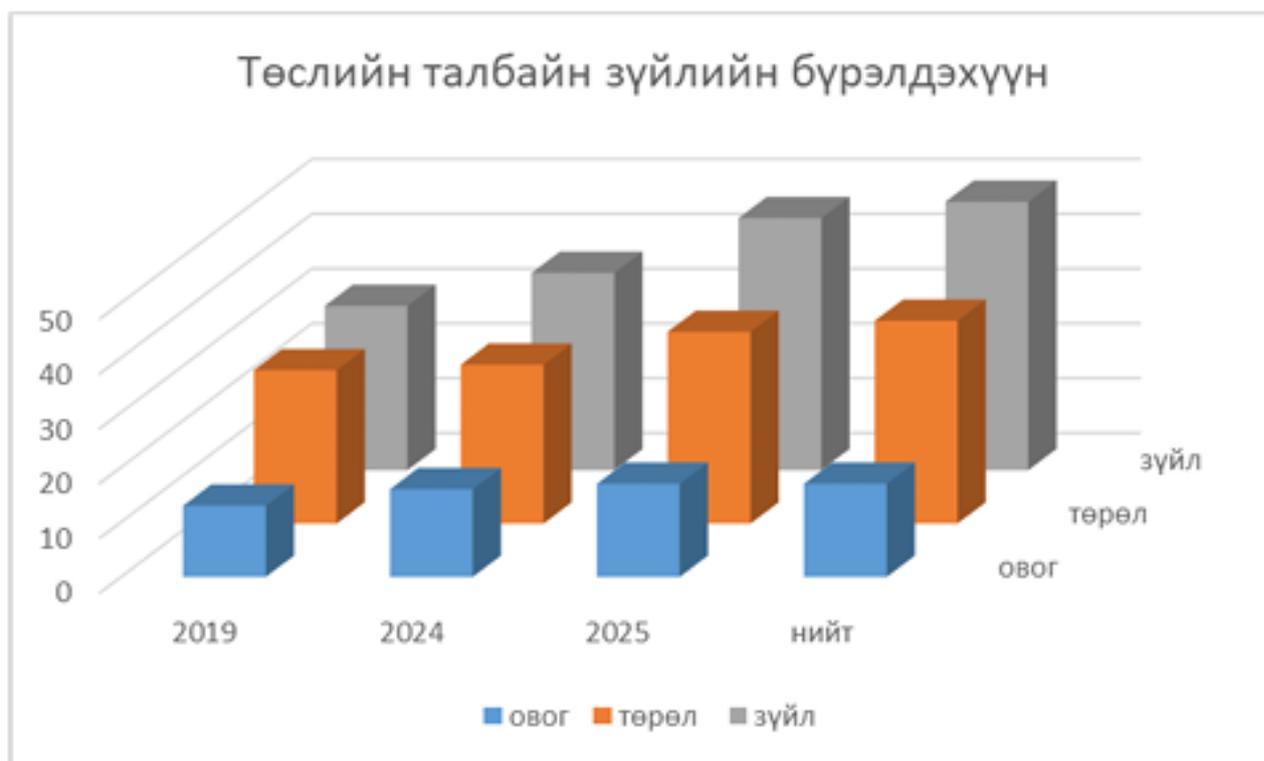

ГРАФИК 1 2019,2024,2025 онд БҮРТГЭСЭН ОВОГ, ТӨРӨЛ, ЗҮЙЛИЙН ТОО ХЭМЖЭЭ

Төрөл зүйлийн тоо бүрхэц, нягтшил нь тухайн жилийн цаг агаарын онцлогоос ихээхэн хамааралтай байдаг учир тухайн жилийн онцлог хээрийн судалгааны цаг үеэс хамаарч ургамлын төрөл зүйлийн тоо бага зэрэг өөрчлөгдөж болно. 2017 онд ургамал ургаж эхэлж байсан бол 2024 онд намар хагдарсан үед тогтсон цэгт судалгаа хийсэн. 2025 онд 7 сард бороо орсоны дараа хийгдсэн.

ХҮСНЭГТ 11 СУДАЛГАА ХИЙСЭН ТАЛБАЙН ЗҮЙЛИЙН ЖАГСААЛТ

№	Зүйлийн Латин нэр	Зүйлийн Монгол нэр	2019	2024	2025
<i>1. Gramineae Juss.-Үетэний овог</i>					
1	<i>Achnatherum splendens (Trin.) Nevski</i>	Гялгар дэрс	sp	sp	sp
2	<i>Stipa glareosa P.Smirn.</i>	Сайрын хялгана		cop1	sp
3	<i>Stipa klemenzi</i>	Өдлөг хялгана	sp		sp
4	<i>Agropyron desertorum</i>	Цөлийн ерхөг		sp	sp
5	<i>Leymus chinensis</i>	Нангиад түнгээ		sol	sp
6	<i>Stipa krylovii</i>	Шивээт хялгана	sol	sol	sp
<i>2. Cyperaceae Juss. - Улалжийн овог</i>					
7	<i>Carex duriuscula C.A.Mey.</i>	Ширэг улалж	sol	sol	sp
8	<i>Carex stenophylloides</i>	Утсан навчит улалж		sol	sp
<i>3. Asparaginaceae- Хэрээнүдэнгийн овог</i>					
9	<i>Asparagus gobicus Ivanova.ex Grub.</i>	Говийн хэрээн нүд	sol	sp	sp

Судалгааны талбайд нийт 49 зүйлийн ургамалт бүртгэдсэнээс энд эхний 9-н зүйлийг дурдав. Дэлгэрэгүйг ОХШ-ын тайлангаас харна уу.

Хээрийн өндөр уул түүний хөндийн өдлөг хялганат, бүс дундын дэрст бүлгэмдэлтэй, тусгагийн бүрхэц 10-35%, 100 м2 талбайд 9-14 зүйлийн ургамал тэмдэглэгдсэн бөгөөд дундаж ургац 2,3 ц/га.

“Монголын ургамлын улаан данс ба хамгааллын төлөвлөгөөний эмхэтгэл” (2012), “Монгол орны улаан ном” (2013)-ын ургамлын жагсаалтад орсон нэн ховор, ховор ургамлын зүйлүүд тэмдэглэгддэггүй. БОНХАЖЯ-ны 2015 оны 282 дугаар сайдын тушаалаар батлагдсан Ашигт ургамлын жагсаалтанд элбэг тархалттай 4 зүйл (*Orostachys spinosa* -үлд өвс, *Astragalus galacitites* -Шүдэн цагаан, *Convolvulus ammannii*- Аммонний сэдэргэнэ, *Arenaria capillaris*- хурдан цагаан) ургамал ургана. Бэлчээрийн талхагдал бага байна.

2019 оны БОННУ-ний тайлангийн ургамлын судалгаатай тохирч байгаа бөгөөд ургамлан нөмрөгийн бүрхэц, зүйлийн бүрдэл нь буурсан байна. Энэ нь сүүлийн жилүүдэд хур тунадас бага унасан, цаг уурын өөрчлөлттэй холбоотой.

2024 он

2025 он

Мониторингийн цэгийн өөрчлөлт

Төслийн талбайд 2024 онд хавар судалгаа хийсэн бол 2025 онд зун 7 сарын эхээр хур тунадас орсны дараагаар хийгдсэнээрээ онцлог. Мониторингийн цэгийн өөрчлөлтийг дараах хүснэгтэд тусгав.

Хүснэгт 12 Мониторингийн цэгүүдийн харьцуулалт

№	Бүлгэмдэл	Тусгагийн бүрхэц, %		Зүйлийн бүрдэл		Ургац, ц/га	
		2024	2025	2024	2025	2024	2025
Мониторинг -1	Дэрс бүхий агь	26	57	10	11	1.3	4.2
Мониторинг -2	Нэг наст бүхий үетэн (Agropyron desertorum, Stipa glareosa, Stipa krylovii)-сэдэргэнэт	19	31	10	15	1.8	3.1
Мониторинг -3	Сайрын хялганат	31.5	34	12	19	1.6	1.9
Мониторинг -4	Нэг наст бүхий ерхөгт	18	33	8	16	1.5	3.3
Мониторинг -5	Сайрын хялганат	36	51	12	14	2.1	2.8

2025 онд төслийн талбайн ургамлан нөмрөг түүний бүрхэц, зүйлийн бүрдэл, ургац нэмэгдсэн. Мониторингийн 4 цэг нь өмнө нь сайрын хялгана- таанат бүлгэмдэлтэй байсан бөгөөд хашаалж хамгаалсанаар өндөр уулын үндсэн нэг наст бүхий ерхөгт бүлгэмдэл үүссэн.

Товч дүгнэлт :

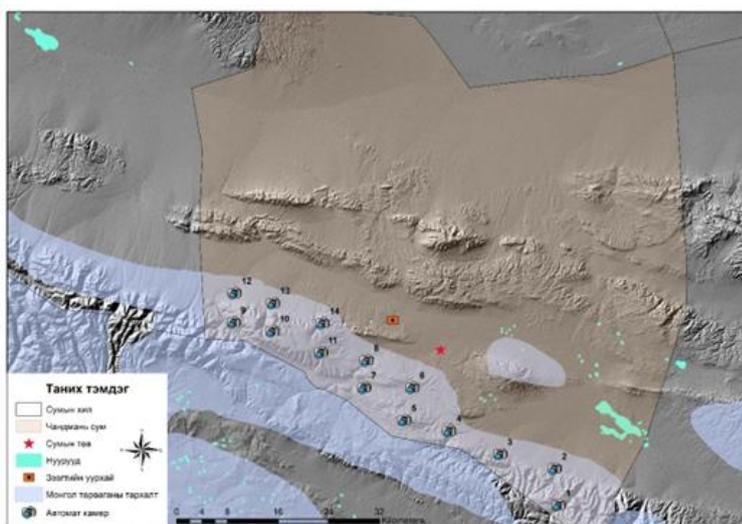
Судалгааны талбайд 2019 оны 6 сард 13 овгийн 28 төрлийн 30 зүйл ургамал тэмдэглэгдсэн бөгөөд 2024 онд 16 овог 29 төрөл 36 зүйлийн ургамал, 2025 оны 7 сард онд 17 овгийн 35 төрлийн 46 зүйл ургамал бүртгэлээ. Энэ талбайд нийт 17 овгийн 38 төрлийн 49 зүйл ургамал бүртгэгдсэн. 2025 онд нэг овог, 7 зүйл нэмж тэмлэглэлээ. Тус талбайд ургамалжлын судалгаагаар цөл, цөлөрхөг хээрийн ургамалжилтай. Мониторингийн цэгүүд 11-19 зүйл ургамалтай бөгөөд 1 мкв талбайд 6-9 зүйл тохиолдоно. Ургамлан нөмрөгийн бүрхэц 31-51% бүрхэцтэй. Дундаж ургац 3 ц/га. 2025 онд төслийн талбайн ургамлан нөмрөг түүний бүрхэц, зүйлийн бүрдэл, ургац нэмэгдсэн. Мониторингийн 4 цэг нь өмнө нь сайрын хялгана- таанат бүлгэмдэлтэй байсан бөгөөд хашаалж хамгаалсанаар өндөр уулын үндсэн нэг наст бүхий ерхөгт бүлгэмдэл үүссэн.

5. Амьтны аймгийн хяналт шинжлгээ

Энэ бүс нутгийн шүхэр зүйл буюу хамгааллын арга хэмжээг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд бусад биологийн олон янз байдал нь дам байдлаар хамгаалагдах, судалгааны мэдээллийн сан үүсэх боломжтой зүйлээр Монгол тарвага (*Marmota sibirica*) -ыг сонголоо. Энэ зүйл нь энэ бүс нутагт харьцангуй нягтшил өндөр хэдий ч улсын хэмжээнд жил бүр тоо толгой нь буурч, зарим газарт бүрэн утсанаар сэргээн нутагшуулах ажил хийгдэх болоод буй устаж болзошгүй зүйл юм. Сүүлийн үед гадаад, дотоодын судалгааны байгууллагуудын хамгийн түгээмэл ашиглаж буй автомат камерын аргаар монгол тарваганы тандалт судалгааг хийх боломжтой төдийгүй аргаль хонь, янгир ямаа, цоохор ирвэс болон бусад мах идэшт амьтдын тоо толгойн мэдээллийг цуглуулах боломж бүрдэнэ. Чандмань сумын нутагт буй монгол тарваганы үндсэн тархац бүхий газраар 14 автомат камерыг 3 сарын 15-аас 10 сарын 01 хүртэлх хугацаанд байрлуулснаар тухайн зүйлийн зан төрх, хонгийн идэвхжилийг ичээнээс гарсны дараах үе, ороо хөөцөөний үе, үржлийн үе, ичээлэхийн өмнөх үе гэх мэтээр мэдээлэл цуглуулах боломжтой. Мөн энэхүү ажил нь тухайн зүйлийн хууль бус агнуурт өртөх эрсдэлийг бууруулах боломжтой.

Хүснэгт 13 АВТОМАТ КАМЕР БАЙГУУЛАХ БОЛОМЖИТ БАЙРШЛЫН САНАЛ

№	Уртраг	Өргөрөг	Камерын №
1	98°13'59.09"E	45°6'31.24"N	#001
2	98°13'13.067"E	45°9'29.956"N	#002
3	98°6'56.514"E	45°10'57.756"N	#003
4	98°0'47.879"E	45°12'54.087"N	#004
5	97°55'9.282"E	45°13'40.408"N	#005
6	97°56'4.398"E	45°16'27.604"N	#006
7	97°50'17.527"E	45°16'30.395"N	#007
8	97°50'35.122"E	45°18'48.443"N	#008
9	97°34'22.344"E	45°21'48.805"N	#009
10	97°39'12.216"E	45°21'11.171"N	#010
11	97°45'13.489"E	45°19'26.213"N	#011
12	97°34'30.192"E	45°24'21.174"N	#012
13	97°39'11.668"E	45°23'37.263"N	#013
14	97°45'4.445"E	45°21'52.213"N	#014

БҮЛЭГ 9.

**ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

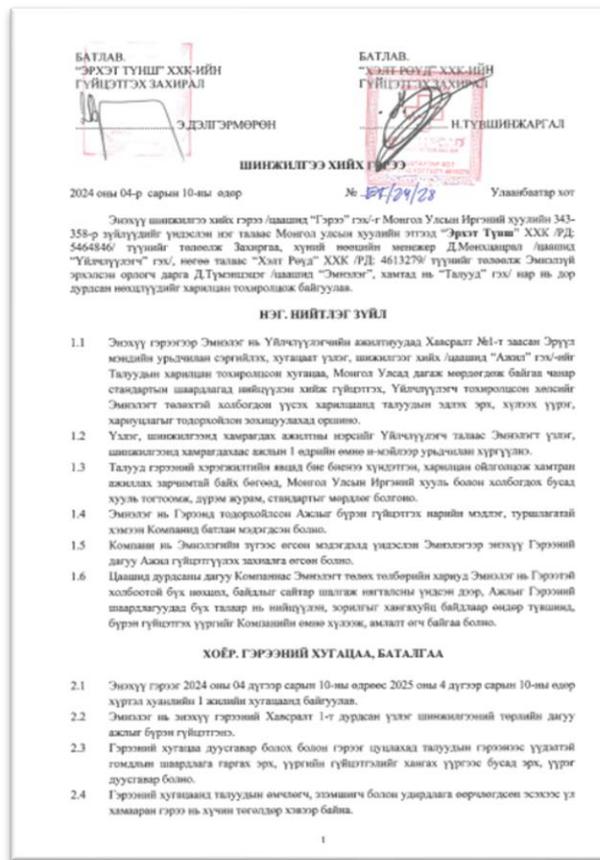
9. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

1. Эрүүл мэндийн үзлэг

Сэкер Ресорсус Монголиа ХХК-ийн нийт ажилтнуудыг эрүүл мэндийн үзлэгийг “Гранд мед” эмнэлэгтэй ажил үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ байгуулан 2025 оны 10 дугаар сарын 1-ээс 15-ны өдрүүдэд нийт 29 ажилтныг (15 эрэгтэй, 14 эмэгтэй) урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулсан

Уул уурхайн олборлолтын ажил гүйцэтгэж буй туслан гүйцэтгэгч компани Хэлт роуд ХХК-тай Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, хугацаат үзлэгийн гэрээ байгуулан нийт ажилтныг хамруулдаг.

Кемпийн үйлчилгээний ажилтнууд Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2024 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдрийн 191дүгээр тушаалын 20 дугаар хавсралтаар батлагдсан байсан гэрээг нэмэт өөрчлөлтөөр сунгалт хийсэн. Нийтээр нь үйлчлэх хоол үйлдвэрлэлийг шалгах хяналтын хуудасд заасны дагуу хоол үйлдвэрлэл болон үйлчилгээний ажилчдыг 6 сар тутамд бусад ажилчдыг 1 жил тутамд эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулан цагаан дэвтрээр баталгаажуулдаг.

Зураг №60. Эрүүл мэндийн үзлэгийн гэрээ

2.Хамтран ажиллах гэрээ

Нийгмийн хариуцлагийн гэрээтэй холбоотой 2025 оны 10 сарын 29-нд сонголын үйл ажиллагаанд гэрээний хэрэгжилтийн талаар тайлагнасан.

Нөгөөтгээгүүр нийгмийн хариуцлагын хүрээнд суманд хийгдсэн бусад ажлын тайланг хавсралтад хавсаргав.

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ЭЗЭМШИГЧТЭЙ
БАЙГУУЛСАН НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ГЭРЭЭ

ГЭРЭЭНИЙ ДУГААР 2025/20.....

202502010058

2025 он

НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ГЭРЭЭ

2025 оны 04-р сарын 11-ний өдөр

№ 2025/20

Алтай хот

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1 дэх хэсэг, Засгийн газрын 2016 оны 179 дүгээр тогтоолоор батлагдсан гэрээний загварыг үндэслэн
Нэг талаас Говь-Алтай аймаг, түүнийг төлөөлж (цаашид "Орон нутгийн захиргаа" гэх) аймгийн Засаг дарга Г.Чинбат, Чандмань сумын Засаг дарга Б.Эрдэнэ-Очир (цаашид хамтад нь "Орон нутаг" эсхүл "Засаг дарга" гэх) Нөгөө талаас "Сэкер ресорсус монголиа" ХХК, түүнийг төлөөлж гүйцэтгэх захирал Б.Баттуул (цаашид "Компани" гэх) нар нь харилцан тохиролцож авлигаас өнгөд байж, нийтийн ашиг сонирхлыг ханган ажиллахаа илэрхийлж 2025 оны 04 дүгээр сарын 11-ний өдөр энэхүү ГЭРЭЭГ (цаашид "Гэрээ" гэх) байгуулав.

НЭГ.НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1.Энэхүү гэрээгээр талууд Байгаль орчныг хамгаалах, орон нутгийн хөгжил дэмжлэг үзүүлэх, уул уурхайн олборлолтын үйл ажиллагааг тогтвортой, хэвийн явуулах чиглэлээр хамтран ажиллах, талуудын ажлын үйлдвэр холбоогүй ажлаартай холбогдсон харилцааг зохицуулна.

1.2.Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутаг дахь "Сэкер ресорсус монголиа" ХХК-ийн MV-017438, MV-014217, MV-011966, MV-000906 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай орших сумын байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, орон нутгийн иргэдийн амьдрах орчныг сайжруулах, ажлын байр нэмэгдүүлэх, дэд бүтцийг хөгжүүлэхэд бодитой хувь нэмэр оруулах төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд талууд хамтран ажиллана.

1.3.Энэхүү гэрээ нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Ашигт малтмалын тухай, Газрын тухай, Газрын хэвлийн тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Хөдөлмөрийн асуулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулиуд, Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Нийгмийн даатгалын тухай, Татварын тухай багц хуулиуд болон Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй бусад хууль, тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн хүрээнд явагдана.

1.4.Компани гэдэгт тус аймагт төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх компани болон түүний охин, хараат болон хамаарал бүхий компаниудыг нэгтгэж ойлгоно.

1.5.Энэхүү гэрээг хэрэгжүүлэхэд талууд эрх бүхий байгууллагаас баталсан тухайн ордыг цогцоор нь хөгжүүлэх урт хугацааны стратегийн хөтөлбөр, бизнес төлөвлөгөө, ерөнхий төлөвлөгөөг удирдлага болгон орон нутгийн нийгэм эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулах зорилгоор үр дүнтэй, ил тод, харилцан ач холбогдол бүхий хамтын ажиллагааг дэмжин ажиллана.

1.6.Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс 1 жилийн хугацаанд хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

ХОЁР. ХАМРАХ ХҮРЭЭ, ЗАРЧИМ

2.1.Энэхүү хамтран ажиллах гэрээний хүрээнд гэрээг хэрэгжүүлэхэд Талууд дараах үндсэн чиглэлүүдийг баримтална. Үүнд:

2.1.1.Уурхай, төслийн бүтээн байгуулалттай холбоотой дэд бүтцийг хөгжүүлэх;

2.1.2.Байгаль орчныг хамгаалах;

2.1.3.Ажлын байрыг нэмэгдүүлэх;

2.1.4.Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих/мөнгө, хандив тусламж/

2.2.Орон нутгийн захиргааны байгууллага нь Компанийн үйл ажиллагаанд Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллана. Компани нь энэхүү гэрээнд заасан хүрээнд орон нутагт дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллана. Компани нь энэхүү гэрээнд зааснаас өөр үүргийг орон нутгийн өмнө хүлээхгүй.

2.3.Компани нь тусгай мэргэжил шаардахгүй ажлын байрыг нэн зэрүүнд уурхай байрлах буй сумын иргэдэд санал болгох, дараагийн шатанд зэргэлдээх сумдын иргэдийг ажлын байраар хангах замаар орон нутгийн иргэдийг ажлын байраар хангахад анхаарч ажиллана.

3.Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр холбогдох журам боловсруулж, мөрдөж ажиллах

- ✓ Хог хаягдлын журам
- ✓ Өнгөн хөрстэй ажиллах журам
- ✓ Асгаралтын журмыг боловсруулан, батлуулсан. Цаашид үйл ажиллагаа жигдрэх үед нэмэлт өөрчлөлт, сайжруулалтыг хийж ажиллана.

СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА **Хог хаягдлын журам**

ХОГ ХАЯГДЛЫН ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- Энэхүү журмын зорилго нь "Сэкер Ресорсуус Монголиа" ХХК (цаашид "Компани" гэх)-ийн уурхайн үйл ажиллагаанаас гарах энгийн болон аюултай хог хаягдал, тэдгээрийг эх үүсвэр дээр нь багаагах, бууруулах, байгаль орчинд ээлтэй байдлаар зайлуулах, хадгалах арга хэмжээг төлөвлөж, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих харилцааг зохицуулахад оршино.
- Энэхүү журам нь Компанийн уурхайн бүх хэсэг, нэгж, туслан гүйцэтгэгч гэрээт компани, тэдгээрийн ажилтнууд, түр зочлоод нэгэн адил хамаарна.

ХОЁР. ХАМРАХ ХҮРЭЭ, ХЭРЭГЖИЛТ

- Байгаль орчны мэргэжилтэн журмын хэрэгжилтийг хангуулах буюу үл нийцлийг арилгуулахад чиглэсэн зөвлөмж хүргүүлэх, нэгдсэн бүртгэлийн сан хөтөлж мэдээлэлд статистик шинжилгээ хийх, эргэх холбоог хангах, тэмдэглэл хөтлөхөд үндэслэн тогтолцоонд байнгын сайжруулалт хийх.
- Нийт нэгжийн удирдлагууд журмын хэрэгжилтийг хангуулах.
- Нийт нэгж, гэрээт аж ахуй нэгжийн аюултай хог хаягдлын удирдлагыг Компанийн менежментийн төлөвлөгөөний дагуу хариуцаж ажиллах.
- Гэрээт аж ахуй нэгжийн байгаль орчны мэргэжилтэн, ажилчдын хотхон хариуцсан менежерүүд, категориний үйлчилгээний ажилтнууд журмын хэрэгжилтийг ханган ажиллах.

ГУРАВ. ХОГ ХАЯГДЛЫН АНГИЛАЛ, ТӨРӨЛ

- Уурхайн оффис, ажилчдын хотхон, засварын цех, яаралтай тусламжийн хэсгээс гарах бүхий л төрлийн хог хаягдлыг хамруулах ба дараах байдлаар ангилна. (Хог хаягдлын нэр төрөл нь дараах байдлаар хязгаарлагдахгүй.) (Хавсралт №1)

3.1.1. Энгийн хог хаягдал

- 3.1.2.1. Ус, ундааны хуванцар савыг **НОГООН** өнгийн саванд цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт хүргэнэ;
- 3.1.2.2. Хоол үйлдвэрлэлээс гарсан хүнсний хаягдал, хоолны үлдэгдлийг категориний Компанийн үйлчилгээний ажилчид ангилан ялгаж БОР өнгийн саванд цуглуулж, органик бордоо болгох дэвшилтэт технологийг туршина;
- 3.1.2.3. Бусад төрлийн хог хаягдал буюу сандфета, ариун цэврийн цаас, гялгар уут, нэг удаагийн хоолны пакет, таваг, анги, шаазан зэвсэг, давуу гэх мэтний энгийн хог хаягдал хадгалах буюу **ХАР** өнгийн саванд цуглуулж нэгдсэн хогийн цэцгэ хүргэнэ;

СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА **Өнгөн хөрстэй ажиллах журам**

ӨНГӨН ХӨРСТЭЙ АЖИЛЛАХ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- Энэ журмын зорилго нь "Сэкер Ресорсуус Монголиа" ХХК (цаашид "Компани" гэх)-ийн уурхайн олборлолт, бүтээн байгуулалтад өртөж байгаа талбайгаас шимэрхэг чулуулаг болон шимт хөрсийг нөхөн сэргээлтийн зорилгоор ашиглахад зориулж хуулах, хадгалах, тээвэрлэх технологийг тодорхойлоход оршино.
- Өнгөн хөрсийг эргүүлэн ашиглах ажиллагаа нь нөхөн сэргээлтийн бусад бичиг баримтаар зохицуулагдана.
- Энэ журам нь Компанийн болон уурхайн бусад үйл ажиллагаа явуулж буй гэрээт, туслан гүйцэтгэгч аж ахуй нэгжүүдийн ажилтнуудад нэгэн адил хамаарна.

ХОЁР. НЭР ТОМЬЕОНЫ ТОДОРХОЙЛОЛТ

- Шимт хөрс гэж ургамал ургахад шаардагдах уржил шим, агрохим, механик бүрдэл бүхий нөхцөлийг хангасан буюу энгийн сайжруулалт хийх боломжтой хөрсний өнгөн хэсгийг ойлгоно.
- Шимэрхэг хөрс гэж ургамлын ургалт, төлжилтөд хязгаарлагдмал хүрээнд таатай нөлөө үзүүлэхүйц физик, хими шинж чанар бүхий уулын чулуулгийг ойлгоно.
- Нөхөн сэргээлтэд ашиглагдах боломжтой хөрсний гадаргуугийн дээд хэсгийг буюу шимт хөрс болон шимэрхэг хөрсийг хамтад нь өнгөн хөрс гэж ойлгоно.
- Хөрсний урьдчилсан үнэлгээ гэж үйл ажиллагаа явуулах талбайн шимт хөрсийг хуулахаас өмнө хөрсний чанарыг магадлан нөөцийг хэсэгчлэн тогтоох ажиллагаа бөгөөд уг үнэлгээгээр шимт болон шимэрхэг хөрс хуулах зузааныг тогтооно.

ГУРАВ. ӨНГӨН ХӨРС ХУУЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- Тухайн жилд уурхайн ажилтад өртөж хуулагдах талбай, өнгөн хөрс, ялангуяа шимт хөрсний хэмжээ болон овоолго үүсгэн байрлуулах талбайн байршил, хэмжээг ашиглалтын үйл ажиллагааны болон байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан байна.
- Шимт хөрс хуулахаас өмнө талбайд цэвэр усны эх үүсвэр хөндөгдөх, ховор ургамал өртөх эсэхийг тогтоон шаардлагатай бол нөхөн сэргээлтийн талбайд нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулж хийж гүйцэтгэнэ.

ДӨРӨВ. ӨНГӨН ХӨРС ХУУЛАХ ЯВЦ

- Байгаль орчны мэргэжилтэн хөрсний урьдчилсан үнэлгээ, уулын ажлын төлөвлөгөө болон бусад төлөвлөлтийг үндэслэн шинээр газар хөндөх, хөрс хуулах тохиолдол бүрд шимт хөрс хуулах зөвшөөрөл олгоно.

Хуудас 2 / 9

СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА **Газар хөндөх журам**

ГАЗАР ХӨНДӨХ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- Энэ журмын зорилго нь "Сэкер Ресорсуус Монголиа" ХХК (цаашид "Компани" гэх)-ийн уурхайн бүсэд хийгдэх аливаа газар хөндөх ажлыг төлөвлөж, гүйцэтгэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.
- Энэхүү журмын зорилго нь уурхайн бүсэд үйл ажиллагаа явуулж буй үндсэн болон гэрээт аж ахуйн нэгжийн нийт ажилтнууд дагаж мөрдөнө.
- Энэ журам ашигласнаар зохицуулагдаагүй бусад асуудлыг холбогдох хууль, дүрэм, журам болон заавраар зохицуулна.

ХОЁР. ГАЗАР ХӨНДӨХ БЭЛТГЭЛ АЖИЛ

- Газар хөндөх ажлыг удирдан гүйцэтгэх ажилтан тухайн ажлын төлөвлөгөөг байгаль орчны мэргэжилтний хамт боловсруулж, зураг төслийн хамт уурхайн удирдлагад хүргүүлнэ.
- Аливаа газар хөндөх ажлыг удирдаж байгаа ажилтан нь ажлаа эхлэхийн өмнө түүнд тохирсон арга технологи, техник, тоног төхөөрөмж сонгож авсан эсэхийг урьдчилан шалгах, бэлтгэл ажлаа хангана. Мөн эдгээр техник тоног төхөөрөмжийг ажиллуулах хүмүүс шаардлагатай сургалт зааварчилгаанд хамрагдсан, мэргэжлийн үнэмлэхтэй эсэхийг шалгах, баталгаажуулсан байна.
- Тухайн орчинд байгаа эрчим хүчний эх үүсвэрийг олж тэмдэглэн журмын дагуу бүрэн тусгаарлаж салгасан байх шаардлагатай бөгөөд салсан эсэхийг мэргэжлийн ажилтнаар шалгуулсны дараа уг ажлыг эхлүүлэх зөвшөөрөл олгоно.
- Энэ журмын 2.3-т заасанчлан бүрэн тусгаарлах боломжгүй тохиолдолд мэргэжлийн хүмүүсийг оролцуулан Ажлын аюулын шинжилгээ хийсний дараа шаардлагатай эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг авч журмын дагуу ажиллана.

ГУРАВ. ГАЗАР ХӨНДӨХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

- Газар хөндөх ажил хийх нэгжийн ажлаа ажилтан нь энэ журмын хавсралтад заасан маягыг бөглөн холбогдох мэргэжилтнүүдэд хүргүүлж газар хөндөх зөвшөөрлийн хүснэгт (Хавсралт 1)
- Газар хөндөх тухай хүсэлт болон түүний дагалдах материалд дор дурдсан мэдээллийг оруулсан байна.
 - Газар хөндөх зөвшөөрөл хүссэн ажилтны мэдээлэл;
 - Газар хөндөх ажлын төлөвлөгөө;

СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА **Холын аяллын журам**

ХОЛЫН АЯЛЛЫН ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- Энэхүү журам нь аялал гүйцэтгэхэд жолооч, зорчигчийн аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал болон хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хянах, аялагчид төлөвлөсөн газарт хугацаандаа хүрээгүй тохиолдолд шаардлагатай тусламжийг үзүүлэхэд оршино.
- Тээврийн хэрэгслийг жолоодож буй томилгоосон жолооч нь: өөрийн жолоодож буй тээврийн хэрэгслийн аюулгүй байдал, техникийн үзлэг, зорчигчийн аюулгүй байдал аюулгүй жолооллыг бүрэн хариуцаж Монгол улсын замын хөдөлгөөний дүрмийг баримтлан хөдөлгөөнд оролцоно.
- Улаанбаатар хот, Уурхай болон хээрийн анги, бүсээс гадна хөнгөн тэрэг жолоодож буй бүтээгдэхүүн дараах шаардлагад нийцсэн байна. Үүнд:
 - 1.3.1 Монгол Улсын жолооны үнэмлэхтэй (ангилал тохирч байх)
 - 1.3.2 21 нас хүрсэн ба түүнээс дээш
- Байгууллагын тээврийн хэрэгсэл жолоодож буй бүх жолооч нь байгууллагын тээврийн хэрэгсэл жолоодогч "Ажлын байрны тодорхойлолт"-д тусгаснаар хүлээн зөвшөөрсөн гэж үзнэ.

ХОЁР. ХАМРАХ ХҮРЭЭ

- "Сэкер Ресорсуус Монголиа" ХХК (цаашид "Компани" гэх)-ийн дотоод үйл ажиллагаанд хүрээнд гүйцэтгэж буй бүх аялал хамаарна.

ГУРАВ. НЭР ТОМЬЕОНЫ ТОДОРХОЙЛОЛТ

- Энэхүү журамд дурдсан нэр томьёог дараах байдлаар ойлгоно. Үүнд:
 - 3.1.1 "Аялал" – гэж Улаанбаатар хот, Уурхай болон Хээрийн ангиас гадагш тээврийн хэрэгсэлээр замын хөдөлгөөнд оролцохыг хэлнэ.
 - 3.1.2 "Томилгоосон жолооч" – гэж хээрийн ангиас гадна хөнгөн тэрэг жолоодох үүдвэр бүхий дадлага туршлагатай, байгууллагын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхтэй этгээдийг хэлнэ. Жолооч томилгоо тээврийн алба нэгжийн удирдагч ажилтан томилж харьяалах газар, хэлтсийн захирал аялал гүйцэтгэхийг баталгаажуулна.
 - 3.1.3 "Ажлын аялагч" – гэж байгууллагаас тухайн аяллын үед шууд удирдлагаа хангахаар томилгоосон ажилтан.
 - 3.1.4 "Ажлын удирдагч" – гэж тээврийн хэлтсийн шууд удирдлагаар хангах эрх бүхий газар, нэгжийн захирал байна.
 - 3.1.5 "Онцгой байдал" – гэж осол авар тохиолдсон эсвэл хүний эрүүл мэнд амь насанд аюултай байдал үүссэн нөхцөлийг хэлнэ.

Зураг №61. Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр боловсруулан батлуулсан журмууд

5. Байгаль орчны аудитын тайлан

Төлөвлөгөөт байгаль орчны аудитын зөвлөмжөөр хүргүүлсэн үл нийцлийг арилгасан тайланг хавсралтад тусгав.

6. Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулах, гэрээ байгуулах

✓ Говь-Алтай аймгийн Байгаль орчны газраас Зээгийн уурхайн унд ахуй болон тоосжилт бууруулах усалгаанд ашиглах усны дүгнэлт гаргуулж, тус гэрээг үндэслэн Чандмань сумын засаг даргаас ус ашиглах зөвшөөрөл авч, гэрээ байгуулсан. Ус ашиглуулах дүгнэлтэд заасны дагуу зам талбайн тоосжилт бууруулахад ашиглах усны төлбөрт 1,042,944 төгрөг, унд ахуйд ашигласан усны төлбөрт 189,832.1 төгрөгийг Говь-Алтай аймгийн төсөвт төвлөрүүлэхээс унд ахуйн усны төлбөрийн бүтэн төлсөн ба тоосжилт бууруулах зорилгоор ашигласан усны төлбөрийг баталгаажсан тоолуурын заалтаар тооцсон бөгөөд 399,034.72 төгрөгийг аймгийн төсөвт төвлөрүүлээд байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТӨСВИЙН ТОВЧ ЗАДАРГАА

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал / төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр	4,998,000
2	Нөхөн сэргээлт	11,000,000
3	Дүйцүүлэн хамгаалах ажил	49,900,000
4	Түүх соёлын өвийг хамгаалах	Үйл ажиллагааны зардлаас
5	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	ХАБЭА-н зардлаас
6	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	600,000
7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	18,550,000
8	БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	5,500,000
	Нийт зардал	90,549,800

БҮЛЭГ 10.

**ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ,
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ
НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН
СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

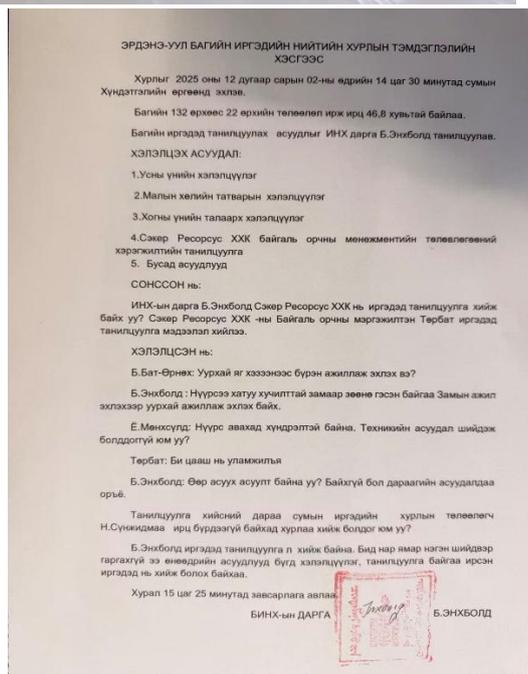
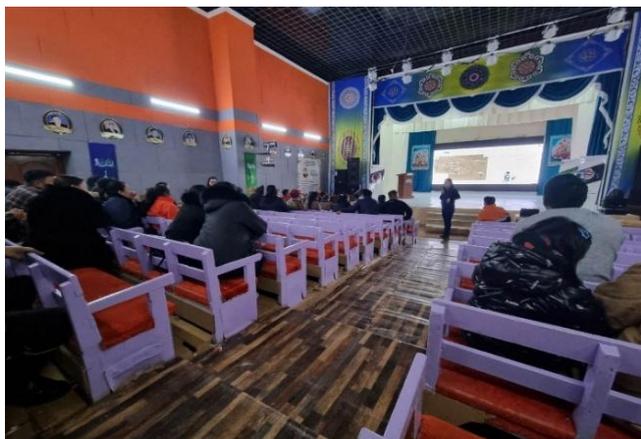
10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

1.Сумын засаг даргад урьдчилсан тайлан хүргүүлэх -2025 оны 10 дугаар сарын 31-ны өдрийн албан бичгээр хүргүүлсэн.

Нөлөөллийн бүсийн иргэдэд уурхайн үйл ажиллагаа танилцуулах -Чандмань сумын Талын шанд болон Эрдэнэ уул багуудын засаг дарга нарт тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлт танилцуулахаар БИНХ зарлуулах талаар хүсэлт хүргүүлж, 2025 оны 10 дугаар сарын 04 болон 12 сарын 2-ний өдрийн багийн иргэдийн нийтийн хуралд БОМТ-ний хэрэгжилтийг танилцуулсан. Багийн хурлын үед иргэд дараах саналыг хэлж байсан. Үүнд:

- Иргэдийн нүүрс олголтод шиггүүр ашиглаж өгөх
- Чандмань сумын 4-н уулан биотехникийн арга хэмжээний өвсийг тавих
- Иргэдэд нүүр олгож байх үед усалгааг хийх

гэсэн санал гарсан бөгөөд 4-н уулан өвс тавих саналыг шийдвэрлэн энэ жил тус бүр 50ш өвсийг тавихаар нөөцийг бүрдүүлсэн. Шигшүүрийг эрх жилийн олголтод ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллана. 10-р сард усалгааг хийж ажилласан цаашдид мөн хийх болно.

Зураг № 62. Багийн иргэдийн нийтийн хурлын танилцуулга

11. ХАВСРАЛТ

ХАВСРАЛТ 1 ШИМТ ХӨРСНИЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Өнгөн хөрстэй ажиллах журам

"Өнгөн хөрстэй ажиллах журам"-ын
Хавсралт №1

ШИМТ ХӨРС ХУУЛАХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Хүсэлт гаргагч бөглөнө:

Хүсэлт гаргасан огноо:	2025.01.11	Хүсэлт гаргасан хэлтэс/гэрээт компани:	Архэт Түмн
Хүсэлт гаргасан ажилтны овог нэр:	П. Пурьдгалай		
Утас:	95190020	Албан тушаал:	АЛБГА. Чувьн мастер.
Шимт хөрс хуулах байрлал:	Уурхай ☒	Хотхон ☐	Бусад ☐
Шимт хөрс хуулах байрлал/бичгээр/	Чандмонь сум Зээгийн уурхай.		
Байрлалын талаарх нэмэлт тайлбар:	отвоол талалт.		
Зориулалт:	Уурхайн отвоол талалт.		
Шимт хөрс хуулах талбай:	25 га	га	2000 м2
Хуулагдах шимт хөрсний хэмжээ /м3/	6000 м3.	Байршуулах овоолгын дугаар:	6.
Байршуулах овоолгын талаарх нэмэлт тайлбар:	Шимт хөрс овоолоо.		
Шимт хөрс хуулж эхлэх огноо:	2025.1.11	Дуусах огноо:	2025.1.13
Хариуцах ажилтны овог нэр:	П. Пурьдгалай		
Албан тушаал:	Чувьн мастер.	Холбоо барих утас:	95190020
Бусад мэдээлэл: /Байгаль орчны мэргэжилтэн бөглөнө/			
Газрын хэлбэр:	Тал газар ☒	Хонхор газар ☐	Гүвээ ☐
Унд, ахуйн болон бусад ундны эх үүсвэрт ойр байгаа эсэх?	Тийм ☐	Үгүй ☒	
Ховордсон амьтан, ургамал өртөх эсэх?	Тийм ☐	Үгүй ☒	
Бохирдол хязгаарлах арга хэмжээ явуулах шаардлагатай эсэх	Тийм ☐	Үгүй ☒	
Тоосны эх үүсвэрийг багасгах шаардлагатай эсэх?	Тийм ☐	Үгүй ☒	
Шимт хөрс хуулах гүн/см/	30	Шаардлагатай тохиолдолд хуулах гүн/см/:	20
Шөнийн цагаар хуулах шаардлагатай эсэх?	Үгүй		
Ажлын явцад байгаль орчны нөлөөллийг хянах талаар тэмдэглэл:	Тооцмолгүй бүхрүүлэх		
Байгаль орчны нөхцөл байдлын талаар тэмдэглэл:	Соруу. Хүйтэн уурас		
Ховор ургамлын мэдээлэл:	Үгүй		
Хамгаалах арга хэмжээний талаар:	Үгүй		
Мэргэжилтнүүд бөглөнө:			
Хариуцлагатай ажилтны зөвшөөрөл/гарын үсэг зурж зөвшөөрөл өгснөөр баталгаажуулна/			
Албан тушаал	Нэр	Гарын үсэг	Огноо
Төлөвлөлтийн инженер:	Г. Энхтүвшин	[Signature]	2025.01.11
Байгаль орчны мэргэжилтэн:	П. Пурьдгалай	[Signature]	2025.01.11
Хариуцан хийх албан тушаалтан:	П. Пурьдгалай	[Signature]	2025.01.11
Хяналт шалгалт: /Байгаль орчны мэргэжилтэн бөглөнө/			
Сар, өдөр	Хуулалт	Тээвэрлэлт	Тайлбар
2025.01.11	20,000 м ³	Шимт хөрс 3	Зох. [Signature]

СРМ-ХЗ-Ж09-Х01

Хуудас 6 / 10

ХАВСРАЛТ 2 ГАЗАР ХӨНДӨХ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам

"Газар хөндөх журам"-ын Хавсралт №1

ГАЗАР ХӨНДӨХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН МАЯГТ

Хүсэлт гаргагч бөглөнө:

Хүсэлт гаргасан огноо:	2025.01.07.	ГХЗ №	6
Хүсэлт гарсан хэлтэс / Гэрээт компани/:	Хонгоралтай тал		
Хүсэлт гаргасан ажилтны нэр:	А.Лурвугасан	Утасны дугаар:	80855557
Хэлтэс нэгж:	Уу	Албан тушаал:	Ууны мастер
Газар шорооны ажлын байршил (Тодорхой бичнэ үү):	Бондмонь сум Зүүт уурхай, Төв-Армал аймал		
Байрлалын талаар нэмэлт тайлбар:	Кавертгаар зураг. Бондмонь сум Зүүт уурхай		
Газар хөндөх шалтгаан:	☐ Барилгы ажил	☒ Хөрс хуулах	☐ Шинэ зам тавих
☒ Өнгөн хөрс хуулах	☐ Мод ургамал тарих	☐ Хог / Бохирын нүх ухах	
☐ Хавлт, хашаа барих	☐ Бусад (Бичнэ үү):		
Газар доорх болон дээрх байгууламжийг зурагт тэмдэглэж хавсаргасан эсэх:	☐ Тийм		☒ Үгүй
Ажлын тодорхойлолт (Уг ажлыг гүйцэтгэх арга, төлөвлөгөө, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг товч тодорхой тусгана)	АБ-аа газарт Нэгдэх Ажилчид Ажиллагааг зөвхөн нэрэгдэж байгаа Ууны Мастерт Хяналт Тавих.		
Ажил дуусахад нөхөн сэргээлтийг хэрхэн хийх тухай мэдээлэл:			
Нөхөн сэргээлт хийх төлөвлөгөө:	Хийнхүй		
Өртөх талбайн хэмжээ (м²)	6000	Хөрс хуулалтын хэмжээ(м³)	6000
Үүнээс:	☒ Шинэ хөрс (м³) 6000	☐ Хаягдал хөрс (м³)	
Ажил гүйцэтгэх хугацаа:	Эхлэх цаг:	08.00	Огноо: 2025.1.12
	Дуусах цаг:		Огноо:
Хяналт тавих нөхцөл	Байгаль орчно тухай.		
	Ууны Мастер хяналт, АБ-аа хяналт.		
Газар дээр нь хяналт тавих ажилтнууд:			
СРМ-ийн төлөөлөл:		Гэрээтийн төлөөлөл:	
Овог нэр:		Овог нэр:	А. А. Амар.
Овог нэр:		Овог нэр:	Г. Эрдэнэтулга
Овог нэр:		Овог нэр:	
Баталгаажуулалт:			

СРМ-ХЗ-Ж08-Х01

Хуудас 9 / 12

Газар хөндөх зөвшөөрөл олгох журам

Тухайн ажлыг газар дээр нь зохион байгуулах ажилтан:

Овог нэр:	<i>Н. Лувьдгалай</i>	Албан тушаал:	<i>Уулын мастер</i>
Энэхүү ажлыг гүйцэтгэхэд шууд болон шууд бусаар оролцох бүх ажилтан өөрсдийн ажил үүрэгээ, дээр тодорхойлсон ёсоор аюул эрсдэлгүй аргаар, цаг хугацаанд нь чанартай хийж гүйцэтгэхэд шаардлагатай бүх нөхцөлөөр хангаж ажиллах үүрэг хариуцлага хүлээсэн гэдгээ ! миний бие ойлгож хүлээн зөвшөөрч байна.			
Гарын үсэг:	<i>А.Түвш</i>	Огноо:	<i>2025-01-11</i>

* Байгаль орчны мэргэжилтэн бэглэнэ:

Байгаль орчны асуудал:

Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээ, хүрээнд байгаа эсэх?	☒ Тийм	☐ Үгүй
Төрийн байгууллагаас зөвшөөрөл авах шаардлагатай эсэх?	☐ Тийм	☒ Үгүй
Унд, ахуйн болон бусад усны эх үүсвэрт ойр байгаа эсэх?	☐ Тийм	☒ Үгүй
Ховордсон амьтан ургамал өртөх эсэх?	☐ Тийм	☒ Үгүй
Бохирдол хязгаарлах арга хэмжээ авагдах шаардлагатай эсэх?	☐ Тийм	☒ Үгүй
Тоосны эх үүсвэрийг багасгах шаардлагатай эсэх?	☒ Тийм	☐ Үгүй

Ажлын явцад байгаль орчны нөлөөллийг хянах талаар тэмдэглэл:

- Байгаль Орчны Хяналт Тоосныг бууруулах.

Байгаль орчны нөхцөл байдлын талаар тэмдэглэл:

Усанга хийх. / Гэрлийг нийлж хийх /

Ажил дууссаны дараа нөхөн сэргээлтийг бүрэн хийсэн тухай тэмдэглэл:

Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2019 оны А/134 дүгээр тушаалаар зөвшөөрснөөр, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 09 сарын 19-ны өдрийн А/527 дугаар тушаалаар батлав.

З-БОХ-1.3

**УУЛ УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ УЛМААС ЭВДЭРСЭН ГАЗРЫН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН
2025 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1. АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

Регистрийн дугаар	2	8	6	2	4	6	8
Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр	"Сэкер Ресорсус Монголиа" ХХК						
Байршил	Нэр			Код			
Аймаг, нийслэл	Говь-Алтай аймаг			8	2		
Сум, дүүрэг	Чандмань сум			4	6		

1. Ашигт малтмалын ашиглалтын үйл ажиллагаа эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллага дараа оны 1 дүгээр сарын 15-ны дотор сум, дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт маягтаар ирүүлнэ.

2. Сум, дүүргийн Засаг даргын тамгын газар нь мэдээг хянаж, нэгтгээд 2 дугаар сарын 01-ний дотор аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн газарт цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн газар нь мэдээг хянаж, нэгтгээд 2 дугаар сарын 15-ны дотор Байгаль орчны мэдээллийн төвд цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

3. Байгаль орчны мэдээллийн төв нь мэдээг хянаад 2 дугаар сарын 25-ны дотор байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нөхөн сэргээлтийн асуудал хариуцсан нэгжид цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

5. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нөхөн сэргээлтийн асуудал хариуцсан нэгж нь мэдээг хянаж, нэгтгээд 3 дугаар сарын 10-ны дотор статистик хариуцсан нэгжид цахимаар болон маягтаар ирүүлнэ.

6. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын статистик хариуцсан нэгж нь мэдээг хянаж, 3 дугаар сарын 20-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд цахимаар болон маягтаар ирүүлнэ.

2. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	M	V	0	0	0	9	0	5
	M	V	0	1	1	9	6	5
	M	V	0	1	4	2	1	7
	M	V	0	1	7	4	3	8
Тусгай зөвшөөрлийн талбай, га								
Ашиглалт эхэлсэн он, сар, өдөр	1	9	8	0	0	1	0	1
Ашигт малтмалын төрөл	Нүүрс							
Ашиглалтын төрөл	Ил уурхай							

3. УУЛ УУРХАЙН АШИГЛАЛТ

Үзүүлэлт	МД	Хэмжих нэгж	Нийт	Тайланд онд (ашиглалт хийсэн)
				2
A	Б	В	1	2
Олборлолтод өртсөн нийт талбай	1	-	х	х
Ашигласан талбай	2	га	26.9	5.92
	3	мян.м ³	2237.489	623.31
Хаягдал чулуулгийн овоолго	4	га	1.72	0
	5	мян.м ³	50	0
Хөрсний овоолго	6	га	41.9	14.6
	7	мян.м ³	1880.713	810.30
Уул уурхайн дагалдах дэд бүтцийн нөлөөнд эвдэрсэн газар	8	га	7.6	
Бусад	9	га	7	

4. УУЛ УУРХАЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

Үзүүлэлт	МД	Хэмжих нэгж	Нийт	Техникийн	Биологийн
				2	3
A	Б	В	1		
Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд заасан нөхөн сэргээлт хийх нийт талбайн хэмжээ	10	га	310.4		
	11	мян.м ³	1431.85	х	х
Тайланд онд нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн талбай	12	га	10	10	
	13	мян.м ³	0		х
Нөхөн сэргээлт нийт хийсэн талбай, мөр14≥ мөр16, мөр15≥ мөр17	14	га	10	10	
	15	мян.м ³	0		х
Тайланд онд нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	16	га	10	10	
	17	мян.м ³	0		х
Нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан нийт зардал, мөр18≥ мөр19	18	мян.төг	0		
	19	мян.төг	49,900,000	49,900,000	
Байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны нийт мөнгөн хөрөнгө, мөр20≥ мөр21	20	мян.төг	35,000,000	х	х
	21	мян.төг	35,000,000	х	х
Байгаль хамгаалахад зарцуулсан нийт зардал, мөр22≥ мөр23	22	мян.төг	70,000,000	х	х
	23	мян.төг	66,000,000	х	х

ТАМГА

Гүйцэтгэх захирал /Б.Баттуул/

Ерөнхий нягтлан бодогч /Г.Дуламсүрэн/

2025 оны 10-р сарын 30 -ны өдөр

БАТЛАВ:

ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН ЧАНДМАНЬ
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА

Б.ЭРДЭНЭ-ОЧИР

БАТЛАВ:

“СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА” ХХК-
НИЙ ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.БАТТУУЛ

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 09 дүгээр сарын 09

№ 202502010313

Чандмань сум

Нэг. Ерөнхий зүйл

Энэхүү УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ (цаашид “Гэрээ” гэх)-г

Нэг талаас Ус ашиглуулагчийг төлөөлж Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын Засаг Даргын Тамгын Газрын Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Балган овогтой Өлзийсайхан

Нөгөө талаас Ус ашиглагчийг төлөөлж 2862468 регистрийн дугаартай “Сэкер Ресорсус Монголиа” ХХК-ийн байгаль орчны мэргэжилтэн Ч.Төрбат

нар (хамтад нь “Талууд” гэх) Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.4, 28.6, 28.7, 29.1 дэх хэсэг, Говь-Алтай аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2025 оны 09 дүгээр сарын 09-ний өдрийн 232 тоот Ус ашиглуулах дүгнэлт, Чандмань сумын Засаг даргын дугаартай ус ашиглах зөвшөөрлийг үндэслэн байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт:

- Унд ахуй;
- Зам талбайн тоосжилт бууруулах

2.2. Ашиглах нийт усны хэмжээ: 11,929.8 м³/жил

- Унд ахуйн зориулалтаар ашиглах усны хэмжээ: 2,329.8м³/жил
- Зам талбайн тоосжилт бууруулах зориулалтаар ашиглах усны хэмжээ: 9600м³/жил

2.3. Ус ашиглах гэрээний хугацаа: Энэхүү Гэрээ байгуулснаас хойш 12 сар байна.

2.4. Усны эх үүсвэрийн байршил:

- Унд ахуйд ашиглах усыг Чандмань сумын Талын шанд багийн Талын худгаас авч ашиглана. (45°19'57.9", 97°59'19.4)
- Зам талбайн тоосжилт бууруулах зориулалтаар ашиглах усыг Чандмань сумын 3-р багийн нутагт байрлах Гоби Коул энд Энержи ХХК (шинэчлэгдсэн нэрээр

Сэкер Ресурсус Монголиа ХХК)-ийн ZMWB0058 гэсэн уурхайн техникийн усан хангамжийн зориулалттай худгаас авч ашиглана. (45°22'13.8", 97°53'35.8")

2.5. Ус ашигласны төлбөр:

2.5.1. Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2013 оны А-156 тоот тушаалын хавсралт дахь “Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам”-ын дагуу худагт тоолуур суурилуулан сумын татварын болон байгаль орчны хяналтын албаар баталгаажуулж усны төлбөрийг тоолуурын заалтыг үндэслэн төлнө.

2.5.2. Холбогдох хууль тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийг урьдчилсан байдлаар тооцоход:

а) Унд ахуйн зориулалтаар:

1м^3 Газрын доорх усны нөөц ашигласны төлбөр : $2,329\text{ м}^3/\text{жил} \times 81.48\text{ төг}/\text{м}^3$
 $= 189,832.1\text{ төг}/\text{жил}$ (нэг зуун наян есөн мянга найман зуун гучин хоёр төгрөг нэг мөнгө)-ийг Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.8 дахь хэсэгт заасны дагуу Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын төрийн сангийн 100051500944 тоот дансанд төвлөрүүлэх;

б) Зам талбайн тоосжилт бууруулах зориулалтаар:

1м^3 Газрын доор усны нөөц ашигласны төлбөр: $9600\text{м}^3/\text{жил} \times 108,64\text{төг}/\text{т}^3$
 $= 1,042,944\text{ төг}$ (нэг сая дөчин хоёр мянга есөн зуун дөчин дөрвөн төгрөг)-ийг Төсвийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.8 дахь хэсэгт заасны дагуу 2025 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор Говь-Алтай аймгийн Төрийн сангийн 100050000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ.

2.6. Талуудын эрх, үүрэг: Талууд Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 30.2 болон 31.1-д тус тус заасан эрхийг эдэлж, үүргийг хүлээнэ.

2.7. Бусад зүйл:

2.7.1. Ус ашиглах явцын зардлыг ус ашиглагч хариуцна.

2.7.2. Гэрээ байгуулагч талууд Монгол Улсын Усны тухай хуульд заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

2.7.3. Ус ашиглуулагч нь Ус ашиглагч талд энэ гэрээнд заасан хэмжээгээр усыг саадгүй ашиглах боломж нөхцөлөөр хангах үүрэгтэй. Аливаа шалтгаанаар усыг чөлөөтэй ашиглахад саад учирсан тохиолдолд талуудын тохирсон байршил, худгаас өөр байршлаас авах боломжоор бүрэн хангах үүрэгтэй.

2.7.4. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

2.7.5. Талуудын тохиролцсоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

2.7.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

2.7.7. Гэрээний нөхцөлийг биелүүлээгүй, дутуу биелүүлсэн бол буруутай тал холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

УС АШИГЛУУЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ :

"ЧАНДМАНЬ" СУМЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ УЛСЫН БАЙЦААГЧ

Б.ӨЛЗИЙСАЙХАН /

УС АШИГЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА" ХХК- НИЙ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН

Ч.ТӨРБАТ /

**ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭРГЭДЭХ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР
УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ**

2025 оны 09 дүгээр
сарын 09-ний өдөр

Дугаар **032**...

Алтай хот
утас, факс: 70484955

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр хаяг, утас факс, улсын бүртгэлийн дугаар. "Сэкер Ресорсус Монголиа" ХХК, Улаанбаатар хот Хан-Уул дүүрэг, 15-р хороо, Стадион оргил махатма ганди гудамж, "Корпорэйт зочид буудал энд конвеншн центр" 6 давхар, Гүйцэтгэх захирал Б.Баттуул, Утас: 99083245, 99918876 Улсын бүртгэлийн дугаар 9019097451, Регистрийн дугаар 2862468

2. Төслийн нэр, байршил. Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын нутагт байршилтай ба Улаанбаатар хотоос баруун зүгт 965 км, Алтай хотоос зүүн урагш 230км, Чандмань сумын төвөөс баруун хойш 9 километр зайд байрлах ба Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт оршино.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгч – "Сэкер Ресорсус Монголиа" ХХК

4.Тусгай зөвшөөрлийн дугаар болон талбайн координат /X,Y/. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: № MV-000905, MV-011965, MV-014217, MV-017438 (Нийт талбай – 483.3 га)

д/д	Тусгай зөвшөөрлийн талбай	Уртраг			Өргөрөг		
		град	мин	сек	град	мин	сек
1	Шар хоолой MV -011965	97°	53°	17.21	45°	22°	17.69
2	Шар хоолой MV -011965	97°	53°	40.21	45°	22°	17.69
3	Шар хоолой MV -011965	97°	53°	40.21	45°	22°	51.5
4	Шар хоолой MV -011965	97°	52°	30.31	45°	22°	51.5
5	Шар хоолой MV -011965	97°	52°	30.31	45°	21°	51.5
6	Шар хоолой MV -011965	97°	53°	40.21	45°	21°	51.5
7	Шар хоолой MV -011965	97°	53°	40.21	45°	22°	1.5
8	Шар хоолой MV -011965	97°	53°	17.21	45°	22°	1.5
9	Зээгт MV -000905	97°	53°	40.21	45°	22°	1.5
10	Зээгт MV -000905	97°	53°	40.21	45°	22°	17.69
11	Зээгт MV -000905	97°	53°	17.21	45°	22°	17.69
12	Зээгт MV -000905	97°	53°	17.21	45°	22°	1.5
13	Шар хоолой MV-014217	97°	54°	30.31	45°	21°	51.5
14	Шар хоолой MV-014217	97°	54°	30.31	45°	22°	51.48
15	Шар хоолой MV-014217	97°	53°	40.21	45°	22°	51.5
16	Шар хоолой MV-014217	97°	53°	40.21	45°	21°	51.5
17	Асгат MV-017438	97°	54°	54.31	45°	21°	51.5
18	Асгат MV-017438	97°	53°	50.32	45°	21°	51.5
19	Асгат MV-017438	97°	53°	50.31	45°	21°	17.5
20	Асгат MV-017438	97°	54°	54.31	45°	21°	17.5

5.Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт. Нүүрс олборлох ил уурхай

6.Үйлдвэрийн техник, технологи /ажиллах горим, хүчин чадал. Газрын гадаргаас доош эхний 10 метр хөрсийг тэсэлгээгүй шууд ухаж ачна. Харин үүнээс доош өрөмдлөг тэсэлгээний аргаар сийрэгжүүлж автотээвэртэй гадаад овоолготой ашиглалтын системээр Caterpillar CAT 390 маркийн 11 ширхэг экскаватороор хийж гүйцэтгэнэ. Хөрс тээвэрт АНУ-д үйлдвэрлэсэн САТ брэндийн 777 маркийн 100 тонны даацтай автосамосвал 5 ширхэг, БНХАУ-ын

ХСМГ брэндийн ХДМ80 маркийн 80 тонны даацтай 9 ширхэг автосамосвалуудын хослолоор ажиллахаар тооцсон. Мөн "Эрхэт Түнш" ХХК нь гэрээний дагуу өөрийн техникуудээр хийж гүйцэтгэнэ. Хоногт 2 ээлжээр 353 хоног ажиллана.

7.Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүний хэмжээ. 2025 онд нийт талбайд 6,5 сая.м³ хөрс хуулах ажил хийж гүйцэтгэнэ.

8.Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар, хоногт ашиглах хэмжээ. Хүн амын ундны усны хэрэглээнд Талын шанд багийн Талын худагас авч ашиглана. Чандмань сумын 3-р багийн нутагт байрлах Гоби Коул энд Энержи ХХК-ийн ZMWB0058 гэсэн уурхайн техникийн усан хангамжийн зориулалттай худагас зам талбайн тоосжилт бууруулахад ашиглах усаа Shaanxi ZOL5266GSS машинаар зөөж ашиглана. Унд ахуйн зориулалтаар 6.6м³/хоног, технологийн хэрэгцээнд 27,2 м³/хоног, нийт 33,8м³/ ус хэрэглэнэ.

9.Усны барилга байгууламжууд /нэр, хүчин чадал, хэмжээ хийц, дамжуулах шугам сүлжээний урт, диаметр/- Талын худаг нь 1,5л/сек ундаргатай, 2х3м хэмжээтэй бетон блокон барилгатай, шугам сүлжээгүй, уурхайн худаг нь 9,8л/с ундаргатай, барилгагүй

10. Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур /насосны хүчин чадал, марк/- Талын худаг АКАНKE-3800 маркийн ус өргөгч, Зээгтийн худагт Повер-1800 маркийн ус өргөгч, 220V маркийн хөдөлгүүртэй, насосуудыг 80м гүнд байрлуулав. Усны тоолуургүй

Талын худгийн байршил 45°19' 57.9" 97° 59' 19.4"

Зээгт удгийн байршил 45° 22' 13.8" 97° 53' 35.8"

11. Байгаль орчны үнэлгээ, нөхцөл. 2020 онд БОННУ-ний нэмэлт тодотголыг "Их Монголын Байгаль" ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

12. Онцгой нөхцөл-

13. Холбогдох хууль, дүрэм, журам, норм стандартын дагуу усны зарцуулалтыг тооцох. Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны А/301 дугаар тушаалаар баталсан "Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм"-ын 2, 12, 13 дугаар хавсралтад заасны дагуу тооцоход:

Ажилчдын унд ахуйд хэрэглэх усны хэмжээ:

150 л/хон х 44 хүн х 353 хоног = 2,329.8м³/жил

Ажилчдын тоо-44 хүн

1 хүн хоногт хэрэглэх усны хэмжээ-150 л/хон

(Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны А/301 дугаар тушаал)

Ажиллах нийт хоног-353 хоног

Зам талбайн тоосжилт бууруулахад ашиглах усны хэмжээ:

100 хон х 48,000м² х 1х 2л/м²=9,600м³/жил

Услах хоног - 100 (хайгуулын ажлын төлөвлөгөөг үндэслэв хуурайшилтын үеийг тохируулан 7 хоногт 2 удаа
услахаар тооцролов)

Услагдах талбай – 48000м² (Холбогдох албан тушаалтны мэдээллийг үндэслэв

7 хоногт – 2 удаа

1м² газрын тоосжилт дарахад ашиглагдах хэмжээ – 2л (2015 оны А/301 дугаар
тушаалын 13 дугаар хавсралтын 7)

Жилд ашиглах нийт усны хэмжээ: 2,329.8м³+9,600м³=11,929.8м³/жил

14. Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийг урьдчилсан байдлаар тооцоход. Унд ахуйн зориулалтаар ашиглах 2,329.8м³ газрын доорх усыг Засгийн газрын 2011 оны

302 дугаар тогтоолоор Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт тогтоосон экологи эдийн засгийн суурь үнэлгээ, Засгийн газрын 2013 оны 327 тоот тогтоолыг үндэслэн Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20.1.1 заалт, Усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоох, хөнгөлөх тухай Засгийн газрын 326 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтын 10-т заасан хувь хэмжээг ашиглан урьдчилсан байдлаар тооцвол:

1м³ усны нөөц ашигласны төлбөр : 2716 төг/м³ x 0.3 x 0.10 = 81.48төг/м³

2716төг/м³ – Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт тогтоосон газар доорх усны экологи, эдийн засгийн суурь үнэ,

0.3–Хүн амын унд ахуйн зориулалтаар газрын доорх ус ашиглалтыг тооцох итгэлцүүр,

10% – Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 10-д заасан хувь, хэмжээ

Унд ахуйн усны төлбөр: 2,329.8м³ x 81.48 төг/м³ = 189,832.1

/нэг зуун наян есөн мянга найман зуун гучин хоёр төгрөг арван мөнгө /-г “Төсвийн тухай” хуулийн 23.8 дахь заалтын дагуу Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын төсөвт төвлөрүүлэх.

Зам талбайн тоосжилт бууруулахад ашиглах 9,600м³ газрын доорх усны төлбөрийн хэмжээг Засгийн газрын 2011 оны 302 тогтоолоор Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт тогтоосон экологи эдийн засгийн суурь үнэлгээ, Засгийн газрын 2013 оны 326, 327 дугаар тогтоолын хувь хэмжээг ашиглан урьдчилсан байдлаар тооцвол:

Зам талбайн тоосжилтод 1м³ ус ашигласны төлбөр:

2716 x 0.2 x 20% = 108,64 төг/м³

2716 төг/м³– Хяргас нуур-Завхан голын сав газрын газрын доорх усны экологи

эдийн засгийн суурь үнэлгээ

0.2 – Засгийн газрын 2013 оны 327 дугаар тогтоолын авто зам засварт ашигласан газрын доорх ус ашигласныг тооцох итгэлцүүр

20% - Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтын 4-т заасан хувь, хэмжээ

төлбөр: 9,600м³/жил x 108,64төг/м³ = 1,042,944 төг

/нэг сая дөчин хоёр мянга есөн зуун дөчин дөрвөн төгрөг/-ийг “Төсвийн тухай” хуулийн 23.6.5 дахь заалтын дагуу 2025 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотод багтаан Говь-Алтай аймгийн Төрийн сан банкны усны төлбөрийн 100050000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ үү.

15. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах даалгавар. Нормын дагуу шаардагдах усыг авч хайгуулын өрөмдлөг, ажиллагсдын ахуйн хэрэгцээнд ашиглан хөрсөнд нэвчүүлэн устгах.

16. Тавих шаардлага, цаашид авах арга хэмжээний талаарх зөвлөмж

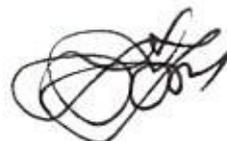
- Ус ашиглах дүгнэлтийг үндэслэн “Усны тухай хуулийн 28.6-д заасны дагуу Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын Засаг даргаас ус ашиглах зөвшөөрөл авах:
- Мөн хуулийн 28.11-д заасны дагуу Чандмань сумын Засаг даргатай гэрээ байгуулж, ус ашиглах эрхийн бичиг авснаар танай байгууллагын энэ оны ус ашиглах эрх үүсэх болно.
- Мөн хуулийн 28.18-д зааснаар ус ашиглуулах дүгнэлт, холбогдох зөвшөөрөлгүйгээр ус ашиглахыг хориглодог болохыг анхаарах:
- Мөн хуулийн 31.2-т зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч,

жил бүрийн ажлын төлөвлөгөө, календарьчилсан графикийг үндэслэлтэй, үнэн зөв гарган ирүүлж байх:

- Худагт тоолуур суурилуулан сумын татварын болон байгаль орчны хяналтын албаар баталгаажуулж усны төлбөрийг тоолуурын заалтыг үндэслэн тооцож байх;
- Мөн хуулийн 24.1-д заасан Усны сан бүхий газарт цацраг идэвхт болон химийн хорт бодис, халдвар үүсгэгч, хог хаягдал, бохир ус хаях, машин техник, бохир зүйл угаахыг хориглоно гэсэн шаардлагыг ханган ажиллах;
- Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал, жуулчлалын сайд, Барилга хот байгуулалтын сайдын 2015 оны А-230/127 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралт "Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм"-ийг мөрдөн ажиллаж, хамгаалалтын бүсэд хориглосон үйл ажиллагаа явуулахгүй байх;
- Мөн хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан ус ашиглагчид тавигдах шаардлага болон ахуйн болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хэрэглээнээс гарсан хаягдал усыг хүрээлэн байгаа орчинд нийлүүлэхэд "Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага" MNS4943:2015 стандартыг мөрдөн ажиллах.
- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын 2018 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдрийн А/82/128 тоот хамтарсан тушаал батлагдсан "Ус ашиглагч иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага нь ахуйн бохир ус зайлуулах цэгээ ус тусгаарлагчаар тусгаарлаж тохижуулах журам"-ыг хэрэгжүүлж ажиллах.
- Усны тухай хуулийн 7.5-д заасны дагуу Улсын усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхэд шаардлагатай ус ашиглалтын тайлан, ус ашиглах зөвшөөрөл, гэрээ, усны нөөц ашигласны төлбөрийн баримт, ус ашиглалтын тоо хэмжээг 2025 оны 12 дугаар сарын 20-ны дотор багтаан БОГ-т ирүүлэх.

ХЯНАСАН:

ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН БАЙГАЛИЙН
НӨӨЦИЙН ХЭЛТЭСИЙН ДАРГА

Б.СОДМАА

БОЛОВСРУУЛСАН:

ХБОБН-ИЙН ХЭЛТСИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН

Н.АЛТАНСҮХ

БАТЛАВ:
“СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА” ХХК

Б.БАТТУУЛ
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

ХИМИЙН ХОРТОЙ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ХАЯГДАЛ ТЭЭВЭРЛЭХ, УСТГАХ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ

№ ХБ-25/122,

2025 оны 06-р сарын 27-ний өдөр

Улаанбаатар хот

Энэхүү Химийн хортой болон аюултай бодисын хаягдал тээвэрлэх, устгах ажил гүйцэтгэх гэрээ (цаашид “гэрээ” гэх)-г

Нэг талаас “Элемент” ХХК (РД: 2100061) (цаашид “Гүйцэтгэгч” гэх), түүнийг төлөөлж, Химийн мэргэжилтэн албан тушаалтай Э.Халиун,

Нөгөө талаас “Сэкер Ресорсус Монголиа” ХХК (РД: 2862468) (цаашид “Захиалагч” гэх), түүнийг төлөөлж Байгаль орчны мэргэжилтэн албан тушаалтай Б.Мядагбадам

нар (цаашид хамтад нь “Талууд”, тус бүрд нь “Тал” гэх) харилцан тохиролцож, Монгол Улсын Иргэний хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Байгаль орчны тухай хууль, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, Монгол улсын шадар сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан тушаалаар батлагдсан Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг үндэслэн энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1. Энэхүү гэрээний зорилго нь Гүйцэтгэгч тал нь Захиалагчийн үйл ажиллагаа явуулж буй Уурхайн талбайгаас гэрээнд заасан хугацаанд химийн аюултай хог хаягдлыг өөрийн хими технологийн үйлдвэр лүү ачиж тээвэрлэх, зориулалтын шатаах зууханд химийн бодисын аюултай хог хаягдлыг устгах, захиалагч төлбөрийг төлөх болон байгууллага хоорондын ажлын уялдааг сайжруулж хариуцлагыг дээшлүүлж, хамтран ажиллахад оршино.
- 1.2. Гүйцэтгэгч нь Хог хаягдлын тухай хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан холбогдох тусгай зөвшөөрлийг эзэмшигч бөгөөд гэрээ хугацаанд тусгай зөвшөөрөл нь хүчин төгөлдөр байна.
- 1.3. Дараах баримт бичиг гэрээний хавсралт байх бөгөөд гэрээний салшгүй хэсэг болно.
 - 1.2.1 Аюултай хог хаягдалтай харьцан ажиллаж буй ажилтны мэргэжлийн үнэмлэх /хүчинтэй хугацаа, цээж зураг, тамга тэмдэг дарагдсаныг тулгах/;
 - 1.2.2 Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэж буй тээврийн хэрэгслийн жолоочийн мэргэжлийн жолооны үнэмлэх;
 - 1.2.3 Химийн хортой аюултай бодисын хаягдлыг тээвэрлэх, ачих, буулгах, зөөвөрлөх үеийн эрсдэлийн үнэлгээг хийх /Гүйцэтгэгч компанийн Гүйцэтгэх захирлын гарын үсэг, тамга, Ерөнхий болон тус ажлыг хариуцсан инженерүүд, ажилчдын гарын үсгээр баталгаажсан эх хувь;

- 1.2.4 Устгал хийх хог хаягдлын мэдээлэл, үнэ /Хавсралт №1/;
- 1.2.5 Аюултай хог хаягдлын дагалдах бичиг;
- 1.2.6 Захиалагч байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;
- 1.2.7 "Элемент" ХХК-ийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ болон тусгай зөвшөөрлийн хуулбар.

ХОЁР. ЗАХИАЛАГЧ ТАЛЫН ЭРХ ҮҮРЭГ

- 2.1. Захиалагч дараах эрхтэй:
 - 2.1.1. Гүйцэтгэгч талаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг шаардах эрхтэй;
 - 2.1.2. Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгахдаа холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу ажиллах, зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэхийг шаардах;
 - 2.1.3. Химийн хорт болон аюултай бодисыг устгахдаа зориулалтын дагуу устгаж, булшилсан актаа гаргаж өгөхийг шаардах зэрэг эрхтэй.
- 2.2. Захиалагч дараах үүрэгтэй:
 - 2.2.1. Аюултай хог хаягдлыг Хог хаягдлын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь заалтын дагуу аюултай хог хаягдал савлаж хадгалах сав нэг бүр нь "Аюултай хог хаягдал" гэсэн бичиглэлтэй, стандартаар тогтоосон тэмдэг, тэмдэглэгээтэй байх ба ил харагдахуйц газар тухайн хаягдлын нэр, хуримтлуулж эхэлсэн хугацааг заавал тэмдэглэсэн байх;
 - 2.2.2. Үүссэн аюултай, эрсдэлтэй хог хаягдлыг Хог хаягдлын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх заалтын дагуу тасаг нэгжээс нэг цэгт цуглуулан, зориулалтын түр хадгалах байранд хадгалах;
 - 2.2.3. Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.7 дахь заалтад заасан маягтын дагуу дагалдах бичгийг бүрдүүлэх. Мөн химийн бодисын хор аюулын лавлах мэдээлэл дагалдан өгч явуулах;
 - 2.2.4. Аюултай хог хаягдал ачуулсан тээврийн тооцооны хуудсанд ажилласан цаг, гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулах;
 - 2.2.5. Хадгалсан хог хаягдлыг хүлээлгэж өгөхдөө бодит хэмжээг бодитоор зөв хэмжих;
 - 2.2.6. Аюултай хог хаягдал тээвэрлэж, устгасан хөлсийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөх;
 - 2.2.7. Захиалагчийн буруутай үйл ажиллагаанаас үүдэн гүйцэтгэгчийн ажилтан бэртэж гэмтсэн, өртсөн, хордсоноос үүдэн гарах хохирлыг захиалагч бүрэн хариуцлага хүлээх;
 - 2.2.8. Аюултай хог хаягдлаа ачиж тээвэрлэх, захиалга өгсөн үед тээврийн хэрэгсэл очиход бэлэн байх, хариуцсан ажилтныг байгууллага дээрээ байлгаж, хог ачилтад хяналт тавих; Аюултай хог хаягдлаа гэрээний хүчинтэй хугацаанд багтаан 4.3-т заасны дагуу хүлээлгэн өгч устгуулах тус тус үүрэгтэй.
 - 2.2.9. Захиалагч тал гэрээ байгуулах хүсэлт гаргах үед мэдээлсэн нэр төрөл бүхий аюултай хог хаягдлыг тус гэрээний хүчинтэй хугацаанд урьдчилгаа төлбөрт дүйцэх хэмжээгээр заавал устгалд өгнө.

ГУРАВ. ГҮЙЦЭТГЭГЧ ТАЛЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 3.1. Гүйцэтгэгч дараах эрхтэй:
 - 3.1.1. Захиалагч талаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг шаардах эрхтэй;
 - 3.1.2. Аюултай хог хаягдал тээвэрлэсний хөлсийг гэрээнд заасан хугацаанд төлж барагдуулахыг шаардах эрхтэй;

- 3.1.3. Ачиж тээвэрлүүлэх хаягдлыг зориулалтын сав баглаа боодолтой, хаяг шошготой, "аюултай" гэсэн тэмдэглэгээтэй байхыг шаардах, хаяггүй бол тээвэрлэхгүй байх эрхтэй;
- 3.1.4. Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.7 дахь заалтад заасан маягтын дагуу дагалдах бичгийг шаардах эсвэл дагалдах бичиггүй бол хог хаягдлыг тээвэрлэхгүй байх эрхтэй;
- 3.1.5. Гагцхүү гүйцэтгэсэн ажлын төлбөрийг шаардах эрхтэй.
- 3.2. Гүйцэтгэгч дараах үүрэгтэй:
 - 3.2.1. Аюултай хог хаягдлыг Захиалагчаас өгсөн захиалга, тоо хэмжээ, байршилд тулгуурлан Талууд харилцан тохиролцож, Захиалагчийн шаардсаны дагуу, Захиалагчид мэдээлэл өгч зориулалтын тээврийн хэрэгслээр саадгүй тээвэрлэх;
 - 3.2.2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах, тээвэрлэх явцад хууль, журам, стандарт шаардлагад заасны дагуу ажиллах, тээврийн хэрэгслийн аюулгүй байдал, ажиллагсдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангаж, бүрэн хүлээн авах, түүнээс үүдэх аливаа эрсдэл хариуцлагыг бүрэн хариуцах;
 - 3.2.3. Гүйцэтгэгч нь аюултай хог хаягдлын дагалдах бичгийг бүрэн зөв бөглөгдсөн эсэхийг шалгаж хүлээн авна.
 - 3.2.4. Гүйцэтгэгч нь тээвэрлэлтийн үеийн аюулгүй байдал болон аюултай хог хаягдлын сав баглаа боодол, тоо хэмжээний бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна.
 - 3.2.5. Гүйцэтгэгч нь аюултай хог хаягдал асгарах, алдагдах үед ашиглах багаж хэрэгсэл, материалаар тээврийн хэрэгслийг хангасан байна.
 - 3.2.6. Гүйцэтгэгч нь нийцгүй аюултай хог хаягдлыг хамт тээвэрлэхийг хориглоно.
 - 3.2.7. Тээвэрлэлтийн үед аюултай хог хаягдал асгарсан тохиолдолд Захиалагч болон тухайн орон нутгийн онцгой байдлын албанд мэдэгдэж, холбогдох арга хэмжээг яаралтай авч ажиллана.
 - 3.2.8. Гүйцэтгэгч нь хог хаягдлыг хүлээн авахын өмнө төлөөлөх дээжинд шинжилгээ хийж, шаардлагатай үзүүлэлтийг тодорхойлсон байна
 - 3.2.9. Гүйцэтгэгч нь Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авахдаа дагалдах бичигт заасан хог хаягдал мөн эсэх, үл зохицол байгаа эсэхийг шалгаж авна.
 - 3.2.10. Гүйцэтгэгчийн буруутай үйл ажиллагаа, эс үйлдэхүйгээс үүдэн захиалагч болон гүйцэтгэгчийн ажилтан, бусад этгээд бэртэж гэмтсэн, өртсөн, хордсоноос үүдэн гарах хохирлыг гүйцэтгэгч бүрэн хариуцах;
 - 3.2.11. Аюултай хог хаягдалтай холбоотой зөрчил илэрсэн болон засаж сайжруулах шаардлагатай санал байгаа тохиолдолд мэдэгдэх;
 - 3.2.12. Аюултай хог хаягдлыг зориулалтын устгалын төвд аюулгүй болгон устгах үүрэгтэй бөгөөд хууль тогтоомжоор зөвшөөрөөгүй цэгт тээвэрлэх, хадгалах, устгал хийхийг хориглоно;
 - 3.2.13. Устгал хийгдсэний дараа устгалын акт гаргах тус тус үүрэгтэй;
 - 3.2.14. Тухайн байгууллага дээр гарсан онцгой нөхцөл байдлын улмаас ажиллах тохиолдолд харилцан тохиролцож, гэрээнд заагдсаны дагуу үүргээ биелүүлэх үүрэгтэй. Шаардлагатай бол гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно;
 - 3.2.15. Холбогдох хууль тогтоомжид заасан бусад үүрэг.

ДӨРӨВ. ТЭЭВЭРЛЭХ ХУГАЦАА, ТӨЛБӨР ТООЦОО

- 4.1. Үйлчилгээний төлбөр нь тухайн устгах аргачлалын дагуу устгалын үед аюултай хог хаягдлын хэмжээнээс хамааран, устгал өгөх бүрд тооцож нэхэмжилнэ. Аюултай хог хаягдлын устгалын төлбөрийг хавсралт №1-т тусгав.

- 4.2. Энэхүү гэрээ 2025 оны 06-р сарын 27-н өдрөөс 2026 оны 06-р сарын 27-н өдөр хүртэлх хугацаанд хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.
- 4.3. Захиалагч гэрээ байгуулагдсаны дараа гэрээний баталгаа болгож урьдчилгаа төлбөр болох 2,500,000.0 /Хоёр сая таван зуун мянга/ төгрөгийг Гэрээний 4.6 дахь хэсэгт заасан дансанд байршуулна. Урьдчилгаа төлбөр нь гэрээний хүчинтэй хугацаанд хийгдсэн тээвэрлэлт, устгалын зардлаас хасагдаж тооцогдо
- 4.4. 4.3-т заасан урьдчилгаа төлбөр нь зөвхөн энэхүү гэрээний хүчинтэй хугацаанд үйлчилгээний төлбөрөөс хасагдаж тооцогдоно.
- 4.5. Аюултай хог хаягдлыг гүйцэтгэгч ачилт тээвэрлэлт хийх үед болон устгалын төвд хүлээн аван нарийн хэмжилт хийх үед гэрээнд заасан хэмжээнээс илүү гарсан тохиолдолд Захиалагчийн Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн болон Ерөнхий нягтлан бодогчтой тооцоо нийлсний үндсэн дээр Захиалагч талаас нэхэмжилнэ.
- 4.6. Гэрээний төлбөрийг ажил гүйцэтгэж дууссаны дараа гэрээнд заасан журмаар гэрээ дүгнэсэн акт үйлдсэнээс хойш ажлын 5 хоногийн дотор төлбөрийн нэхэмжлэлийг үндэслэн “Элемент” ХХК-ийн 1715164140 /Голомт банк/ тоот дансанд бэлэн бусаар төлнө.
- 4.7. Хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар хугацаандаа төлбөр төлөгдөөгүй тохиолдолд боломжит хугацааг мэдэгдэж, онцгой объектыг харгалзан үзэж, энэхүү хугацаанд төлбөр төлөх хүртэл үйлчилгээг тасалдуулахгүй хүргэнэ,
- 4.8. Төлбөр тооцоог зөвхөн Гэрээний 4.5 дахь хэсэгт заасан байгууллагын дансанд төлөх бөгөөд тус данснаас бусад хувь хүний дансанд шилжүүлснээс үүдэх хохирлыг гүйцэтгэгч тал хариуцахгүй болно.
- 4.9. Энэхүү гэрээг 2 хувь үйлдэх бөгөөд талуудын гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно.

ТАВ. ТАЛУУДЫН ХҮЛЭЭХ ХАРИУЦЛАГА

- 5.1 Талууд гэрээнд заасан үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд гэм буруутай тал нөгөө талдаа учирсан хохирлыг төлнө.
- 5.2 Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг Гүйцэтгэгч тал хангаж ажиллах бөгөөд ХАБЭА-н зааварчилгааны дагуу ажиллах үүрэгтэй.
- 5.3 Захиалагч талын байгууллагын бүсэд нэвтэрсэн тохиолдолд захиалагч талаас тавьсан ХАБЭА-н шаардлагыг гүйцэтгэгч тал хангаж ажиллах бөгөөд Элемент ХХК-ийн тээврийн хэрэгслийг давуу эрхийн дагуу хөдөлгөөнд оролцуулна.
- 5.4 Захиалагч тал гүйцэтгэгч талын ажлаа явуулах боломжоор байгууллагын хүрээнд хангаж өгөх үүрэг хүлээнэ.

Талууд Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийн 12 дугаар зүйл болон бусад холбогдох зүйлд заасан шаардлагыг ханган хамтран ажиллах үүрэгтэй.

ЗУРГАА. ДАВАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

- 6.1. Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйл гэдэгт гал түймэр, газар хөдлөлт, салхи шуурга, аянга цахилгаан, үер усны гамшиг зэрэг байгалийн гамшиг, нийтийг хамарсан үймээн самуун, эмх замбараагүй байдал, ажил хаялт, эрчим хүчний тасалдал, эсэргүүцлийн хөдөлгөөн, гоц халдварт өвчин, дайн, террорист халдлага, төрийн эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, хорио, цээр, сүлжээний хэвийн ажиллагааны горимоос хэтэрсэн гэнэтийн огцом ачаалал зэрэг талуудын хүсэл зоригоос үл хамаарах, тэдгээрийн хяналтаас гадуур, урьдчилж тооцох ба даван туулах боломжгүй шалтгаануудыг ойлгоно.

- 6.2. Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдлын улмаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих ёсоор биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд нэн даруй нөгөө талдаа мэдэгдэнэ. Энэ тохиолдолд үүрэг гүйцэтгэх хугацаа нь энэхүү нөхцөл байдал арилах хүртэл хугацаагаар хойшлогдоно.
- 6.3. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдал үүссэн тухай
- 6.4. тодорхойлолтыг холбогдох эрх бүхий байгууллагаас гаргуулж авна. Энэ тохиолдолд Талууд харилцан тохиролцож асуудлыг шийдвэрлэнэ.
- 6.5. Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлсийн улмаас гэрээний үүргээ биелүүлээгүй,эсвэл зохих ёсоор биелүүлээгүй тал нь энэ тухайгаа нотолсон тохиолдолд хариуцлагаас чөлөөлөгдөнө.

ДОЛОО. МАРГААНЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ

- 7.1. Талууд энэ гэрээг биелүүлэх явцад иргэний болон эрх зүйн маргаанд хамаарагдах асуудлаар бие биедээ өгсөн зөвлөмжийг анхааралдаа авч ажиллана.
- 7.2. Энэхүү гэрээтэй холбоотой маргаан гарсан тохиолдолд талууд аль болох хэлэлцээрийн аргаар шийдэхийг эрмэлзэх бөгөөд эс эвлэрвэл Монгол Улсын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

НАЙМ. МЭДЭЭ, МЭДЭЭЛЛИЙН НУУЦЛАЛЫГ ХАДГАЛАХ

- 8.1. Талууд энэхүү гэрээг байгуулсантай холбоотой болон гэрээг хэрэгжүүлэх явцад шууд болон шууд бусаар олж мэдсэн байгууллага, ажилтан ажиллагсад, харилцагч, үйлчлүүлэгчийн байгууллагын болон ажилтны хувийн нууцад хамааралтай (техник, санхүү, бизнес, хувь хүний эрүүл мэндийн мэдээллийн нууц гэх мэт) аливаа мэдээ, мэдээллийг бусдад бичгэн, аман болон бусад хэлбэрээр задруулахгүй байх үүргийг хугацаагүй хүлээнэ.
- 8.2. Энэхүү гэрээний 8.1-д заасан нөхцөлийг зөрчсөн тал үүнтэй холбоотойгоор үүсэх аливаа үр дагавар, хохирлыг хуулийн дагуу арилгах үүрэг хүлээнэ.

ЕС. ГЭРЭЭ ЦУЦЛАХ

- 9.1. Дараах тохиолдолд гэрээ дуусгавар болно. Үүнд:
 - 9.1.1. Гэрээний хугацаа дуусаж, гэрээний биелэлтийг дүгнэснээр,
 - 9.1.2. Талууд харилцан тохиролцож гэрээг цуцалснаар,
- 9.2. Талууд харилцан тохиролцсоноор гэрээг цуцалж болно. Гэрээг цуцлах тохиолдолд нөгөө талдаа хуанлийн 15-аас доошгүй хоногийн өмнө бичгээр мэдэгдэл хүргүүлнэ. Мэдэгдэлд гэрээг цуцлах үндэслэл, цуцлах огноог тодорхой дурдсан байна. Гэрээ дараах үндэслэлээр хугацаанаас өмнө цуцлагдана.Үүнд:
 - 9.2.1. Аль нэг тал гэрээгээр хүлээсэн үүргээ удаа дараа (2 ба түүнээс дээш удаа) биелүүлээгүй бөгөөд энэ талаар нөгөө талд бичгээр мэдэгдэл шаардлага хүргүүлсэн боловч биелүүлээгүй,
 - 9.2.2. Аль нэг талын буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас нөгөө талдаа болон гуравдагч этгээдэд амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгийн хохирол учруулсан,
 - 9.2.3. Талууд оролцогч талын нэр хүндэд ноцтой хохирол учруулсан,
- 9.3. Хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэл.

АРАВ. ГЭРЭЭНИЙ БАТАЛГАА, БУСАД

- 10.1. Энэхүү гэрээний үндсэн эхийг хоёр хувь үйлдэж, тал тус бүр нэг хувийг хадгална.
- 10.2. Талууд харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.
- 10.3. Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал, хүсэлтийг бичгээр үйлдэж 10-аас доошгүй хоногийн өмнө нөгөө талдаа гэрээнд заасан хаягаар, баталгаат шуудангаар эсвэл биечлэн хүргүүлнэ.

- 10.4. Энэхүү гэрээ нь талуудын эрх бүхий албан тушаалтнууд гарын үсэг зурж, тамга дарсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болох бөгөөд гэрээний хугацаа дуусах хүртэл хүчинтэй үйлчилнэ.
- 10.5. Гэрээнд оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь гэрээний салшгүй хэсэг болно.
- 10.6. Гүйцэтгэгч нь гэрээт ажлыг гүйцэтгэх, мэргэжлийн туршлагатай ажилтан, зориулалтын тээврийн хэрэгсэлтэй, ажил гүйцэтгэх, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн холбогдох хууль журмын дагуу шударгаар авсан бөгөөд тусгай зөвшөөрлийн хугацаа дуусаагүй болохыг үүгээр баталж байна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Гүйцэтгэгчийн гэрээний
Химийн мэргэжилтэн албан тушаалтай
..... *Х.Сүхбаатар* /Э.Г.Алиун/
Утас: 8009376000
Ерөнхий нягтлан бодогч албан тушаалтай
Пүрэвсүрэн
Утас: 86103790
/Тамга, тэмдэг/
Харилцах утас: 8610-3790, 9910-7745
Хаяг: Налайх дүүрэг 3-р хороо, Бүс нуур /12610/

Захиалагчийг төлөөлж:
Ерөнхий нягтлан бодогч албан тушаалтай
..... /Г.Дуламсүрэн/
Утас: 86107780
E майл: dulamsuren@srmongolia.mn
Байгаль орчны мэргэжилтэн албан тушаалтай
..... /Б.Мядагбадам/
Утас: 89966311
E майл: environmental@srmongolia.mn
Хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 15-р хороо, Махатма ганди гудамж, Форум төв, 5 давхар

Химийн хортой болон аюултай бодисын хаягдал
тээвэрлэх, устгах ажил гүйцэтгэх Б-25/122 дугаартай

Энэхүү гэрээгээр зөвхөн доорх хаягдлыг хүлээн авч хадгалж, устгал хийнэ.

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫН МЭДЭЭЛЭЛ		Хэмжих нэгж	Тоо ширхэг	Нэгж үнэ
1	Натрийн гидроксид	кг	1	10,700.0
2	Азотын хүчил	кг	1	10,600.0
3	Калийн нитрат	кг	1	9,500.0
4	Натрийн фторид	кг	1	7,000.0
5	Калийн хлорид	кг	1	9,500.0
6	Хүхрийн хүчил	кг	1	10,600.0
7	Натрийн хлорид	кг	1	7,000.0
8	Мөнгөний нитрат	кг	1	9,500.0
9	Агар нунтаг	кг	1	5,500.0
10	Калийн бромид	кг	1	9,500.0
11	Калийн иодид	кг	1	9,500.0
12	Борын хүчил	кг	1	10,600.0
13	Цууны хүчил	кг	1	10,600.0
14	Гянт болд триоксид	кг	1	19,500.0
15	Бензойны хүчил	кг	1	10,600.0
16	Цайрын хлорид	кг	1	7,000.0
17	Техникийн ашигласан тос	кг	1	1,100.0
18	Хаягдал аккумулятор	кг	1	7,000.0
19	Тосоор бохирдсон арчих материал	кг	1	4,500.0
20	Тосны шүүр	кг	1	4,500.0
21	Агаар шүүгч	кг	1	4,500.0
22	Тосны шүүр, тоормосны шингэн	кг	1	4,500.0
23	Тээвэрлэлт /1тн хүртлэх/	рейс	1	3,500,000.0
24	Тээвэрлэлт /5тн хүртлэх/	рейс	1	5,500,000.0

/Дээрхи тээвэрлэлт, устгалын зардал нь НӨАТ ороогүй дүн бөгөөд зардлыг тооцохдоо НӨАТ -ын 10% нэмж нэхэмжилнэ/

Устгах арга аргачлал: Дээрх хог хаягдлыг зориулалтын эргэлтэт системтэй 2ST загварын шатаах зууханд 2 давхар шатаах камер (1-р камер 800°C, 2-р камер 1200°C)-т 99% шатааж устгалд оруулна. Шатаалтаас үүссэн үнсний хаягдлыг зориулалтын ландфиллын талбайд булшилж устгана.

ХАВСРАЛТЫГ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Гүйцэтгэгчийг төлөөлж:

Химийн мэргэжилтэн албан тушаалтай
...*Халиун*...../Э.Халиун/
Утас: 80093790

Захиалагчийг төлөөлж:

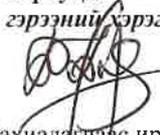
Байгаль орчны мэргэжилтэн албан
тушаалтай
...../Б.Мядагдадам/
Утас: 99918876

Гэрээний товч утга: Энэхүү Гэрээгээр Гүйцэтгэгч ("Сэкер Ресорсуус Монголиа" ХХК) нь Захиалагч (Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын Засаг дарга)-аас тогтоож өгсөн хог хаягдал хаях цэгт хог хаях, хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг бүрэн ашиглах, хог хаягдлын төлбөрийг төлөхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

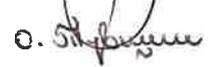
Нийт үнэ: 120,000 (Нэг зуун хорин мянган) төгрөг

Гэрээний хугацаа: 2024 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрөөс хойш 1 (нэг) жил

Гэрээний байгуулах хүсэлтийг хариуцсан албан тушаалын тодорхойлолт, компанийн ажлын төлөвлөгөөнд заасны дагуу ирүүлсэн, цаашид гэрээний гэрэгжилтийг хариуцаж ажиллах ажилтан:

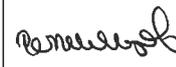
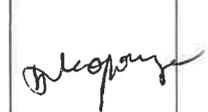
ХАБЭА-н мэргэжилтэн Б.Давааням

Гэрээний төслийг бэлтгэсэн: Захиалагчаас ирүүлсэн гэрээний төсөл

Туслах хуульч О.Түвшинсайхан

The undersigned confirms that the draft contract has been reviewed and approved the final version of the contract. (Contract No. /2024)

Дор гарын үсэг зурсан нь 2024 оны дугаар Гэрээний төслийг хянаж, гэрээний эцсийн хувилбарыг зөвшөөрч байна.

Contract title/Гэрээний нэр:	ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, БУЛАХ ИРГЭН, БАЙГУУЛЛАГА, АЖ АХУЙН НЭГЖТЭЙ БАЙГУУЛАХ ГЭРЭЭ (Захиалагч: Чандмань сумын Засаг даргыг төлөөлж Байгаль хамгаалагч Б.Адъяатөмөр)				
Renewed by /Хянасан:	Divisions/ Газар, хэлтэс	Name/Овог, нэр	Comment/Санал	Date/ Огноо	Sign/Гарын үсэг
Saker Resource Mongolia LLC	Ерөнхий захирал	М.ЧОЙДОРЖ			
Saker Resource Mongolia LLC	Үйл ажиллагаа хариуцсан дэд захирал	Н.ГАНСҮХ		2/16 2024	
Saker Resource Mongolia LLC	Санхүү хариуцсан захирал	Д.НОМИН	Хснэв.	2/19 2024	
Saker Resource Mongolia LLC	Санхүү, Хөрөнгө оруулалт, Борлуулалтын хэлтсийн Ерөнхий менежер	Б.МӨРӨНГУА		2024/ 2/19	

N.B.: If the person is on the site or on a business trip then confirmation should be obtained via e-mail and should be attached to the confirmation page. In the case of absence of signatory due to illness or other private reasons the acting officer shall sign on the confirmation page. After all approvals, contract could be approved by General Director.

Анхаарах нь: Хэрэв тухайн хүн орон нутаг дахь ажлын байранд, эсхүл томилолтой байгаа бол зөвшөөрлийг цахим шуудангаар авч хяналтын хуудаст хавсаргана. Гарын үсэг зурагч нь өвчний, эсхүл хувийн бусад шалтгаанаар эзгүй байгаа тохиолдолд үүргийг орлон гүйцэтгэж буй ажилтан хяналтын хуудаст гарын үсэг зурна. Бүх зөвшөөрлийг авсны дараа Ерөнхий захирлаар гарын үсэг зуруулна.

БАТЛАВ:

ЧАНДМАНЬ СУМЫН ЗАСАГ

ДАРГА /*Ч.Эрдэнэ-Очир*/ Ч.ЭРДЭНЭ-ОЧИР

**ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, БУЛАХ ИРГЭН,
БАЙГУУЛЛАГА, АЖ АХУЙН НЭГЖТЭЙ БАЙГУУЛАХ ГЭРЭЭ**

2024 оны 02 дугаар
сарын 05-ны өдөр

Дугаар 202402010025

Талын шанд

Нэг: Нийтлэг үндэслэл.

1.1. Энэхүү гэрээний зорилго нь: Сумын Засаг даргаас ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, устгах талаар иргэн, байгууллага, аж ахуйн нэгжтэй харилцан тохиролцсоны үндсэн холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд ажил гүйцэтгэх гэрээг байгуулах, хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх, дүгнэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Энэ гэрээний эрх зүйн үндэслэл нь Монгол Улсын иргэний хуулийн 343-346, 350-353, 355-р зүйлийн заалтууд байна.

Хоёр: Гэрээ байгуулагч талууд.

Нэг талаас: /Захиалагч/ Чандмань сумын /Засаг дарга/-г төлөөлж Байгаль хамгаалагч Б.Адъяатөмөр

Нөгөө талаас: /Гүйцэтгэгч/ “СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК” үйл ажиллагаа хариуцсан захирал Н.Гансүх нар харилцан тохиролцсоны дагуу энэхүү гэрээг байгуулав.

Гурав: Захиалагчийн эрх, үүрэг.

- 3.1 Аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хог хаягдлын гэрээ байгуулж ажиллах
- 3.2. Хог хаягдлын төлбөрийг жил бүр сумын ИТХ тогтоон шинэчилүүлж байх,
- 3.3 Хогийн цэгийн хязгаарыг тогтоож өгөх,
- 3.4. Гэрээний биелэлтийг харгалзан тухайн байгууллагын гэрээгээр гүйцэтгэсэн ажил үйлчилгээг хянана,

Дөрөв: Гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг.

- 4.1. Аж ахуйн нэгж байгууллага нь сумын Засаг даргаас тогтоож өгсөн хог хаягдал хаях цэгтэй байна хогийн цэгээс өөр газар хог хаягдал хаяхгүй байна ,
- 4.2. Сумын ИТХ-аас тогтоосон хог хаягдлын төлбөрийг орон нутгийн төсвийн орлогонд төвлөрүүлнэ,

- 4.3. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, үйл ажиллагааг бүртгэлжүүлэх /хог зөөвөрлөлтийг хянах механизмтай болох/,
4.4. Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг бүрэн ашиглах
4.5. Сумын Засаг даргын захирамжаар баталсан “хог хаягдал цэвэрлэх өдөр”-ийг хэрэгжүүлж ажиллана . Мөн Хог хаягдлын тухай хуулийн 9,3 заалтыг хэрэгжүүлэх
4.6. Хог хаягдлыг дарж булагдаа аюултай болон хортой хогийг нягталж булаах
4.7. Ил задгай хог хаягдал шатаахгүй байх

Тав: Гэрээнээс үүсэх хариуцлага.

- 5.1. Хог хаягдалтай холбоотой зөрчил бий болсон тохиолдолд хохирлыг буруутай этгээд хариуцна,
5.2. Хог хаягдлын гэрээг 2 тал бүрэн хэрэгжүүлж ажиллана.
5.3. Энэ гэрээнээс үүссэн маргааныг талууд шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

Зургаа: Бусад зүйл

- 6.1. Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж хүчин төгөлдөр болно.
6.2. Гэрээний хугацаа талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн /нэг/ жил байна.
6.3. Тухайн үед гэрээнд тусгагдаагүй боловч нэмж оруулах, гэрээнд өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд хоёр тал харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.
6.4. Энэхүү гэрээ нь хугацаа дууссан, эсхүл Иргэний хуулийн 355-р зүйл болон хуульд заасан бусад үндэслэлээр дуусгавар болно.
6.5 Сумын ИТХ гаргасан тогтоолын дагуу хог хаягдлын хураамж /120,000/ төгрөгийг Сумын /татварын/ 100051500947 дансанд хийнэ.

**ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН
БАЙГАЛЬХАМГААЛАГЧ**

Адъяатөмөр /Б.Адъяатөмөр/

Давааням /Б.Давааням/ - 2

Худалдаа Хөгжлийн Банк

Огноо: 2025.01.13 09:05:13

Шилжүүлгийн мэдээлэл

Журналын №: 214999819

Системийн огноо: 2025.01.10

Нэр: СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 404118095	Нэр СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК	Дүн 585,614.04 MNT	Ханш 1.00
/ таван зуун наян таван мянга зургаан зуун арван дөрвөн төгрөг дөрвөн мөнгө /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр	585,614.04 MNT	1.00

Гүйлгээний үтгэ:

EB -1250105049969-Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр-Г**Танд баярлалаа****Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан**

Салбар, тооцооны төв:

Гарын үсэг:

Тамга:

Огноо: ____ Он ____ Сар ____ Өдөр

Зээгт уурхай

Уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах гүний худгийн хэрэглээний бүртгэл

№	Тоолуурын эхлэх заалт	Тоолуурын дуусах заалт	Авсан хэмжээ/ тонн/	Зориулалт	Компани	Ажилтан	Он сар
1	270	288	18 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайсүрэн	2025 01.22.
2	288	296	18 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайсүрэн	2025 01.22
3	296	311	15 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	В.Вайсүрэн	2025 01.24
4	311	321	10 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	Вайсүрэн	2025 01.26
5	321	328	7 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	Вайсүрэн	2025 01.26
6	328	343	15 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	Вайсүрэн	2025 01.28
7	343	361	18 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	Вайсүрэн	2025 01.28
8	361	370	9 мкчд	Зам усалгаа	ХАТ	Вайсүрэн	2025 01.28
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

Зээт уурхай

ЗРХЭТ ТҮНЦ

Уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах гүний худгийн хэрэглээний бүртгэл

№	Тоолуурын эхлэх заалт	Тоолуурын дуусах заалт	Авсан хэмжээ/ тонн/	Зориулалт	Компани	Ажилтан	Он сар
1	137 м ²	155 м ²	18 м ³	Усаагаа	ЗРХЭТ уурхай	Анхалзорал	2025.01.17
2	155 м ²	198 м ²	43 м ³	Усаагаа	ЗРХЭТ уурхай	Анхалзорал	2025.01.19
3	198 м ²	250 м ²	52 м ³	Усаагаа	ЗРХЭТ уурхай	Анхалзорал	2025.01.20
4	250 м ²	270 м ²	20 м ³	Усаагаа	ЗРХЭТ уурхай	Анхалзорал	2025.1.20
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

Зээгт уурхай

Уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах гүний худгийн хэрэглээний бүртгэл

№	Тоолуурын эхлэх заалт	Тоолуурын дуусах заалт	Авсан хэмжээ/ тонн/	Зориулалт	Компани	Ажилтан	Он сар	Гарын үсэг
1	1870	1881	11	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.01	
2	1902	1913	11	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.01	
3	1933	1953	20	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.02	
4	1992	2012	20	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.02	
5	2079	2097	18	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.03	
6	2119	2134	15	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.03	
7	2178	2198	20	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.05	
8	2242	2257	15	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.06	
9	2302	2322	20	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.06	
10	2345	2357	12	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх	2025.03.06	

Зээгт уурхай

11	2437	2457	20	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.07	
12	2457	2477	20	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.08	
13	2527	2547	20	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.09	
14	2567	2596	29	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.012	
15	2727	2747	20	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.15	
16	2761	2785	24	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.16	
17	2785	2802	17	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	Д.Алтангэрэл	2025.03.16	
18	2802	2818	16	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.17	
19	2826	2849	23	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.17	
20	2849	2869	20	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.17	
21	2878	2901	23	Усалгаа	Хонгор алгайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.18	

Зээгт уурхай

22	2917	2938	21	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.18	
23	2938	2951	13	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.18	
24	2960	2981	21	Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.18	
25				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	А.Мөнх-Эрдэнэ	2025.03.18	
26				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		
27				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		
28				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		
29				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		
30				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		
31				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		

Зээгт уурхай

32				Усалгаа	Хонгор алтайн тал ХХК	Б.Бат-Өрнөх		
----	--	--	--	---------	--------------------------	-------------	--	--

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын № : 947701507459

Системийн огноо: 2025.12.12 20:05:28

Нэр : СЭКЕР РЕКОРСУС МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 404118095	Нэр СЭКЕР РЕКОРСУС МОНГОЛИА ХХК	Дүн 189,832.10 MNT	Ханш 1
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар: 4904962560040077	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр МОСТ МОНИ ӨГЛӨГ	189,832.10 MNT	1
Гүйлгээний утга: ММ: EB -3251201725815-Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны				

Танд баярлалаа

Дансны тодорхойлолтыг QR код болон дараах холбоосоор хандаж баталгаажуулна уу.
<https://www.ctdbm.mn/verify.php>
Баталгаажуулах код: 59A76C3FE82A712E

Нэр: ГАНТУЛГА БАЯСГАЛАН

Илгээгч	Дансны дугаар: 416121718	Нэр ГАНТУЛГА БАЯСГАЛАН	Дүн 399,034.72 MNT	Ханш 1.00
/ гурван зуун ерэн есөн мянга гучин дөрвөн төгрөг далан хоёр мөнгө /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр	399,034.72 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:

EB -3251201725815-Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр-Г

Танд баярлалаа

ЭМНЭЛГИЙН ТУСТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАЛДВАРГҮЙЖҮҮЛЭХ,
УСТГАХ, АЮУЛГҮЙ БОЛГОХ ГЭРЭЭ

2025 оны 01 дүгээр сарын 07-ны өдөр

Чандмань сум

Энэхүү “Энэхүү эмнэлгийн тусгай хог хаягдал тээвэрлэх, халдваргүйжүүлэх, устгах аюулгүй болгох гэрээ” /цаашид “ГЭРЭЭ” гэх/-г нэг талаас “Эрхэт түнш ххк” /цаашид “Захиалагч” гэх/, нөгөө талаас Говь-Алтай аймгийн Чандмань сумын Эрүүл мэндийн төв /цаашид “Гүйцэтгэгч” гэх, хамтад нь “Талууд” гэх/ нар харилцан тохиролцож Монгол Улсын Иргэний хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Эрүүл мэндийн байгууллагын хог хаягдал ангилах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, халдваргүйжүүлэх, устгах заавар болон ЭМСС-н А/505 тоот тушаал 1, 2 дугаар хавсралтыг үндэслэн 2025 оны 01 дүгээр сарын 07-ны өдрөөс 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ны өдрийг дуустал хугацаатай байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭН

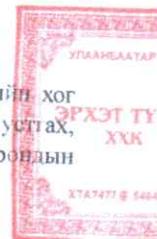
- 1.1. Энэхүү гэрээний зорилго Гүйцэтгэгч нь Захиалагч талаас гарч буй эмнэлгийн хог хаягдлыг шаардлагагай тохиолдолд ачиж тээвэрлэх, халдваргүйжүүлэх, устгах, Захиалагч нь гэрээнд заасан хугацаанд төлбөрийг төлөх болон байгууллага хоорондын ажлын уялдааг сайжруулж, хариуцлагыг нэмэгдүүлэхэд оршино.

ХОЁР. ЗАХИАЛАГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 2.1. **ЭРХ:** Сард дээд тал нь хоёр удаа эмнэлгийн хог хаягдал ачуулж, тээвэрлүүлэн устгах хүсэлт Гүйцэтгэгчид гаргана. Эмнэлгийн хог хаягдал үүсээгүй тохиолдолд энэхүү гэрээний 5.1 дүгээр зүйлд заасан төлбөр төлөх үүрэг үүсэхгүй.
- 2.2. Захиалагч нь тухайн сарын аль ч өдөр хүсэлт гаргах эрхтэй. Үүнд долоо хоногийн амралтын өдрүүд болон бүрх нийтийн амралтын өдрүүд хамааралгүй.
- 2.3. **ҮҮРЭГ:** Аюултай болон эрсдэлтэй хог хаягдлын баглаа боодол бүхий саванд цуглуулан тээвэрлэх аюулгүй болгоход бэлтгэж лацдан хүлээлгэн өгөх.
- 2.4. Гүйцэтгэгчээс аюулгүй ажиллагааны хүрээнд болон гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж ажиллах
- 2.5. Хог ачуулсан тээврийн тооцооны хуудсанд ачуулсан цаг ачуулсан хогны хэмжээг бичиж гарын үсэг зурж баталгаажуулах.
- 2.6. Хог хаягдал тээвэрлэж устгасны төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөх.
- 2.7. Эмнэлгийн хог хаягдал ачиж тээвэрлэх захиалга өгсөн үед тээврийн хэрэгсэл очиход хариуцсан ажилтнаа байгууллага дээрээ байлгаж, хог ачилтанд хяналт тавих.

ГУРАВ. ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 3.1. **ЭРХ:** Ачиж тээвэрлүүлэх хог хаягдлыг зориулалтын сав, баглаа, боодолтой байхыг шаардах.
- 3.2. Захиалагч гэрээний дагуу хог хаягдал ачуулаагүй, хог шатаасан зэрэг тохиолдолд зөрчлийг арилгуулахаар шаардлага тавих.
- 3.3. **ҮҮРЭГ:** Захиалагчаас ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу уурхайн тосгонд үүссэн эмнэлгийн хог хаягдлыг хүлээн авч ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх, устгах ажиллагааг хийж гүйцэтгэнэ.
- 3.4. Хог хаягдал ачиж тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийг ажилд бэлэн байлгах, Захиалагчийн хог хаягдлыг гэрээнд заасан хуваарийн дагуу хугацаанд нь саадгүй тээвэрлэх.
- 3.5. Эмнэлгийн хог хаягдлыг зориулалтын устгалын төвд аваачиж устгах, аюулгүй болгох.
- 3.6. Гүйцэтгэгчийн буруутай үйл ажиллагаанаас тээвэрлэлт саатаж хог хаягдал ихээр хуримтлагдах, биологийн гаралтай хог хаягдал ихээр гарсан тохиолдолд хуваарьт зааснаас бусад цагаар нэмэгдэл хүч гарган тээвэрлэж, халдваргүйжүүлж устгах.
- 3.7. Гүйцэтгэгч нь тээвэрлэлтийн үеийн аюулгүй байдал болон аюултай хог хаягдлын сав баглаа боодол, тоо хэмжээ бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах ба хог хаягдал асгарах,

алдагдах үед ашиглах багаж хэрэгсэл материалаар тээврийн хэрэгсэлийг хангасан, зохих заатгалд хамрагдсан байна

ДӨРӨВ. ТАЛУУДЫН ХҮЛЭЭХ ХАРИУЦЛАГА

- 4.1. Энэхүү гэрээний 5.1-д заасан хугацаанд Захиалагч үйлчилгээний төлбөрөө төлөөгүй тохиолдолд, хугацаа хэтрүүлсэн хоног тутамд үнийн дүнгийн 0,2 хувиар алданги тооцож төлнө.
- 4.2. Гүйцэтгэгч нь уг гэрээний 3.3, 3.4 дэх заалтуудийг зөрчсөн тохиолдолд уг гэрээний хуваарийн дагуу хог хаягдлыг нөхөн хүлээлгэн өгч устгуулахыг шаардах эрхтэй.
- 4.3. Захиалагч тал гэрээнд заасан хугацаандаа хог хаягдлаа гаргаж өгөөгүй, зориулалтын, стандартын баглаа боодолд хийгээгүй тохиолдолд мэргэжлийн хяналтын байгууллагад хандан арга хэмжээ авахуулах
- 4.4. ЭМСС-н А/305 тоот тушаал, ЭМСС-н А/505 тоот тушаалуудыг биелүүлээгүй тохиолдолд холбогдох мэргэжлийн байгууллагад болон улсын байцаагчид хандаж гарсан зөрчил дутагдлыг арилгуулах.

ТАВ. ТӨЛБӨР ТООЦОО

- 5.1. Захиалагч нь эмнэлгийн хог хаягдал тээвэрлүүлэн устгуулах тухай бүрт 321,300 / Гурван зуун хорин нэгэн мянга гурван зуу/ төгрөг төлнө. Төлбөрт эмнэлгийн хог хаягдал хариуцсан ажитны цалингийн 10 % буюу 121,300 /Нэг зуун хорин нэгэн мянга гурван зуу/ төгрөг, тээвэрлэх устгах үнэ 200,000 /Хоёр зуун мянга/ төгрөг тус тус орсон болно.
- 5.2. Төлбөрийг Төрийн сангийн 10005152001 тоот дансанд гүйцэтгэгчийн нэхэмжлэхийн дагуу сүүлийн ажлын өдөрт багтааж шилжүүлнэ. Энэхүү төлбөр нь ажлын хөлс, түлшний зардал гэх мэт /үүгээр хязгаарлагдахгүй/ бүх зардал багтсан болно.

ЗУРГАА. БУСАД

- 6.1. Гэрээнд заасан эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхэд үл ойлголцол, маргаан үүсвэл талууд ямагт харилцан зөвшөлцөх замаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд зөвшилцөлд хүрэхгүй тохиолдолд хуулийн байгууллагаар шийдвэрлүүлнэ.
- 6.2. Энэхүү гэрээг хоёр хувь үйлдэх бөгөөд талууд гарын үсэг зурснаар гэрээ хүчин төгөлдөр болно.
- 6.3. Энэхүү гэрээ нь хугацаа дуусахаас нэг сарын өмнө эсвэл талууд харилцан зөвшилцөж хугацаанаас өмнө цуцлах, саналыг бичгээр мэдэгдэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

ЗАХИАЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ

“ЭРХЭГ ТҮНШ ХХК”-н
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Э.ДЭЛГЭРМӨРӨН

ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ

ЧАНДМАНЬ СУМЫН ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ТӨВИЙН ДАРГА

Ч.БАТ-ЭРДЭНЭ

From : noreply@khanbank.com <noreply@khanbank.com>
Subject : Transaction approval confirmation
Date : 2025-04-23 13:43
To : <bankaccountant@srmongolia.mn>;

		Огноо/Date: 2025.04.23 13:43:38		
Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information				
Журналын/Journal No: 23370022				
Системийн огноо/System Date: 2025.04.23 13:43:38				
Харилцагчийн нэр/Customer Name: 95011046775		Нэр/Name: СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА		
Дт	Дансны дугаар/Account number 5170019511	Нэр/Name СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА	Дүн/Amount 888,275.00 MNT	Ханш/Rate 1.00
/ Найман зуун наян найман мянга хоёр зуун далан таван төгрөг /				
Кт	Банкны дугаар/Branch No 05 Дансны дугаар/Account Number 5176120446	Банкны нэр/Bank Name Khan Bank - Хаан банк Нэр/Name МТА.ТАТВАР	888,275.00 MNT	1.00
Гүйлгээний утга/Transaction description: 1250405368945; 2862468; 99476131				
Харилцагч танд баярлалаа/Thank you to our customers				
Гийлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:				
Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:				
Гарын ёсэг/Signature:				
Тамга/Stamp:				
___ Он/Year (YYYY) ___ Сар/Month (MM) ___ Өдөр/Day (DD)				

Сурталчилгаа/Advertisement:

IMPORTANT NOTICE: The information transmitted, including any content in this e-mail is proprietary of Khan Bank JSC, Mongolia and is intended for use by the individual or entity to which it is addressed. This e-mail may contain information that is privileged, confidential or exempt from disclosure under applicable law. If you are not the intended recipient or it appears that this mail has been forwarded to you without proper authority, please be notified that any use or dissemination of this information in any manner is strictly prohibited. If you have received this communication in error, please notify Khan Bank by email at help@khanbank.com or notify the sender immediately by replying to this message and deleting the original message from your records.

АНХААРУУЛГА: Энэхүү цахим шуудан, түүний агуулга нь "ХААН Банк ХК"-ийн өмч бөгөөд зөвхөн зориулж илгээсэн этгээд болон албан байгууллага ашиглах эрхтэй болно. Энэхүү цахим шуудан нь тусгай эрх бүхий этгээдэд зориулагдсан тул бусдад дамжуулсан тохиолдолд байгууллагын нууц задруулсан гэж үзэн хуулийн хариуцлага хүлээлгэх үндэслэл болохыг анхаарна уу. Хэрвээ та энэхүү цахим шуудангийн зорилгот хүлээн авагч бус бөгөөд энэхүү захидлыг зохих зөвшөөрөл авалгүйгээр танд илгээсэн болох нь илэрхий харагдаж буй тохиолдолд агуулагдаж буй мэдээллийг ямар нэг байдлаар бусдад түгээхийг хатуу хориглоно. Хэрвэ энэхүү цахим шууданг эндүүрэл гарсны улмаас хүлээн авсан бол ХААН Банкны help@khanbank.com хаягаар мэдэгдэх эсвэл илгээсэн этгээд рүү нэн даруй хариу илгээн мэдэгдэж, энэхүү цахим шууданг өөрийн системээс даруй устгана уу.

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын № : 921001070586

Системийн огноо: 2025.03.20 16:09:23

Нэр : СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 404118095	Нэр СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК	Дүн 15,595,628.00	МОНТ	Ханш 1
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар: 4904962560040077	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр МОСТ МОНИ ӨГЛӨГ	15,595,628.00	МОНТ	1
Гүйлгээний утга: ММ: EB -1250109064253-Газрын төлбөр-Дэд алба-Говь-Алтай					

Танд баярлалаа

Дансны тодорхойлолтыг QR код болон дараах холбоосоор хандаж баталгаажуулна уу.
<https://www.etdbm.mn/verify.php>
Баталгаажуулах код: 1A829314F3F5A045

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын № : 921001070354

Системийн огноо: 2025.03.20 16:09:19

Нэр : СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 404118095	Нэр СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК	Дүн 2,922,064.00	МОНТ	Ханш 1
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар: 4904962560040077	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр МОСТ МОНИ ӨГЛӨГ	2,922,064.00	МОНТ	1
Гүйлгээний утга: ММ: EB -1250109112201-Газрын төлбөр-Дэд алба-Говь-Алтай					

Танд баярлалаа

Дансны тодорхойлолтыг QR код болон дараах холбоосоор хангаж баталгаажуулна уу.
<https://www.etdbm.mn/verify.php>
Баталгаажуулах код: 2A7831FD27A7B1C5

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын /Journal No: 33972639

Системийн огноо/System Date: 2025-09-29 17:00:00

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5170019511	СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА	998,831.25 MNT	1.00
Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	998,831.25 MNT	1.00
	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number	Нэр/Name		
	5176120446	ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1250703999417; 2862468; 99476131

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын № : 928001089607

Системийн огноо: 2025.05.29 16:11:38

Нэр : СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 404118095	Нэр СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК	Дүн 15,595,628.00	MNT	Ханш 1
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар: 4904962560040077	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр МОСТ МОНИ ӨГЛӨГ	15,595,628.00	MNT	1
Гүйлгээний утга: ММ: EB -1250109064253-Газрын төлбөр-Дэд алба-Говь-Алтай					

Танд баярлалаа

Дансны тодорхойлолтыг QR код болон дараах холбоосоор хандаж баталгаажуулна уу.
<https://www.etdbm.mn/verify.php>
Баталгаажуулах код: 65BA485D8EA1F617

Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын № : 928001089684

Системийн огноо: 2025.05.29 16:11:40

Нэр : СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 404118095	Нэр СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА ХХК	Дүн 2,922,064.00	МНТ	Ханш 1
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 04 Дансны дугаар: 4904962560040077	Банкны нэр Худалдаа Хөгжлийн Банк Нэр МОСТ МОНИ ӨГЛӨГ	2,922,064.00	MNT	1
Гүйлгээний утга: ММ: EB -1250109112201-Газрын төлбөр-Дэд алба-Говь-Алтай					

Танд баярлалаа

Дансны тодорхойлолтыг QR код болон дараах холбоосоор хангаж баталгаажуулна уу.
<https://www.etdbm.mn/verify.php>
Баталгаажуулах код: EDA4B8848B03634

From : noreply@khanbank.com <noreply@khanbank.com>
Subject : Transaction approval confirmation
Date : 2025-07-08 17:27
To : <bankaccountant@srmongolia.mn>

Огноо/Date: 2025.07.08 17:27:50

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 38534975

Системийн огноо/System Date: 2025.07.08 17:27:50

Харилцагчийн нэр/Customer Name: 95011046775

Нэр/Name: СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА

Дт	Дансны дугаар/Account number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5170019511	СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА	2,922,064.00 MNT	1.00
/ Хоёр сая есөн зуун хорин хоёр мянга жаран дөрвөн төгрөг /				
Кт	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр/Bank Name		
	05	Кхан Банк - Хаан банк	2,922,064.00 MNT	1.00
	Дансны дугаар/Account Number	Нэр/Name		
	5176120446	МТА.ТАТВАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1250109112201; 2862468; 99476131

Харилцагч танд баярлалаа/Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

____ Он/Year (YYYY) ____ Сар/Month (MM) ____ Өдөр/Day (DD)

Сурталчилгаа/Advertisement:

IMPORTANT NOTICE: The information transmitted, including any content in this e-mail is proprietary of Khan Bank JSC, Mongolia and is intended for use by the individual or entity to which it is addressed. This e-mail may contain information that is privileged, confidential or exempt from disclosure under applicable law. If you are not the intended recipient or it appears that this mail has been forwarded to you without proper authority, please be notified that any use or dissemination of this information in any manner is strictly prohibited. If you have received this communication in error, please notify Khan Bank by email at help@khanbank.com or notify the sender immediately by replying to this message and deleting the original message from your records.

АНХААРУУЛГА: Энэхүү захирамж шүүлт, түүний агуулга нь "ХААН Банк ХК"-ийн өмч бөгөөд зөвхөн зориулж нэгдсэн этгээт бэлэн албан байгууллага ашиглах зэрэгт болно. Энэхүү захирамж шүүлт нь тусгай зөв бүхний этгээт зориулсан тул бусад дамжуулсан тохиолдолд байгууллагын нууц заруулсан гэж үзэн хуулийн хариуцлага хүлээлж үнэмлэх болохыг анхаарна уу. Хэрэв та энэхүү захирамж шүүлтийн зорилготой хүлээн авагч бус болгоод энэхүү захирамж зөвхөн зөвшөөрөл авалгүйгээр танд илгээлт бөлөх нь нэрхэн харагдаж буй тохиолдолд агуулгад хийж мэдээллийг ямар нэг байдлаар бусад тэтгэлгийг хатуу хориглоно. Хэрэв энэхүү захирамж шүүлт өндүүрэл гарсна у тмаас хүлээн авсан бол ХААН Банкны help@khanbank.com хаягаар мэдэгдэж зөвөл нэгдсэн этгээт рүү нэг зүрхэн хариу илгээлт мэдэгдэж, энэхүү захирамж шүүлт өөрчлөн системээс даруй устгана уу.

From : noreply@khanbank.com <noreply@khanbank.com>
Subject : Transaction approval confirmation
Date : 2025-08-29 16:15
To : <bankaccountant@srmongolia.mn>

Огноо/Date: 2025.08.29 16:15:02

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 31281830

Системийн огноо/System Date: 2025.08.29 16:15:02

Харилцагчийн нэр/Customer Name: 95011046775

Нэр/Name: СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА

Дт	Дансны дугаар/Account number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5170019511	СЭКЕР РЕСОРСУС МОНГОЛИА	2,922,064.00 MNT	1.00
/ Хоёр сая есөн зуун хорин хоёр мянга жаран дөрвөн төгрөг /				
Кт	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр/Bank Name		
	05	Хан Банк - Хаан банк		
	Дансны дугаар/Account Number	Нэр/Name	2,922,064.00 MNT	1.00
	5176120446	МТА.ТАТВАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:

1250109112201; 2862468; 99476131

Харилцагч танд баярлалаа/Thank you to our customers

Гйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын иcэг/Signature:

Тамга/Stamp:

___ Он/Year (YYYY) ___ Cap/Month (MM) ___ Өдөр/Day (DD)

Сурталчилгаа/Advertisement:

IMPORTANT NOTICE: The information transmitted, including any content in this e-mail is proprietary of Khan Bank JSC, Mongolia and is intended for use by the individual or entity to which it is addressed. This e-mail may contain information that is privileged, confidential or exempt from disclosure under applicable law. If you are not the intended recipient or it appears that this mail has been forwarded to you without proper authority, please be notified that any use or dissemination of this information in any manner is strictly prohibited. If you have received this communication in error, please notify Khan Bank by email at help@khanbank.com or notify the sender immediately by replying to this message and deleting the original message from your records.

АНХААРУУЛГА: Энэхүү цахим шуудан, түүний агуулга нь "ХААН Банк ХК"-ний өмч бөгөөд зөвхөн зориулж илгээсэн этгээд болон албан байгууллага ашиглах зортой болно. Энэхүү цахим шуудан нь тусгай зөвхөн бүхний этгээдэд зориулагдсан тул бусад тэмжүүлсэн тохиролд байгууллагын нууц зарцуулсан гэж үзэн хуулийн хариуцлага хүлээлгэх үндэслэл болохыг анхаарна уу. Хэрэв та энэхүү цахим шуудангийн зориулалт хүлээн авагч бус бөгөөд энэхүү захирыг зохих зөвшөөрөл авалгүй илгээр танд илгээсэн болох нь илэрхий харгалдаж буй тохиолдолд агуулагдаж буй мэдээллийг ямар нэг байдлаар бусад тусгай хатуу харилцаа. Хэрэв энэхүү цахим шууданг өндүрлэл гарсны улмаас хүтэл авсан бол ХААН Банкны help@khanbank.com хаягаар мэдэгдэх эсвэл илгээсэн этгээд рүү илгээх аргаар харуулан мэдэгдэж, энэхүү цахим шууданг өөрийн системээс даруй устгана уу.